
సప్తగిరి
జనవరి, 1983
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన సచిత్ర మాసపత్రిక

శరణాగత త్రాణ బిరుదు నీదై యుండ
　　నన్యుల శరణని యనఁగనేల?
భక్తులపాలి కల్ప ద్రుమం బీవయై
　　విహరింప నన్యుల వేఁడనేల?
పాపఘ్ని గంగ మీపాద పద్మంబున
　　విలసిల్ల తీర్థముల్ వెదకనేల?
పరగ లోకములకుఁ బ్రభువ వీవై యుండ
　　నిల మానవులఁ జేరి కొలువనేల?

నిన్నెనెఱనమ్మి యున్నట్టి నేర్పులకు
కొదవ లేమైనఁగలవె సంపదలెకాక
శేష శైలాగ్రవాస లక్ష్మీనివాస
పంకజాత భవాండేశః వేంకటేశః

మీమాట

ముఖచిత్రం

ఎన్నిమార్లు చూసినా తనివితీరని ఏడు కొండలస్వామి దివ్యరూపంతో ప్రతినెలా ముఖచిత్రం వెలువడితేనే సప్తగిరి పత్రిక పేరు సార్థకమవుతుంది. ఇకమీదట ఇది వరలోవలె శ్రీనివాసుడి ముఖచిత్రంతోనే సప్తగిరి వెలువడుతుందని ఆశిస్తాను.

వి. ఆర్. వసంత, — హైదరాబాదు.

శ్రీవారి మాహాత్మ్యాలు

సప్తగిరి పత్రికను బాగా తీర్చి దిద్దు తున్నారు. శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి మాహాత్మ్యాలు పత్రికలో ప్రకటించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

డి. శ్యామసుందర్‌రెడ్డి, — హైదరాబాదు.

శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి మహిమలు తెలిపే చిన్నచిన్న అనుభవాలు పాఠకుల నుండి ఆహ్వానించి ప్రచురించండి.

ఎల్. పి. చంద్ర, — ధర్మవరం.

[భక్తులు తమ యదార్థ అనుభవాలను క్లుప్తంగా వ్రాసి పంపవలసిందిగా కోరుతున్నాము. సం॥]

శుభాకాంక్షలు

నవంబరు సప్తగిరి సంచికలో ప్రచురిత మైన మహావిష్ణుప్రతిమలు, భక్తి ప్రేమ స్వరూపిణి అరుణాచలక్షేత్రము మున్నగు రచనలు చదువుతుంటే భక్తిపారవశ్యంలో మమ్ము మేమే మరచిపోయాము. ముఖ్యంగా శ్రీ ఎం. లక్ష్మణాచార్యులవారి "ఆత్మోద్ధరణ" మమ్మెంతో ఆకర్షించింది. ఇంతమంచి విజ్ఞానదాయకమైన విషయాలను అంది స్తున్న మీకు మా నూతన సంవత్సర శుభా కాంక్షలు'

ఏ. రామగోపాల్‌రావు, బి. సత్తయ్య, —కొడిమ్యాల.

* మీ అభిమానానికి కృతజ్ఞులం. సం॥

సంపాదకీయం

నవంబర్ సంపాదకీయంలో తాము వ్రాసిన 'నిజానికి ఉనికిమనికి జ్ఞప్తికి వచ్చేది మరణం తర్వాతనే' అనే వాక్యానికి ప్రశాంతంగా కూచుని తనకుతానే ఏకాంతంగా భాష్యం చెప్పుకొంటూపోతే ఎన్నో గంటలు ఇట్టే దొర్లిపోతాయి. ఈ వాక్యాన్ని ఎన్నో పురాణాలు, ఉపనిత్తులు ముఖ్యంగా భగవద్గీతతో బేరీజు వేసుకొంటూ పోతే వేదాంత జిజ్ఞాసువులైనవారు తమ ఓపిక కొద్ది జ్ఞానాన్ని మథించుకొని తమను తాము పునీతం చేసుకోవచ్చు వేదాంతపర మైన తమ సంపాదకీయం ఎందరినో ప్రభా వితం చేస్తుందనడంలో ఆశ్చర్యంలేదు.

బి. శ్రీనివాసులుశ్రేష్ఠి, — సికింద్రాబాదు.

నూతన సంవత్సర కానుక!

శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి భక్తులకు అత్యంత ప్రియమైన ప్రసాదం - శ్రీవారి లడ్డు ధరను రు. 3-50 నుండి రు. 3-00 లకు తగ్గించారు. 1982 డిసెంబర్ 31వ తేది అర్ధరాత్రి నుండి ఈ తగ్గింపు అమలులోకి వచ్చింది. దీనితోబాటు రు. 15-00 లకు అమ్ముతుండిన పెద్దలడ్డు ధర కూడా రు. 12-00 లకు తగ్గించారు. ఇకమీదట రు. 2-50 లకు, రు. 4-50 లకు విక్రయించే రెండురకాల వడలకు బదులుగా ఒకేరకం వడను రు. 3-00 లకు విక్రయిస్తారు. శ్రీవారి భక్తులకు నూతన సంవత్సర కానుకగా దేవస్థానం ఈ చర్య తీసుకొంది.

షిర్డీసాయిబాబా

నవంబర్ 1982 సప్తగిరిలో ప్రచురించిన 'మహావిష్ణువుకు మంగళాశాసనం' నాకెంత గానో నచ్చింది. భగవంతుడు తన భక్తులపై చూపే కరుణ అపారముకదా! రచయిత శ్రీ సి. ఎన్. కృష్ణమూర్తికి నా అభినందనలు. సప్తగిరిలో శ్రీ షిరిడీసాయిబాబా గురించిన రచన ఎప్పుడూ ప్రచురించినట్లులేదు. దయ చేసి ప్రచురింప ప్రార్థన

కురుగంటి హైమవతీదేవి. — గుంటూరు.

* అలాగే. త్వరలో ప్రచురిస్తాము. సం॥

సప్తగిరి పాఠకులకు, రచయితలకు, ఏజెంట్లకు అందరికీ

మా సంక్రాంతి శుభాకాంక్షలు

సుప్రభాతం

అనాదిగా వస్తున్న సంస్కృత సుప్ర భాతానికి బదులుగా తమిళ భక్తురాలు ఆండాళ్ గానంచేసిన తిరుప్పావైని శ్రీవారి ఆలయంలో ఇకపై వినిపిస్తారని పత్రికలలో చదివి చాలా బాధపడినాము. ఈ విధంగా చేయటం పూర్వం ఎన్నడూ జరగలేదు. ఇలా చేయటం శ్రీవారి భక్తులందరికీ బాధా కరమే. కనుక సుప్రభాతాన్ని సంస్కృతం లోనే వినిపించ ప్రార్థన.

ఏలూరి శ్రీకృష్ణమూర్తి, — చీరాల.

* ధనుర్మాసంలో సంస్కృత సుప్రభాతా నికి బదులుగా ఆండాళ్ తిరుప్పావైని గానం చేయటం అనాదిగావస్తున్న ఆల యాచారం. మిగతా మాసాలలో సంస్కృత సుప్రభాతమే గానం చేయబడుతుంది. సం॥

ఎదురుచూపులు

సప్తగిరి మాసపత్రికకు నెలనెలా ప్రజా దరణ పెరుగుతోంది. కానీ పత్రిక చాలా ఆలస్యంగా అందటంవల్ల మాలాంటి పత్రికా ఏజెంట్లు పాఠకులకు నచ్చచెప్పటానికి చాలా శ్రమపడవలసివస్తున్నది. కనుక పత్రిక ప్రతినెలా 10వ తేదినాటికి ఏజెంట్లకు అందేలా చూస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

నల్లవెల్లి అంజయ్య, సప్తగిరి ఏజంట్, —ఇరుకోడు.

*

రెండవకవరు దృశ్యం:

జనవరి 24 నుండి 28 వరకు జరుగ నున్న తిరుపతి శ్రీ గోవిందరాజస్వామివారి తెప్పోత్సవం.

మూడవకవరు చిత్రాలు:

ఫిబ్రవరి 4 నుండి 12 వరకు శ్రీనివాస మంగాపురంలో జరిగే బ్రహ్మోత్సవం.

సప్తగిరి

సంక్రాంతిసంచిక

తిరుమలతిరుపతిదేవస్థాన
సచిత్రమాసపత్రిక

గౌరవసంపాదకులు :

శ్రీ జి. కుమారస్వామిరెడ్డి,
ఐ. ఏ. ఎస్.

కార్యనిర్వహణాధికారి,
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు,
తిరుపతి.

ప్రచురణకర్త - సంపాదకుడు:

కొత్రపాటి సుబ్బారావు,
ఎమ్. ఎ.

ఉపసంపాదకుడు :

తిరుమూరు సుధాకర్‌రెడ్డి,
ఎమ్. ఎ. బి. ఇడి.

ముద్రాపకుడు :

ఎమ్. విజయకుమార్‌రెడ్డి.

విడిప్రతి-రు. 1-00

సం॥ చందా-రు. 12-00

ప్రతులకు :

వెల్‌ఫేర్ ఆఫీసర్,
టి. టి. డి., తిరుపతి.

ఈ సంచికలో ....

జనవరి 1983

సంపుటి 13 సంచిక 8

ఈ సంచికలోని రచయితల అభిప్రాయములు వ్యక్తిగతమైనవి. సంపాదకులుగాని తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానంగాని వాటికి బాధ్యత వహించజాలరు. సం॥

ముఖచిత్రం: సంక్రాంతి సుందరి చిత్రకారుడు: శ్రీ మారేమండ శ్రీనివాసరావు, శ్రీశైలం.

సంపాదకీయము

మకరసంక్రమణం వచ్చింది. మనుషులలో మనసులలో సందడి హెచ్చింది. వర్షం పరమార్థం ఎలావున్నా సంక్రాంతి అంటే కనపడేది చలిమంటలు, గోవిందపాటలు, వీధి గొబ్బెమ్మలు, కొత్తఅల్లుళ్ళకు కొలువులు, కోడిపందాలు, ఇంటింటముగ్గులు, ఇంపైన భోజనాలు, ఒకటేమిటి అన్నీ కొత్తకళ.

నిజానికి పండుగ ఏమిటా అని ఆలోచిస్తే ఆలోచనల వేలల్లో కొత్తపంట కావాల్సినంత లభిస్తుంది. సంక్రమణం అంటే ఒకస్థితిని దాటి మరొకస్థితికి ముందుకు పోవటం. గతివేగం, కాలభేదం తప్ప రాశిచక్రంలో నవగ్రహాలన్నిటికీ ఈ సంక్రమణం వున్నది. మరి ఈ రవి సంక్రమణానికి ఎందుకింత కోలాహలం? పోనీ సూర్యుడు ప్రతినెలా ఒకరాశి మారుతూవున్నాడు గదా? కేవలం ఈ మకర, కర్కాటక సంక్రమణాలే ఎందుకు మన్నన వచ్చినట్లు?

మనం కొలిచే దేవుళ్ళందరూ కనరానివాళ్ళు. కనపడకుండా తమబలం చూపించేవాళ్ళు. కాని సూర్యచంద్రులు మాత్రం కంటికి కావల్సినంత విందుగా కన్పిస్తూ తమ గతుల భేదాలవల్ల మన 'గతు' లలో మార్పు తీసుకవస్తుంటారు. ఖగోళశాస్త్ర రీత్యా చంద్రగ్రహం స్వయంప్రకాశం కాదన్నమాటవున్నా, సూర్యునికావాదులేదు. ఆతడు పగలు స్వయంప్రకాశకుడు, రాత్రులలో కిరణపరావర్తన ద్వారా పరోక్షరక్షకుడౌతున్నాడు. ఆతని కిరణాలవల్లనే దేహాలకు ఆరోగ్యం కలుగుతున్నది. జీవులలో చైతన్యం వెల్లివిరుస్తున్నది. సూర్యగతులవల్లనే ఋతుధర్మాలేర్పడుతున్నవి. రవిరశ్మిలేని ప్రాంతంలో పెరుగుదల తక్కువగానే వుంటుంది. అందువల్లనే జ్యోతిశ్శాస్త్రం కూడా రవిని ఆత్మకారకుడుగా, శనిని ఆయుష్కారకుడుగా పేర్కొంటున్నది. జాతక బలాలకు ఎక్కువగా రవిచారమే ఆధారం. అందువల్ల రవి జగత్స్రష్ట, జగద్భర్త కూడా.

నిజానికి మనం చాంద్రమానాన్నే అనుసరిస్తున్నా, ఆధ్యాత్మికంగా మకరంనుండి మకరందాకా జరిగే సూర్యసంక్రమణాన్ని ఒకసంవత్సరంగా, కర్కాటకసంక్రమణం తదర్ధభాగంగా ఏనాడన్నా పరిగణించివుంటారేమో అనిపిస్తున్నది. ఈ భావన నిజమైతే అది ఈనాటి ఆంగ్ల పరిగణనానికి చాలా సన్నిహితమని తోస్తున్నది. నిజానికి ధనురంతం చలిమలికి, మంటలవేడికి నడిమి మలి వెచ్చనికాలం. వసంతశోభ తెలిసినా, తెలియకపోయినా, గ్రీష్మారంభంమాత్రం వసంతమధ్యంలోనే అనుభవానికి వస్తుంది. సిరి నట్టింట చిందులువేసే కాలంకూడా ఇదే. ఇది ఏనాడన్నా సంవత్సరాదిగా వుందేమో అనుకున్నా ఆశ్చర్యం లేదు.

ఇక వైదిక వాఙ్మయం సూర్యుణ్ణి నారాయణుని నేత్రరూపంగానూ, చంద్రుణ్ణి చంద్రమా మనసో జాతః అని వర్ణించింది. ఈ రెండూకూడా ఆ యా వస్తువుల ధర్మాలకు అనుగుణంగానే వున్నవనవచ్చు. ఉపనిషత్తులు, సృష్టి సంకల్పించిన ప్రజాపతి మొట్ట మొదటగా ఆదిత్య, రయులను దివారాత్రభావనగా సృష్టించాడని, ఆదిత్యరూపమే పురుషరూపమని. 'రయి' స్త్రీరూపమనీ అంటున్నవి. ఈ రూపంగా చూచినా వదువాళ్ళు భువనాలకు కర్త శ్రీమన్నారాయణుడైనప్పుడు ఈ విశాల పురుషస్వరూపుడు సూర్యుడు కావటంలో సందేహంలేదు. పైగా పురాణ వాఙ్మయమంతా

'సవితృమండల మధ్యవర్తీ'

ధ్యేయో నారాయణస్సదా' అని ఆదిత్య మండలాంతస్థిత నారాయణోపాసనను వ్యక్తంచేస్తున్నది. అందుకేనేమో బహుశః సూర్యునకు నారాయణత్వంకలిగి సూర్యనారాయణుడుకావటం. కనుక రవికి నరలోకంచేసే నమస్కారం నారాయణునకే చెందుతుంది. అందువల్లనే మకరసంక్రమణంనుండి ఉత్తరాయణకాలమంతా పారమార్థిక ప్రయోజనాలకు ముఖ్యమనీ, ఐహిక ప్రయోజనాలకు దక్షిణాయనం శ్రేష్ఠమనీ పెద్దలవాక్కు. అసలువిషయం మరచి మనం పండుగచేసుకుంటున్నా అంతరార్థంమాత్రం అంతే.

తార్కికంగా గొప్పసందేశం మనపండుగలలోవుంది. సూర్యయానానికి సంబంధించిన కర్కాటక మకరాలు రెండూ ఉభయ చరాలకు సంబంధించినవి, పంచనాశీలం కలవి కావటం గమనించదగ్గది. రవిమకరగతుడైనా, ఋతుశాసకుడు గనుక ప్రమాదంలేదు

కాని, పంచభూతాలు సార్వజనీనాలనీ, సార్వకాలికాలనీ తెలిసికూడా, ధన, బల, అధికారగర్వాలు వర్గ, వర్ణ వ్యత్యాసాలనే మకర బలానికిలోనై తనమతాముద్ధరించుకొనక, సంసారకాసారంలో నరుడు చిక్కుపడినంతకాలం, జ్ఞానభాస్కరునకు నిత్య మకరసంక్రమణమే. దానిని దాటగలిగినవానికే ఇంపైన ఇహం, పరమపదము సిద్ధిస్తాయి.

తేజస్వినావధీతమస్తు మా విద్విషావహై.

రథసప్తమి

శ్రీ జి. సుందర్

హైందవులకున్న ముఖ్యమైన పండుగలలో "రథసప్తమి" కూడా ఒకటి. ఇది మాఘ శుద్ధ సప్తమినాడు వస్తుంది. ఆనాడు సూర్యోదయ సమయంలో ఆకాశంలో గ్రహ నక్షత్రాల సన్నివేశం రథం ఆకారంలో వుంటుందిట. అందువల్లనే దీనికి "రథ సప్తమి" అనే పేరు వచ్చింది. సూర్యుణ్ణి ఆరాధించే పండుగగా ప్రసిద్ధి పొందినది. సూర్యగ్రహణముతో సమానమైనదనికూడా అంటారు.

"సూర్యగ్రహణ తుల్యాసా
శుక్లా మాఘస్య సప్తమీ
అరుణోదయ వేళాయాం
స్నానం తత్ర మహాఫలమ్."

అని చెప్పడం వలన మనకు ఈ విషయం తెలియుచున్నది.

భారతీయులకు సూర్యభగవానుడు ప్రత్యక్షదైవం. ఆదిత్యుడు ఉదయించే తూర్పు దిక్కు మనకు పరమపవిత్రమైనది. దేవాలయాలలో కూడా మూలవిగ్రహాలు తూర్పువైపు చూచేటట్లు ప్రతిష్ఠింపబడి వుండటం తూర్పుదిశకుగల ప్రాముఖ్యతను చాటి చెపుతుంది. ఉదయం స్నానానంతరం సూర్యునికి అర్ఘ్య ప్రదానం చేయడం మన భారతీయుల సంప్రదాయం. సూర్యునికి చేయెత్తి నమస్కరించనిదే కొందరు పచ్చి గంగయినా ముట్టరు.

పూర్వకాలం నుండి సూర్యోపాసన ఒక గొప్ప ఆచారముగా వున్నది. పరబ్రహ్మ స్వరూపుడైన సూర్యుని నిత్యం పూజిస్తే సకల రోగాలు నివారింపబడి, ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాలు సిద్ధించునని మన పూర్వీకుల నుండి ఇప్పటివరకు ఒక దృఢ విశ్వాసం మన ప్రజలలో వున్నది. పైగా ఉదయిస్తున్న సూర్యుని కిరణాలు శరీరంపై పడితే ఆరోగ్యానికి మంచిదనే విషయాన్ని నవీనులుకూడ అంగీకరించారు. అసలు సూర్యరశ్మిలోనే రోగనిరోధకత, శరీరావసర పదార్థ సంధాయకత వున్నాయని శాస్త్రజ్ఞులు ప్రయోగపూర్వకముగా కనుగొన్న విషయము. బహుశా ఈ కారణాలవలననే సూర్యారాధన అనేది వేదకాలంనుంచి మన పూర్వీకులు ఏర్పాటుచేసి ఆచరించి వుండవచ్చును. అందుకే సూర్యుడు మనకు ఇష్టవేలుపు.

అయితే మనకు ఇంతమంది దేవతలుండగా సూర్యునికి మనం ప్రత్యేకస్థానం ఇవ్వడానికి అనేక కారణాలు చెప్పుకోవచ్చును పూర్వం మనిషికి ప్రపంచం అంతా కొత్తగా వింతగా వుండేది. మనుషులు పుట్టటం, పెరగటం, మొక్కలు మొలకెత్తటము చిగురించడము, వెలుతురు రావటము, సాయంత్రమయ్యేసరికి చీకటి ఆవరించటము, సూర్యుడు మాయం కావడము మున్నగునవి ఆదిలో మానవునికి వింతగా తోచేవి. కాలక్రమేణా సృష్టిలో రహస్యాలను, ప్రకృతి ఒసగిన వరాలనుగూర్చి తెలుసుకున్నాడు. సూర్యునివలననే వెలుతురు వస్తోందనీ, వర్షాలు పడుతున్నాయనీ అందు మూలంగానే పంటలు పండుతున్నాయనీ గ్రహించారు. కాబట్టి మానవుని మనుగడకు ఆధారం సూర్యదేవుడేనని తెలుసుకున్నారు. అప్పట్నుంచి సూర్యుణ్ణి దేవుడుగా భావించి, ఆరాధించడం ప్రారంభించారు. తక్కిన దేవుళ్లు కనిపించక పోయినా సూర్యుడు దూరంగా వుండి కనిపిస్తాడు కనుక సూర్యుడే ప్రత్యక్షదైవం అని భావించారు. తత్కారణంగా సూర్యారాధన, సూర్యోపాసన ప్రారంభమైనవి.

అప్పటినుంచి [illegible] అనేది ఆచారంగా సంక్రమించింది

ఉత్తరాయణం మకర సంక్రాంతినుండి ప్రారంభమైనప్పటికీ సూర్యుడు ఉత్తర దిక్కుగా [illegible] రథసప్తమి నుండే కనిపిస్తుంది. సూర్యుని రథం ఉత్తరదిశగా ఆనాడే కదులుతుందనికూడా కొందరి అభిప్రాయం. ఒకప్పుడు ఉత్తరాయణం రథసప్తమినుండే ప్రారంభమై వుండవచ్చునని చెప్పటానికి ఆధారాలు లేకపోలేదు.

"రథే విశ్వమయే చక్రం
కృత్వా సంవత్సరాత్మకమ్
ఛందాంస్యశ్వాః సప్తయుక్తాః
[illegible]"

అని సూర్యసిద్ధాంతంలో చెప్పబడి వున్నది. దీనినిబట్టి సమస్త ప్రపంచమూ ఒక రథము వంటిదనీ, ఆ రథానికి ఒకటే చక్రం వుంటుందని అర్థం. ఆ చక్రానికి ఆరు ఆకులు వుంటాయట. ఆ రథమునకు ఏడు గుర్రాలు వుంటాయంటారు. దీనిని పెద్దలు ఇలా ఊహించారు - ప్రపంచమనే రథానికి కట్టబడిన ఒకే చక్రం అంటే ఒక సంవత్సరమనీ, ఆ చక్రానికి ఆరు ఆకులు అంటే సంవత్సరం ఆరు ఋతువుల సముదాయం గనుక, అవే ఆ ఆరుఆకులనీ, సూర్యకిరణంలో ఏడు రంగులుంటాయి గనుక ఏడు గుర్రాలూ ఆ రంగులకు చిహ్నాలనీ పెద్దలు ఒక రూపం కల్పించారు. ఏడురంగులున్నవి కనుకనే సప్తమినాడు సూర్యారాధన చేయాలన్న నియమం ఏర్పడింది. అందుచేత సప్తమి తిథి సూర్యుడి పరంగా పర్వదినంగా లెక్కింపబడింది. వీటిలో "రథసప్తమి"కి ప్రాధాన్యత ఎక్కువ. ఈ రథసప్తమి మాఘమాసంలో వస్తుంది. మాఘమాసం అంతా కూడా సూర్యుడికి విశేషమైన మాసమే. మాఘమాసంలో వచ్చే ఆదివారములలో విధిగా మనం సూర్యుడికి పూజలు చేస్తాము. ఆదివారం సూర్యుని దినం. అందుకే ఆ రోజును "భానువారం" అని కూడా వ్యవహరిస్తుంటారు.

ఈ రథసప్తమినాడు సూర్యకాంతి ఎక్కువవుతుంది. చలి, చీకటి తగ్గిపోతుంది. రథసప్తమినుండి సూర్యుడి గమనం మారుతుంది.

"చలి ప్రవేశించు నాగుల చవితినాడు
మెరయు వేసవి రథసప్తమి దినమున

చింతన

* * *

దుష్టునికి దూరంగా ఉండాలన్నారు పెద్దలు. అంతకంటే మార్గంలేదనే అని వుంటారు. వారితో సఖ్యం చేసినా కష్టమే. విరోధం పెట్టుకున్నా గొడవే.

ఏవో కొన్ని నీతులకూ, నియమాలకూ కట్టుబడివున్నప్పుడే సహజీవనం సుఖ ప్రదంగా వుంటుంది.

కేవలం స్వైరవిహారం చేసేవారికి ఏ సంస్కారం వుండదు. ఉండాలనివారు కోరనూకోరరు

ఎదిరి మనసును నొప్పించడం ఎందుకూ అనికూడా వారికి తోచదు. పైగా ఒకరిని బాధించడంలోనే వారు సంతృప్తి చెందుతారు. వారివల్ల లాభం లేదు. వారి మనస్తత్త్వమే అంత. ఎప్పుడూ ఎవరిని వేధించడమా అని చూచేవారికి మీరు చెప్పేహితవు కేవలం నవ్వులాటగా వుంటుంది. వారికోసం వృథా కంఠశోషకు పాల్పడడంకన్నా పెదవి మెదపకుండా ఉండడమే మంచిది.

ఇది తొలిమంచి సజ్జనులు అనుసరిస్తున్న పద్ధతి. ఎందుకూ అంటే అనుభవ పూర్వకంగానే వారు ఆ బాటనే ఎన్నుకున్నారు.

మరి ఇలా ప్రతివారూ అనుకుంటే ఇక దుర్మార్గాన్ని నిరోధించడ మెలాగా? ఎప్పుడో ఒకచోట ఎవరో ఒకరు ఎదిరిస్తేతప్ప, ఇలాటివారి ఆటకట్టడం ఎలా సంభవం?

ఇదంతా ఆలోచించే ఓపికలేకా, దారినిపోయే పీడను తమ మీదకు మళ్ళించు కోవడం ఎందుకనీ చాలామంది తమ్ముతాము దుర్మార్గం బారినుంచి తప్పించుకోవాలని మాత్రమే చూస్తారు.

ఇదేదో మారాలి!

చెడును ఎదుర్కొనడం మన విధి! అని నలుగురూ అనుకుంటే తప్ప, దానిని ఆపడానికి మరొకమార్గం లేదు.

తప్పును తప్పంటే కొన్ని కష్టాలు తప్పవు. ఆ మాట నిజమే. కానీ ఎవరో ఒకరు ఆ మాట అనకపోతే అది కొన్నాళ్ళకు ఒప్పై కూచుంటుంది.

సమాజంలో మన బాధ్యత దుష్టనిపాపంలో ఉన్నదని భావిస్తేతప్ప, ప్రయోజనం లేదు.

— విశ్వం

అని కవి సార్వభౌముడు శ్రీనాథుడు చెప్పి నట్లుగా నాగులచవితినాడు చలివస్తుంది, రథసప్తమి నుండి వేసవి ప్రారంభమౌతుంది రథసప్తమినాడు సూర్యోదయంతో స్నానం చేస్తే గొప్ప ఫలదాయకమనీ పురాణాలలో చెప్పబడివున్నది. కొందరు షష్ఠి నాడు పూర్తిగా ఉపవాసం చేసి సూర్యుడిని ఆరాధిస్తారు. అలా చేస్తే రోగనాశనం జరుగు తుంది.

రథసప్తమి ఒక ఉత్తమమైన వ్రతం. దీనికి ఒక పద్ధతి ఉంది. షష్ఠినాడు తెల్ల నువ్వుల పిండితో నలుగు పెట్టుకుని స్నానం చేసి సూర్యుణ్ణి ఆరాధించాలి. అతిథులకూ, బంధుమిత్రులకూ భోజనం పెట్టి తాను తైల రహితంగా భోజనం చేయాలి. ఆ రాత్రికి ఉపవాసం వుండాలి. సప్తమినాడు చీకటి తోనే లేచి కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని లోహ ప్రమిదలో దీపంపెట్టి దాన్ని తలపై వుంచు కుని నది దగ్గరకుగానీ చెరువు దగ్గరకుగానీ వెళ్ళాలి. తర్వాత ఆ దీపపు ప్రమిదను నీటిలో విడిచిపెట్టి ప్రభాతానికి ముందుగానే స్నానం చెయ్యాలి. ఇంటికివచ్చి సూర్యవిగ్రహాన్ని రథములోవుంచి పూజించి నానావిధఫలాలను నైవేద్యం పెట్టాలి. ఆ నాటి రాత్రి జాగరణ చేసి, మరునాడు అంటే అష్టమినాడు స్నానా నంతరం బ్రాహ్మణులకు దానధర్మాలు చేసి సూర్యరథాన్ని రక్తవస్త్రాలతో సహా గురు వులకు దానమివ్వాలి. ఇలా, చేస్తే సూర్య దేవుని అనుగ్రహంవల్ల కుమారుడు మహా తేజస్వియై, సమస్త భోగాలను అనుభవించి ఉత్తమగతిని పొందుతాడు.

ప్రస్తుతపు రోజుల్లో రథసప్తమినాడు తల పైన జిల్లేడాకు, దానిపై బియ్యము, రేగు పండ్లు పెట్టుకుని స్నానం చేస్తారు. తులసి కోట దగ్గర పిడకల తంపిలో పాలలోనే బియ్యాన్ని వుడికించి పాయసం చేస్తారు. పుల్లలతో రథాన్ని తయారుచేసి అందులో సూర్యుణ్ణి పూజించి ఆ పాయసం నైవేద్యం పెట్టి ఆరగిస్తారు. దక్షుని యజ్ఞ సమయంలో సూర్యుడికి దంతాలు ఊడిపోయినందు వలన పాయసం, పండ్లు తప్ప నైవేద్యా నికి ఇంకేమీ పనికిరావంటారు. ఏది ఏమైనా మన పండుగలలో ఒక ప్రత్యేకతను సంత రించుకున్న పండుగ–"రథసప్తమి".

*

శ్రీనివాసకల్యాణము

నమోస్తు శ్రీనివాసాయ శేషశైల విహారిణే
వందారు సురబృందాయ భక్తాభీష్టప్రదాయినే

(నాటరాగం రూపకతాళం)

నాలుకపై నిలువరావె నలువరాణీ శుకపాణీ
ఏలికపై నిగమాగమ జాలములకు ప్రణవపీఠి
నోలగముండేటి తల్లిపాలింపవె కృపావల్లి ॥ నాలుక ॥

అని యిష్టదేవతా ప్రార్థనం బొనర్చి............

సూత్రధారుడు: ఎవరయ్యా భాగవతులు! ఏమిటి విశేషం?

కథకుడు: భాగవతులంటూ పెద్దపేరు పెట్టకండి బాబయ్యా, మాది విజయవాడ, ఆకాశవాణి సామాజికులం. శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామికి కైంకర్యంగా శ్రీనివాసకల్యాణం అనే యక్షగానం వినికి చేస్తున్నాం.

సూత్ర: బాగుంది కాని, గ్రంథకర్త పేరు చెప్పావుకావు.

కథక: కాటూరి వేంకటేశ్వరరావు గారని........

సూత్ర: అలాగా! వేంకటేశ్వర కల్యాణమూ, వేంకటేశ్వర రచనమూనా! సరే, కానీండి. విందాము.

కథక: అని యిష్టదేవతా ప్రార్థనం బొనర్చి, సాక్షాద్వైకుంఠు డైన కేశవదేవుండు శేషాచలమ్ముపై నవతరించిన కథాక్రమంబెటువలెను....

(ద్విపద)

అజుడాది కల్పమ్మునందు విశ్వమ్ము
సృజియించి, ఒక పవల్ చెల్లిన యంత
నిదురగూరిన వేళ నీరధుల్ పొంగె
చదల పన్నిద్దరై సవిత వెలింగె
ప్రళయ మేఘములంబరమ్మున దోచె
చలపట్టి ఏడుగాడ్పులు వెసవీచె
ఏ కార్ణవమ్ములో నీధాత్రి యపుడు
తేకువసెడి ముగ్గి దెసమాలియున్న;
కనకాక్షుడనెడి రక్కసుడు భూదేవి
గొనిపోయి పాతాళమున విహరింప,
హరి వరాహాకృతి ధరియించి, దనుజు
హరియించి, కోరకొన ధరణిగొనితెచ్చె,
భూకాంతపై ప్రీతిబూని శ్రీశుండు
వైకుంఠమున కేగువాంఛ విడనాడి,
అటనున్న క్రీడాద్రి నవనికి దేర
పటు సత్వుడగు ఖగపతి కాజ్ఞయిచ్చె.

సూత్ర: ఎలాగూ! వైకుంఠంలోఉన్న పర్వతాన్నే పెకలించి తెమ్మన్నారా భూవరాహస్వామి వారు?

కథక: ఆహా!

(కందార్థం)

అంతట గరుడాళ్వారు ల
నంతజవమ్మున వికుంఠమందలి గిరి వి
క్రాంతి బెకలించి నిజబా
హాంతరమున దాల్చితెచ్చె నంబరవీథి.

అదిగని అమరు లక్కజమందీ
పదువులై బళిబళిర బంగరు
నగముపై నీలాద్రియని వెను
దగిలి కనుగొన తాల్చి తెచ్చె నంబరవీధి!

సూత్ర: ఏమిచిత్రమంటేనూ!

కథక: పుష్కరిణితోకూడా క్రీడాద్రిని గరుడాళ్వారులు ఇలా పెకలించేసరికి—

సీ. చెలులతో జలకేళి సలుపు రమాదేవి
తత్తరమ్మున సరస్తటము జేరి
బంగారు వలువల చెంగులు జీరాడ
నంబరమ్మున కలహంస లట్టు
లెగురగా, గతివేగవిగళత్సరోజషం
డముజూసి అళిసమూహములు సలుపు
నులివు పక్షక్షేపముల తాళగతిగూడి
సంగీత వీణలు సవదరింప
కనకకమలపరాగ సంక్రాంతి భూన
భోంతరమ్ములు పటికార్చినట్టి పైడి
నిగ్గుల వెలుంగ, బుష్కరిణీ సమేత
మైన క్రీడాద్రి తెచ్చె విహంగపతియు.

ఇట్లు తెచ్చిన క్రీడాద్రి నా భూవరాహదేవుండు శేషాచలమ్ముపై విడియంజేసి, అందున్న పుష్కరిణికి పశ్చిమ తటంబున విశాలమంటపోపేతంబైన దివ్యాలయంబు వసతిగా, తన్ను జేరవచ్చిన శ్రీ నీళాదేవులంగూడి, దంష్ట్రాగ్ర ధృత వసుంధరాసమేతుండై, సుఖంబుండె. ఆ గిరి వారాహగిరి యనియు, గరుడుండు కొనితెచ్చిన కారణంబున గరుడాద్రి యనియు ఇట్లనేక కారణంబుల ననేక నామంబులు ధరించియుండు--

సూత్ర: ఇకనేం-వరాహదేవుని కోనేరు గనుక వారాహపుష్కరిణి అనే పేరువచ్చింది.

కథక: ఆ వారాహపుష్కరిణి కలికలుషహరంబై విరజానదీ తుల్యంబైయుండు—

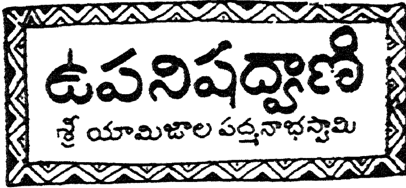
సూత్ర: బాగుంది కాని-శ్రీనివాస వృత్తాంతం చెపుతానని మొదలుపెట్టి భూవరాహస్వామి కథ చెప్పేవు. అంతేనా!

కథక: ఇదిగో, అదీ మనవిచేస్తాను కాదూ! ఆ భూవరాహదేవుండు—

సీ. వారాహ పుష్కరిణీ తీరకా
ననభూములన్ ధరావనజనేత్ర
గవ గూడికొని, యిష్ట కామోపభోగకే
ళీ వినోదమ్ములతో విహార
పరవశుడై పెక్కువత్సరమ్ములు పెను
మక్కువం గడుపుచు నక్కుధరము
విడలేక యందుండి, విధి ముఖామరగణ
పూజలందుచు, దానవులను వెదకి

వేటలాడి, తున్మితూటాడి, జగము ని
ష్కంటకమ్ము సలుపు సమయమందు
వృషభ దనుజు సంహరించెడి పనిబూని
అరిగె నెటకొ భూమి ధరము దొరగి.

(41 వ పేజిలో)

ప్రశ్నోపనిషత్తు

ప్రథమ ప్రశ్నము

సుకేశా చ భారద్వాజః శైబ్యశ్చ సత్యకామః
సౌర్యాయణీ చ గార్గ్యః కౌసల్యశ్చాశ్వలాయనో
భార్గవో వైదర్భిః కబంధీ కాత్యాయనః
తే హైతే బ్రహ్మపరా బ్రహ్మనిష్ఠాః
పరంబ్రహ్మాన్వేషమాణా ఏష హ వై తత్సర్వం
వక్ష్యతీతి తే హ సమిత్పాణయో భగవంతం
పిప్పలాద ముపసన్నాః.

భరద్వాజుని కొడుకు సుకేశుడు, శిబి కొడుకు సత్యకాముడు, సౌర్యుని సుతుడు గార్గ్యుడు, అశ్వలుని కుమారుడు కౌశల్యుడు, భృగునందనుడు వైదర్భి, కత్యపుత్రుడు కబంధి – ఈ ఆరుగురున్నూ పరతత్త్వం తెలుసుకోవాలనే సంకల్పముతో పిప్పలాదుడనే బ్రహ్మవేత్త వద్దకు వెళ్లారు. గురువు వద్దకు ఉత్తచేతులతో వెళ్లకూడదనే ఆచారం తెలిసిన తాపసులు కనుక అగ్నికార్యానికి ఆవశ్యకమైన సమిధలను పట్టుకు వెళ్లారు.

(ఈ ఆర్గురున్నూ నియమనిష్ఠలుగల మునులు. బ్రహ్మజ్ఞానం కలవారే కాని వారికీ కొన్ని సందేహాలున్నాయి. అవి తీర్చడానికి సమర్థుడు పిప్పలాదుడని నిశ్చయించుకున్నారు. పిప్పలాదుడు పరబ్రహ్మతత్త్వాన్ని క్షుణ్ణంగా తెలిసినవాడు. 'భగవంతుడు' అని అతనికి వేసిన విశేషణంవల్ల అతని ఆత్మశక్తి వెల్లడి అవుతూందని గ్రాహ్యం.)

2

తాన్ హ స ఋషిరువాచ 'భూయ ఏవ తపసా
బ్రహ్మచర్యేణ శ్రద్ధయా సంవత్సరం
సంవత్స్యథ ! యథాకామం ప్రశ్నాన్ పృచ్ఛథ !
యది విజ్ఞాస్యామః సర్వం హ వో వక్ష్యామ' ఇతి.

సంప్రదాయం ప్రకారం సమిత్పాణులై వచ్చిన సుకేశాదులకు స్వాగతం చెప్పి వారి అభిప్రాయం తెలుసుకుని పిప్పలాదుడు– 'మంచిది. కానీ మీరు తిరిగి ఒక ఏడాదిపాటు బ్రహ్మచర్యం పాటిస్తూ శ్రద్ధతో తపస్సుచేసి ఆపైన అడగండి. బ్రహ్మతత్త్వం గురించి నాకు తెలిసినది మీకు చెప్తాను' – అని అన్నాడు.

(నిత్యజీవితములో కంటికి కనిపించే వస్తువును గురించి ఎవరూ చెప్పనక్కర లేదు. కనిపించని వస్తువును గురించి చెప్పడమూ కష్టమే. తెలుసుకోవడమూ కష్టమే. బ్రహ్మపదార్థం గురించి చెప్పడం, తెలుసుకోవడం గచ్చపొదలో ప్రవేశించి సురక్షితంగా వెలుపలకు వచ్చినట్టే. పిప్పలాదుడు సునిశితమైన బ్రహ్మజ్ఞానం కల ఆత్మద్రష్ట. దానిని గురించి చెప్పగల దిట్ట. కానీ సుకేశాదులు దానిని తెలుసుకోవలెననే కోర్కె ఉన్నా తెలుసుకోదగిన నిశితబుద్ధి కలవారుకారని పిప్పలాదుడు గ్రహించి బ్రహ్మచర్యం పాటించి తపస్సు శ్రద్ధగా చెయ్యాలన్నాడు.

ఇంద్రియనిగ్రహశక్తి విషయగ్రహణానికి ప్రధానం. శ్రద్ధ ఏకాగ్రతను కలిగిస్తుంది. ఈ రెంటిలో ఏదిలేకపోయినా తత్త్వవిషయం తలకెక్కదు.)

3

అథ కబంధీ కాత్యాయన ఉపేత్య ప్రపచ్ఛ.
'భగవన్ ! కుతో హ వా ఇమాః ప్రజాః
ప్రజాయంత' ఇతి.

బ్రహ్మవేత్తయైన గురువు పిప్పలాదుడు చెప్పినట్టు సుకేశాదులు బ్రహ్మచర్యం పాటించి శ్రద్ధగా ఒక సంవత్సరం తపస్సు చేశారు. తరువాత వారంతా గురువును చేరారు. వారిలో ముందుగా కత్యుని కొడుకు కబంధి ఇలా ప్రశ్నించాడు.

భగవన్ ! కంటికి కనిపిస్తూన్న యీ ప్రాణులు ఎవరివల్ల పుట్టుతున్నవి?(ఈ జనం, జంతువులు, పక్షులు, వగైరా సృష్టికి ఎవరు కర్త? అని అడగడంలోనే ఉంది. మూల పదార్థం ఏది అనే ప్రశ్న. గుంభనగా అడిగాడన్నమాట.)

4

తస్మై స హోవాచ 'ప్రజాకామో వై ప్రజాపతిః
స తపోఽతప్యత స తపస్తప్త్వా స మిథున
ముత్పాదయతే రయిం చ ప్రాణం చేత్యేతౌ మే
బహుధా ప్రజాః కరిష్యత' ఇతి.

కబంధి ప్రశ్నకి పిప్పలాదుడు ఇలాగు ప్రత్యుత్తర మిచ్చాడు.

ఈశ్వరుడు ప్రజలను సృష్టించాలి– అని సంకల్పించి గొప్ప తపస్సు చేశాడు. తరువాత రయి, ప్రాణము అనే రెండు దినుసుల్ని సంకల్ప సృష్టిగా పుట్టించాడు. ఆ రెంటివల్ల తాననుకున్న ప్రజాసృష్టి జరుగుతుందని ఆయన అనుకున్నాడు.

(కనిపిస్తూన్న యీ సృష్టి కంతకూ 'రయి, ప్రాణము' అనే యీ రెండున్నూ నిధానం అని భావం.)

(రయి, ప్రాణం – అనే యీ రెంటినీ తరువాత చెప్తున్నాడు.)

5

ఆదిత్యో హ వై ప్రాణో, రయిరేవ చంద్రమాః
రయిర్వా ఏతత్సర్వం యన్మూర్తం చామూర్తం చ
తస్మాన్మూర్తిరేవ రయిః.

ఆదిత్యుడు (సూర్యుడు) ప్రాణం. చంద్రుడు రయి.

సృష్టిలో రెండు రకాల పదార్థాలు ఉంటాయి. మూర్తములు, అమూర్తములూ అని.

స్థూలపదార్థాలు మూర్తములు. సూక్ష్మ పదార్థాలు అమూర్తములు. ఒక మూర్తి అంటే ఆకారం కలవి మూర్తములు. మూర్తి (ఆకారం)లేనివి అమూర్తములు. ఈ రెండు విధాల వస్తుసముదాయానికి మూలం 'రయి'– కాబట్టి 'రయి' మూర్తి అవుతూంది. అంటే అనుభవించదగిన పదార్థాలకు రూప కల్పన చేసే మూలపదార్థం అవుతూంది అని భావం.

(లౌకిక సంస్కృతంలో 'రై' – అంటే ధనం.... ధనం, ధాన్యం వగైరా పదార్థాలు జీవరాశిని పోషించేవి. వాటికి ఆధారం

చంద్రుడు. చంద్రకిరణాలనుంచి స్రవించే అమృతమయమైన తేజఃపూరం ధాన్యానికి పోషకం అవుతూంది. ఆ ధాన్యాదులవల్ల వృద్ధిని పొందే భూతకోటికి జీవనదాత - అంటే ప్రాణశక్తిని ఇచ్చేవాడు సూర్యుడు. ఈ విధంగా సూర్యచంద్రులు ఈశ్వర సంకల్పసృష్టికి ఆదిమూర్తులౌతున్నారు. 'సూర్యుడు పితృకారకుడు, చంద్రుడు మాతృకారకుడు'- అని జ్యోతిశ్శాస్త్రం ఈ మూలరహస్యాన్ని బట్టి చెప్పిందని గ్రహించాలి.)

6

'అథాదిత్య ఉదయన్ యత్ప్రాచీం దిశం ప్రవిశతి తేన ప్రాచ్యాన్ ప్రాణాన్ రశ్మిషు సన్నిధత్తే, యద్దక్షిణాం, యత్ప్రతీచీం, యదుదీచీం, యదధో, యదూర్ధ్వం, యదంతరా దిశో, యత్సర్వం ప్రకాశయతి తేన సర్వాన్ ప్రాణాన్ రశ్మిషు సన్నిధత్తే'-

సూర్యుడు తూర్పున ఉదయించి ఆ దిక్కున ఉన్న ప్రాణాలను తన కిరణాలతో పెంపొందిస్తూ ఉంటాడు. అలాగే దక్షిణ దిక్కున, పడమటను, ఉత్తరదిశను, క్రిందను, పైన, భూమ్యాకాశాల మధ్యను, అంతటా తన కిరణాలను ప్రసరింపచేసి ప్రాణశక్తిని క్రమక్రమంగా వృద్ధిచేస్తాడు.

(చంద్రునివల్ల వచ్చే పోషకపదార్థాలను శరీరం లోపల సుకరంగా జీర్ణింపజేసి జీవ చైతన్యశక్తిని పెంపొందించేది సూర్య కాంతి. సూర్యుడు జఠరాగ్ని రూపములో లోపల ఉండి జీవకోటి ఆరగించే భోజ్య పదార్థాలను జీర్ణింపచేసి ఆరోగ్యప్రదాత అవుతున్నాడని గ్రహించేది.)

7

స ఏష వైశ్వానరో విశ్వరూపః, ప్రాణోఽగ్నిరుదయతే, తదేతత్ ఋచాభ్యుక్తమ్.

ఆ యీ సూర్యుడు జీవలోకాన్ని తన తేజస్సుచే చైతన్యం కలదిగాచేసి బ్రతుకు తెరువున నడిపే వైశ్వానరుడు, తన తేజస్సుతో విశ్వమునంతనూ ఆవరించేవాడు. జీవనశక్తి కలిగించే ప్రాణము, పచనంచేసే అగ్ని అయి వెలుగుతున్నాడు. ఋగ్వేదం ఈ విధంగానే సూర్యుని గూర్చి వివరించింది.

(వైశ్వానరతత్త్వం యీ ప్రశ్న అయిన తరువాత చెప్తాను.)

8

విశ్వరూపం హరిణం జాతవేదసం పరాయణం, జ్యోతిరేకం తపంతం, సహస్రరశ్మిః, శతధా వర్తమానః, ప్రాణః ప్రజానామ్, ఉదయత్యేష సూర్యః,

వేయికిరణాలు కలవాడు, పలువిధములుగా ప్రవర్తించేవాడు, ప్రజలకు ప్రాణమైనవాడున్నూ అయి యీ సూర్యుడు ఉదయిస్తున్నాడు. విశ్వరూపుడు, తేజశ్శాలి, ప్రాణికోటికి ఆధారభూతుడు, తపించేవాడు, జ్యోతిర్గణములో ప్రధానజ్యోతి అయిన యీ సూర్యుని తత్త్వాన్ని ఆత్మద్రష్టలే తెలుసుకోగలరు.

(ప్రజాపతి జీవుల చైతన్యజ్యోతిగ సూర్యుణ్ణి సృష్టించినట్టు ముందు చెప్పడమయింది. ఆ సూర్యునిస్వరూప స్వభావాలను దీనియందు చెప్తున్నాడు.)

9

సంవత్సరో వై ప్రజాపతిః తస్యాయనే దక్షిణం చోత్తరంచ తద్యేహ వై తదిష్టాపూర్తే కృతమిత్యుపాసతే. తే చాంద్రమస మేవలోకమభిజయంతే. తఏవ పున రావర్తంతే. తస్మాదేతే ఋషయః ప్రజాకామా దక్షిణం ప్రతిపద్యంతే. ఏష హ వై రయిర్యః పితృయాణః.

కాలమును తెలిపే సంవత్సరమే ప్రజలను పాలించే ప్రభువు వంటిది. దక్షిణం, ఉత్తరం అని ఆ సంవత్సరానికి రెండు భాగాలు. ఆ రెంటిలో వైదికకర్మలను, లౌకికకర్మలను చేసేవారు తమ కర్మలకు తగిన ఫలంపొందుతారు. వారు తిరిగి తిరిగి యీ లోకానికి వస్తూవుంటారు. సంతతికోరే వారు దక్షిణాయనాన్ని ఆశ్రయిస్తారు. దక్షిణాయనమే పితృయానం - అదే మానవుడు అనుభవించదగిన భోగ్యపదార్థం.

వైదికకర్మలు (యజ్ఞయాగాలు) చేసేవారు ఉత్తరాయణ గతులౌతారు. చెరువులు త్రవ్వించడం, నూతులు తీయించడం, తోటలు వేయించడం యీలాటివి లౌకికకర్మలు. వీటిని మాత్రమే చేసేవారు పుణ్యం సంపాదిస్తారేగాని అది అయిపోగానే తిరిగి యీ లోకములో పుట్టడం, పెరగడం, మరణించడం అనే వాటితోనే ముడిపడి ఉంటారు.

ఉత్తరాయణం స్థిరపుణ్యప్రదం
దక్షిణాయనం అస్థిరపుణ్యప్రదం.

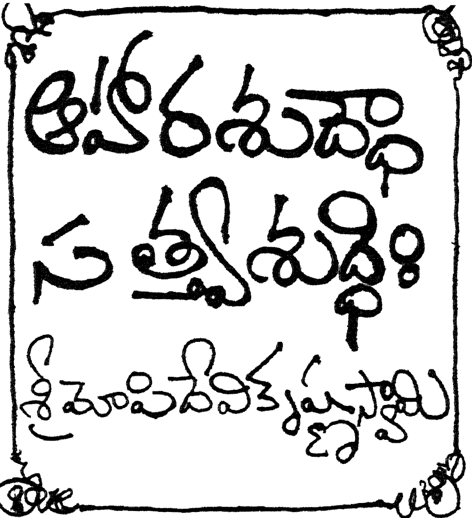
10

అథోత్తరేణ తపసా బ్రహ్మచర్యేణ శ్రద్ధయా విద్యయాత్మాన మన్విష్యాదిత్య మభిజయంతే. ఏతద్వై ప్రాణానాం ఆయతనమ్ ఏతదమృత మభయమేతత్, పరాయణమేతస్మాత్ నపునరావర్తంతే-ఇత్యేష నిరోధస్తదేష శ్లోకః.

ఉత్తరాయణములో తపస్సుచే శ్రద్ధతో వృద్ధి అయ్యే విద్యచే బ్రహ్మచర్యముచే ఆత్మను పరిశోధించి ఆదిత్యుణ్ణి (సూర్యుణ్ణి) తమకు అనుకూలునిగ చేసుకునేవారు అదృష్టవంతులు. వారు ప్రాణాలకు కుదురు, మరణస్థితి తెలియని నిత్యస్వరూపుడు, భయం ఎరుగనివాడు. భయమును పోగొట్టేవాడున్ను, ప్రకృతికి పరమపదమున్ను అయిన ఆ ఆదిత్య సాన్నిధ్యమునుంచి తిరిగి యిక్కడకు రారు.

ఆదిత్యోపాసన భౌతిక సహజమైన రాకపోకలను (జననమరణాలను) పోగొట్టుతుందని యీ ఉత్తమ శ్లోకం చెప్తూంది.

(సశేషం)

తిండికొద్దీ మనిషి – అన్నారు. మనిషినిబట్టి ఆహారం మారటం ఎంత సహజమో ఆహారాన్నిబట్టి మనిషి ప్రవృత్తి మారటమూ అంతే సహజం. ఇంతకీ శాకాహారమా మాంసాహారమా ఏది మేలు అంటే అది ఎవరికివారే నిర్ణయించుకోవాలంటున్నారీ వ్యాసకర్త. సం॥

సామాన్య లోకంలో శరీర పోషణకు మాంసాహారంకన్నా శాకాహారం మేలైనదన్న అభిప్రాయం ఒకటి ఉంది. మాంసాహారం హింస అనీ, శాకాహారం అహింస అనీ భావించేవారు కూడా ఉన్నారు. నిజానికి అంతో ఇంతో హింస రెండింటిలోనూ ఉంది. కోళ్లు మొదలైన వాటిని కోసి తిన్నా, కందమూలాదులను పెల్లగించితిన్నా ఆయా ప్రాణులకు బాధ కలగడం, వాటి అస్తిత్వానికి భంగం కలగడం, వాటి నుంచి ఉద్భవించబోయే సంతానానికి స్వస్తి పలకడం తప్పనిసరి అవుతోంది. ఇలా పరిశీలిస్తూ పోతే ఈ సృష్టిలోనే ఒక జీవికి మరొక జీవి ఆహారంగా ఏర్పాటు చేయబడినట్లు కనిపిస్తుంది. చీమను చూస్తే కప్పకు మ్రింగ బుద్ధి అవుతోంది. ఆ కప్పను పాము పడుతోంది. ఆ పామును నెమలి తింటోంది. ఆ నెమలిని వేటగాడు కొడుతున్నాడు. ఈ విధంగా సృష్టిలో ఒక జీవికి మరొక జీవి ఆహారంగా అమరుతోంది. స్థూలదృష్టికి ఒక జీవిని మరొక జీవి హింసించి బ్రతుకుతోంది. 'జీవో జీవస్య జీవనమ్' ఇది లోక రీతి. సూక్ష్మదృష్టితో చూసినపుడు ఒకే అంతర్యామి ఇన్ని తరహాల దేహాలను ధరిస్తూ ఒక దేహాన్ని మరొక దేహానికి ఆహారంగా సమర్పిస్తున్నాడు. ఇది తప్పనిసరయి సృష్టియజ్ఞంలో జరుగుతున్న ధర్మమైన జీవహింస.

ఈ సత్యాన్ని తెలియచెబుతూ ధర్మవ్యాధుడు కౌశికుడితో ఇలా అంటున్నాడు. 'రైతు నాగటితో భూమిని దున్నుతున్నప్పుడు ఆ నాగటికర్రు తగిలి ప్రాణులెన్నో చనిపోతున్నాయి. అది హింస అవుతుందా? కాదా? మనుషులు అటూ ఇటూ తిరుగుతున్నప్పుడు వారి పాదాల క్రిందపడి వారికి తెలియకుండా జీవులనేకం ప్రాణాలు విడుస్తున్నాయి. మరి దాన్ని హింస కాదనవచ్చా?

నీరూ, భూమి, ఆకాశం సర్వమూ జంతుమయం. కాబట్టి ఏ కర్మను మొదలుపెట్టినా ఎంతో కొంత హింస జరక్కతప్పదు. హింస జరక్కుండా దేహయాత్ర నడపటం సాధ్యంకాదు. ఇవేమీ గమనించకుండానే కొందరు తాము అహింసాపరులమని అనుకుంటారు.

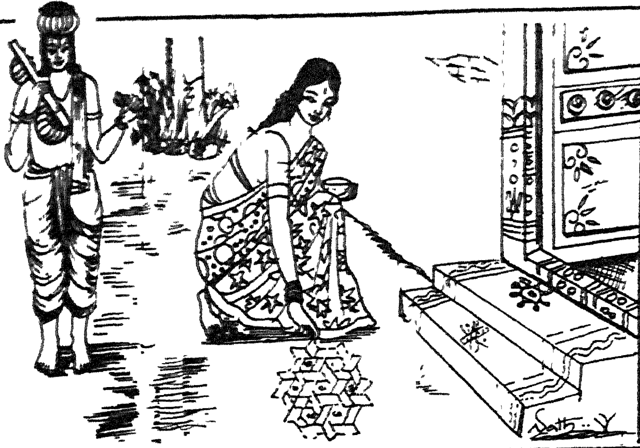
పనికట్టుకుని అరణ్యంలో మునులై చరిస్తున్న వారికి కూడా కందమూలాదులను పీడించడం తప్పడంలేదు కదా!

హింస చేయనివాడు ఈ లోకంలోలేడు. ఎవరికివారు తమకు సాధ్యమైనంతవరకూ హింసకు దూరంగా ఉండటమే అహింస అవుతుంది.'

శరీరపోషణకు ఆహారస్వీకరణ అవశ్యకం కనుక ఆహారస్వీకరణకోసం చేసే హింస ధర్మం. ఆహారోత్పత్తికిగాను నెలకొన్న వ్యవసాయాది వృత్తి నిర్వహణలో అప్రయత్నంగా జరిగే ప్రాణిహింస ధర్మం. ఈ విధంగా మానవుడి ఉనికికీ, ఆహార విహారాలకూ అవశ్యకమైన హింస ధర్మం అవుతోంది. ఇంతకుమించి అనగా తన శరీరపోషణకు మించి తోటిజీవులకు ఇబ్బంది కలిగించనంతవరకూ అతడిది ధర్మమార్గమే అవుతుంది. తన నిత్యావసరాలకు మించి ఏ వేట పేరిటో, వేడుక పేరిటో తోటి ప్రాణుల్ని హింసించడం వ్యసనం, అధర్మం అవుతుంది. ప్రకృతిలోని క్రమాన్ని గమనించి ఆ క్రమానికి బద్ధుడై మానవుడు తన దేహయాత్రను నడపటం నేర్చుకోవలసి ఉంది.

ఇక శాకాహారం మేలా? మాంసాహారం మేలా? అన్న ప్రశ్న ఒకటివుంది. ఇది ఎవరి శరీరతత్త్వాన్నిబట్టి వారు నిర్ణయించుకోవలసినది. ఒక్కొక్కరి శరీరం శాకాహారాన్ని కోరుతుంది. మరొక తత్త్వం గల శరీరం మాంసాహారాన్ని అపేక్షిస్తుంది. ఎవరి శరీరతత్త్వాలకు తగిన ఆహారం వారు స్వీకరించడం ధర్మం అవుతుంది. ఈ శాకాహార, మాంసాహార భేదం ఒక్క మానవుల్లోనే కాదు. మిగిలిన జంతువుల్లో కూడా ఉంది. జంతువుల్లో ఆవు గేదె, గుర్రం, గాడిద, ఏనుగు మొదలైనవి శాకాహారులు. బల్లి, పిల్లి, పులి, సింహం మొదలైనవి మాంసాహారులు. ఆయా జంతువులు ఈ శాకాహార మాంసాహార విభాగాన్ని కోరి అభ్యాసం చేయడంలేదు గదా! వాటికి కావాలనిపించిన ఆహారాన్ని అవి స్వీకరిస్తున్నాయి. అలాగే మానవుల్లో కూడా ఎవరి ప్రవృత్తికి తగిన ఆహారం వారి మనస్సు అపేక్షిస్తుంది. శరీరం తన అస్తిత్వానికి కోరుకున్న ఆహారాన్ని అందించడం మానవుడి కర్తవ్యం. కాబట్టి ఈ విషయంలో ఏ ఆహారం మంచిదని ఇతరుల్ని సలహా అడిగే బదులు ఎవరి శరీరప్రవృత్తుల్ని వారు గమనించుకొని నిర్ణయించుకోవడం మంచిది. ఈ అంశాన్ని గమనించి ఆచరణలో పెట్టుకున్నవాడు ధర్మవ్యాధుడు. అతడు జంతు

(40వ పేజీలో)

సంక్రాంతిశోభ

భూనభోంతరపు సమ్యక్రాంతి ! సంక్రాంతి !
ధ్యానామృతానంద రత ! దివ్యసంక్రాంతి !
మౌని హృత్కమల సౌరభయుక్త సంక్రాంతి !
గాన పీయూష వర్షిణి ! దివ్యసంక్రాంతి !

కారుణ్యమయి ! కనకవల్లియో సంక్రాంతి !
కవిజనాశ్రయ కల్పవల్లియో సంక్రాంతి !
స్వాగతము ! స్వాగతము ! స్వాగతము సంక్రాంతి !

శాంతి కొఱకు జగతి క్రాంతియారాధ్యము
క్రాంతి క్రాంతి కొఱక ? కానెకాదు.
క్రాంతియొసగు దివ్యకాంతి సంక్రాంతియౌ
స్వాగతింప రండు ! సకలజనులు !

గిరులొనర్చు తపము తరులనానందము
పరవశించువిరులు పరిమళమున
ధరణిమాత తాను "ధన్యోస్మి" యనుకొను
దివ్యదీప్తి సర్వ దిశల జగతి.

చిత్తమౌను దివ్యచిత్తము లోకాన
విత్తమౌను జ్ఞాన విత్తమవని
విప్రులౌదురటులె విబుధులందరు భువి
వినయమనునయమ్ము ధనముకాగ.

పల్లెటూరివారి సల్లలితమ్మగు
జీవనమ్ము పరమ పావనమ్ము
భారతమ్ము దివ్య భారతమదికాగ
పల్లెలెల్ల పాలవెల్లులౌను.

భువియె తోచు మదికి దివియౌచు సంక్రాంతి
దివిచెలంగునపుడు దివ్యవనిగ
నణువునణువునందు నానంద విస్ఫూర్తి
కణకణమ్ము చిందు కరుణరసము.

వేదవిదులు శాస్త్రవాద కోవిదులును
మోదమతులు దివ్యవాదరతులు

"హరిలో రంగ హరి హరి హరి" యటంచు
పాటలనుపాడు హరిదాసు పాటలు విన

సమ్ముదమ్ము విజృంభింప సకలమందు
దివ్యతయె కానవచ్చెను దివిని భువిని

సూర్యచంద్రులందు చుక్కలయందున
నిక్కమైనదొక్క నిరుపమాన
సత్యమనుచు దివ్య సత్యము చాటె సం
క్రాంతి శాంతి దాంతి కాంతిదమ్ము.

ఇంతులందరు ధర పూల బంతులైరి
చెలుల చేమంతి పూవుల చెలువ మమరె
కాంతలెల్లరు భువి దివ్యకాంతలైరి
దివి భువికి భువియు దివికి సందీప్తిగూర్ప.

విశ్వవిపంచి నినాదము
విశ్రుతముగ సంక్రాంతిని
ప్రాణికోటిహృత్తంత్రుల
ప్రణవనాదముగ జెలంగె.

గంగిరెద్దుల తోడ గంతులువేయించి
  గంగిరెద్దులవారు కాన్కలంద
పగటివేషమ్ముల ప్రథితులౌ వారికి
  కాన్కల నిడి ప్రజ గారవింప
వేదశాస్త్రజ్ఞుల వేవిధమ్ముల ప్రజ
  సత్కారములొనర్చి సంస్తుతింప
సుకవి పండితకోటి సుఖసముద్రమ్ముగా
  కాన్కల ప్రజలు కాంక్షలనుదీర్ప.

వేవిధమ్ముల జగతికి వెలుగునిచ్చి
భావ బంధుర కల్యాణ పథము జూపి
నరుని నరసఖునొనరింప నరుగుదెంచె
శాంతిపథదర్శి దివ్య సంక్రాంతిలక్ష్మి,

పేద సాదలందు మేదురానందము
ధనికులందు దయయు కనికరమ్ము
దైవభావనమ్ము దైవార సంక్రాంతి
లక్ష్మివెలిగె భువి సలక్షణముగ.

— మల్లాది రామచంద్రశాస్త్రి

మానవులు భగవత్కటాక్షమును పొందుటకు దేవతలకు మ్రొక్కుచున్నారు. అనేక విధములయిన జపములు చేయుచున్నారు. పూజలు చేయుచున్నారు. వ్రతములు చేయుచున్నారు. భగవంతుని నామములను జపించుచున్నారు. అట్టివాటన్నిటిలో విష్ణుసహస్రనామ పారాయణము సర్వోత్తమమైనది. అది సర్వోత్తమమైనదని ఎట్లు చెప్పగలము? 'సత్యం సత్యం పునస్సత్యం ఉద్ధృత్య భుజముచ్యతే-వేద శాస్త్రాత్ పరం నాస్తి, న దైవం కేశవాత్పరమ్' వేదమునకు మించిన శాస్త్రములేదు. కేశవునకు మించిన దేవుడులేడు. అన్నారు పెద్దలు. పెద్దలెవరో చెప్పుటయేగాదు మన ఆచారములు సైతము దీనిని ఋజువుచేయుచున్నవి.

హైందవులలో ఏ గృహస్థు ఏ పూజచేసినను దానిని కేశవనామములతోడనే మొదలుబెట్టును. ఇల్లు కట్టిన వెంటనే ఈశాన్య భాగమున తిరుమణి తిరుచూర్ణముల బొట్టును దానిచెంత లక్ష్మీఅమ్మవారిబొట్టును పెట్టుచున్నారు. బ్రాహ్మణులు ప్రతి దినము చేయు సంధ్యావందనమును కేశవ నామములతో మొదలిడి కృష్ణార్పణమస్తు అని ముగించుచున్నారు. అటు తర్వాత చేయు దేవతార్చనమును సైతము కేశవ నామములతోడనే మొదలుపెట్టి శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు అని ముగించి 'శ్రీ కృష్ణ పాదోదకం పావనం శుభం' అని తీర్థము గైకొనుచున్నారు. అయితే యిందులోగూడా కొందరు పరమేశ్వరార్పణమస్తు అని ముగించి రుద్రపాదోదకం పావనం శుభం అని తీర్థము గైకొనుచున్నారు.

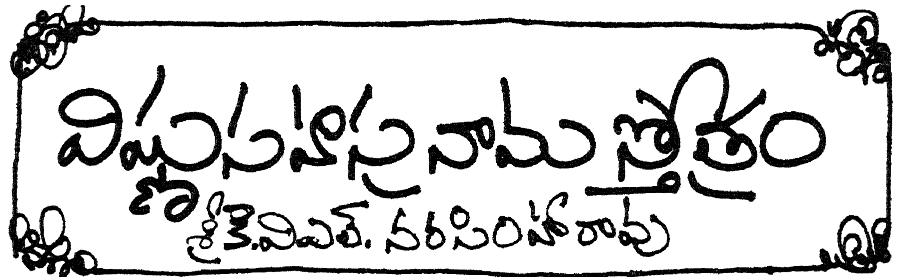
మహాఋషులు భృగుమహాఋషి ద్వారా త్రిమూర్తుల తత్త్వములను పరిశీలించి బ్రహ్మఅర్చనకు అర్హుడుగాడు, రుద్రుడర్చనకు తగినవాడేగాని తీర్థప్రసాదములు గొనుటకర్హుడుగాడు, శ్రీమహావిష్ణువు ఒక్కడే యీ గౌరవము లన్నిటికి తగినవాడు అని నిర్ణయించిరి గదా? మానవుడు పుట్టిన వెంటనే చేయు శుద్ధిపుణ్యాహవాచనము కేశవ నామములతో ఆరంభమగును. అతడు జీవితకాలమునచేయు పూజలన్నియును కేశవనామములతోడనే ఆరంభమగును, హైందవులందరు ఆయనకు ప్రీతిపాత్రమమైన తులసిమొక్కల నిండ్లలో పెంచుచు లక్ష్మీనారాయణ రూపములు దాల్చిన వేప, రావివృక్షములకు ప్రదక్షిణములు చేయుచు తమ భక్తిని ప్రదర్శించుచున్నారు. జీవితము ముగించు సమయమున చెవిలో నారాయణ నామస్మరణముచేసి తన్నామస్మరణమున గొంతులో తీర్థము పోసి జీవితయాత్రకు కట్టకడపటిమజిలీయైన దింపుడుకళ్ళమున సైతము నారాయణ నామస్మరణముచేసి మానవజీవ యాత్ర ముగింపు చేయుచున్నాము గదా.

కాలప్రభావమున సంఘమున ఆచారములు మారుచుండును. కాని అవి మూలమును ఛేదింపలేవు.

భగవంతునికి అనేక నామములు గలవు. సనకాదులానామములచే దేవుని స్తుతించుచుండిరి. తుమ్మెద పుష్పములన్నిటియందును సంచరించి తేనెబొట్లను సమకూర్చినట్లు వ్యాసుడు వారు స్మరించిన నామములలో శ్రేష్ఠమగువాని నెన్నికచేసి ఈ సహస్రనామములను కూర్చియున్నారు.

పాలను చిలికి వెన్ననుజేసినట్లు లోకహితమునుగోరి వ్యాసుడు వేదములను మథించి సారభూతములయిన వాని ధర్మములను గ్రహించి ఆ ధర్మములతో మహాభారతమును రచించెను.

కృష్ణద్వైపాయనం వ్యాసం
విద్ధి నారాయణం ప్రభుమ్.
కో హ్యన్యో భువి మైత్రేయ
మహాభారతకృత్ భవేత్.

హిందూమతమునకు పునాదివేసినవాడు శ్రీ కృష్ణుడు. ఆయన అపరావతారము బాదరాయణుడు. ఆయన మన మతమునకు ప్రధాన గ్రంథములైన వేదములను పరిష్కరించి యిచ్చుటయేగాక బ్రహ్మసూత్రములు, భగవద్గీత శ్రీ విష్ణుసహస్ర నామములతో గూడిన భారతేతిహాసమును రచించి మనకిచ్చియున్నారు. అట్టి వ్యాసభగవానుడు రచించిన శ్రీవిష్ణు సహస్ర నామముతో మరియేది సరితూగగలదు?

శ్రీవిష్ణు సహస్రనామ పారాయణమును అన్ని జాతులవారును చేసుకొనవచ్చును. భగవదనుగ్రహము పొందుటకు అనేక ఉపాయములు గలవు. అన్నిటిలోనూ సులభమైనది శ్రేష్ఠమైనది నామసంకీర్తనమే. అందుచేతనే భీష్మాచార్యులవారు 'ఏష మే సర్వధర్మాణాం ధర్మోఽధికతమో మతః' అని సెలవిచ్చియున్నారు.

సర్వవ్యాప్తియగు నారాయణుడే కృష్ణద్వైపాయనుడు. ఆయనగాక మరి ఎవ్వరీ మహాభారతమును రచింపగలుగుదురు? వేదవ్యాసుల వచనములు అను మహాజల ప్రవాహము భూమియందలి పంకిలములను మానవుల హృదయములయందలి మలినములను తుడిచివేయ గలవు. వేదములు పురాణములు ధర్మశాస్త్రములలో చెప్పబడిన ధర్మరహస్యములన్నియు మహాభారతమున చెప్పబడి యున్నవి.

కలికాలమందలి ప్రజలకు వేదార్థములను గ్రహించుట, వాని ననుష్ఠించుట సాధ్యము లగు పనులుకావు. అని చింతించి వారి కర్థమగునట్లు వ్యాసుడీభారతమును రచించెను. దానికి నాయకమణిగా నుండునట్లు వారి విష్ణు సహస్రనామములను చెప్పియుండిరి.

శరతల్పగతుడై తన్ను స్మరించుచుండిన భీష్ముని శ్రీకృష్ణుడనుగ్రహించెను.

ఆయన యనుగ్రహమున భీష్ముడు ధర్మరహస్యములనన్నింటిని గ్రహింపగలిగెను. ఆ ధర్మములను ధర్మజుడు గ్రహింపవలెనని నిశ్చయించి శ్రీకృష్ణుడాయనను భీష్ముని చెంతకు గొని పోయెను. వారువచ్చిన కార్యమును గుర్తించి భీష్ముడు చెప్పుచున్నాడు.

యచ్చ భూతం భవిష్యచ్చ
భవచ్చ పరమచ్యుత,
తత్సర్వమనుపశ్యామి
పాణౌ ఫలమివాహితమ్.
....
యువేవ చాస్మి సంవృత్తః
త్వదనుధ్యాన బృంహితః,
వక్తుం శ్రేయః సమర్థోఽస్మి
త్వత్ప్రసాదాత్ జనార్దన.

'గోవిందా! ఆశ మోహము గ్లాని మొదలగునవన్నియు నీ యనుగ్రహమున నన్నువదలి పోయినవి. అరచేతిలోని ఉసిరిక పండువలె భూతభవిష్యద్వర్తమానములు, వేదవేదాంగములయందలి ధర్మములు నాకు స్పష్టముగా దెలియుచున్నవి. నేను సదా మిమ్ము ధ్యానముచేయుటవలన మానవులకేది శ్రేయమో దానిని చెప్పగల శక్తి నాకు లభించినది.' అని పలికి ధర్మములన్నింటిలో శ్రీవిష్ణు సహస్రనామ పారాయణము గావించుటయే శ్రేష్ఠమగు ధర్మమని ప్రతిజ్ఞజేసి ఆయన యీ స్తోత్రమును ధర్మజున కుపదేశించెను.

భీష్మాచార్యుల వారిచే ఉపదేశింపబడిన ఈ సహస్రనామస్తోత్రమును సకల పురాణములును, సమస్తధర్మశాస్త్రములును ప్రశంసించియున్నవి. ఆయుర్వేదశాస్త్రమున అత్యుత్తమ గ్రంథమగు చరక సంహితసైతము వ్యాధుల నివారణమునకు ఈ సహస్రనామ పారాయణము అత్యుత్తమ సాధనమని చెప్పియున్నది.

విషయపిశాచ బాధలను, వ్యాధులను, దుస్స్వప్నదుర్నిమిత్తాది సమస్త అమంగళములను యిది నివారింపగలదు. మానవులకు శుభము చేకూర్చుటయందిది వేదములకన్నను ఎక్కుడు శక్తిని కలిగియున్నది.

ధర్మజుడు భీష్ముని సమీపించినప్పుడు మొట్టమొదట యీ ప్రశ్నవేసెను.

'కో ధర్మః సర్వధర్మాణాం
భవతః పరమో మతః.
కిం జపన్ ముచ్యతే జంతుః
జన్మసంసార బంధనాత్.

ఏ దేవుని పూజించి, మానవులు భోగభాగ్యములు పొందవచ్చును? ఆ ప్రశ్నకు భీష్ముడిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

'జగత్ప్రభుం దేవదేవం
అనన్తం పురుషోత్తమమ్,
స్తువ న్నామసహస్రేణ
పురుషః సతతోత్థితః

చేతనాచేతనములకు ప్రభువు, అపరిచ్ఛిన్నమైన మహిమగలవాడునైన, పురుషోత్తముని సహస్రనామముల జపించుటయే భోగమోక్షములను పొందుటకు సాధనము. సంసారచక్రమునుండి మానవుడు విముక్తుడగుటకు చూచుటకు శక్యముకానివాడు భావించుటకు అలవికానివాడునైన పరమాత్మను ధ్యానించుటకు మించిన శ్రేష్ఠమైన మార్గము వేరొకటిలేదు.

శ్రీ మహావిష్ణువు అనంతకళ్యాణగుణ పరిపూర్ణుడు. ఆ మహనీయుని గూర్చి సల్పు ధ్యానము అమృతధారయై తాపత్రయ దవాగ్నులను నిశ్శేషముగా నిర్మూలించునట్టి శక్తిని కలిగియున్నది. భక్తియోగమును మోక్షసాధనకు రాజమార్గముగా నెరుగుము.

'యే త్వాం దేవం ధ్రువం భక్తాః
పురాణం పురుషోత్తమమ్,
ప్రాప్నువంతి సదా కామాః
న్నిహలోకే పరత్ర చ
అమోఘాశ్చ భవిష్యన్తి
భక్తిమన్తశ్చ యే నరాః'

పురాణపురుషుడవైన నిన్ను ఎవరు భక్తితో స్మరించుచున్నారో వారు ఇహపర లోకములయందు సర్వాభీష్టములను పొంది అమోఘులై ప్రకాశింతురు, అని శ్రీమద్రామాయణమున చెప్పబడియున్నది.

'అనాది నిధనం విష్ణుం
సర్వలోకమహేశ్వరమ్,
లోకాధ్యక్షం స్తువన్ నిత్యం
సర్వదుఃఖాతిగో భవేత్.
బ్రహ్మణ్యం సర్వధర్మజ్ఞం
లోకానాం కీర్తి వర్ధనమ్,
లోకనాథం మహద్భూతమ్
సర్వభూత భవోద్భవమ్.'

ఆద్యంతరహితుడు, సర్వవ్యాపకుడు సమస్త లోకములకు ప్రభువు, వేదప్రతిపాదితుడునై లోకములనన్నిటిని ఉద్ధరించగలిగిన శ్రీ మహావిష్ణువును ధ్యానించుటవలన సమస్త దుఃఖములు నశించును.

మానవులు కష్టము వచ్చినప్పుడు మాత్రమే దేవుని స్మరింతురు. ఇది నిజమైన భక్తికాదు. దైవభక్తికి వాంఛలుండరాదు. అది నిష్కామముగా నుండవలెను. హృదయము నర్పించి స్మరించిన వారికే దేవుడు ప్రసన్నుడగును. ఆయన ధనధాన్యముల నపేక్షింపడు. రత్నరాసులను కోరడు. ఎవరు ధర్మమార్గమును విస్మరింపక దేవునియందు నిజమైన భక్తికలిగి ఆయనను స్మరింతురో వారినే ఆయన అనుగ్రహించును. తాపత్రయ దవాగ్నులనార్పుటకు జనార్దన నామస్మరణమునకు మించిన సాధనములేదు.

అజ్ఞానతో వా జ్ఞానతో వా
వాసుదేవస్య కీర్తనాత్,
తత్సర్వం విలయం యాతి
తోయస్థం లవణం యథా.

తెలిసిగాని తెలియకగాని వాసుదేవనామము స్మరించినంత మాత్రమున మానవులు కావించిన పాపములు నీట గలిసిన ఉప్పువలె నశించిపోవును.

శాంతిః కలేరఘౌఘస్య
నామసంకీర్తనం హరేః.

కలియుగమున హరినామస్మరణ మాత్రమననే మానవుల పాపములన్నియు నశించిపోవుచున్నవి.

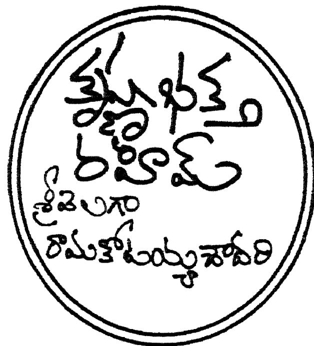
మొగల్ చక్రవర్తి అక్బర్ కొలువులోని నవరత్నాలలో రహీం ఒకడు. అతడు 1556 లో జన్మించి తన 72 వ ఏట 1628 లో పరమపదించాడు. అతని పూర్తిపేరు అబ్దుల్ రహీంఖాన్ ఖానా. అతడు గొప్పకవి; కళారాధకుడు. పరోపకారబుద్ధి, దూరదృష్టి, శౌర్యపరాక్రమాదులు అతనికి ఉగ్గుపాలతో వచ్చిన విద్యలు. కలంపట్టిన చేతితో కత్తిపట్టి శత్రువుల మదమణచగల మహాయోధుడు.

పుట్టుకతో మహమ్మదీయుడైననూ హిందూమత, సంస్కృతుల యెడ అతనికి ఎక్కువమక్కువ. అతడు గొప్ప కృష్ణభక్తుడుకూడ. పవిత్ర దైవభక్తి జాతి, మతాలకు, వర్ణవర్గభేదాలకతీతమైనది. అనంతమైన ఆ దివ్యసుధారసవాహినీ పవిత్రసలిలాలలో కులమత విచక్షణా రహితంగా ఎల్లరూ జలకాలాడి తరించవచ్చు భగవంతుడు నామ, జాతి, కుల, కర్మ, భావసంబంధాదులకతీతుడు. ఏ భావముతో తనను చేరిననూ ఆదరించి అండజేర్చి అశాంతిని తీర్చి అమందానందమునందించును.

ఒకప్పుడు అక్బర్ ఆదేశాన్ని పురస్కరించుకొని రహీం దక్షిణప్రాంతపు ఒక హిందూరాజ్యంపై దండెత్తి ఆరాజును ఓడించి కూడా ఖైదుచేయక, గౌరవించి తన ఔదార్యాన్ని వెలిబుచ్చగా ఆరాజు, "స్వామీ! మీరు కడు ఉదార హృదయులు పరాజితుడైన నన్ను ఖైదుచేసి అవమానించక ఆదరించినందుకు కృతజ్ఞత తెలుపుకొంటూ మీరు నన్ను ఆప్తమిత్రునిగా స్వీకరిస్తారని ఆశిస్తున్నాను'', అంటూ రహీం వద్దకు ప్రశంసాపత్రం పంపాడు. అది అందుకున్న రహీం "తథాస్తు" అన్నాడు. కాని సేనాధిపతులందుకు తమ అసమ్మతి వ్యక్తపరచి, అతనిని శత్రువుగా భావించి ఖైదు చేయవలసినదిగా రహీంకు సలహాయిచ్చారు. ఆడినమాటతప్ప నేర్వని రహీం పరాజితుడైన రాజుకు స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలు ప్రసాదించాడు.

సమః శత్రౌ చ మిత్రేచ తథా మానాపమానయోః.
శీతోష్ణసుఖదుఃఖేషు సమః సంగవివర్జితః.

శత్రువుయెడల మిత్రభావసంపన్నుడు, దయాళువు, ఏ ప్రాణియెడల ద్వేషమెరుగని రహీం క్షమాశీలుడు. శత్రుమిత్రులు, పూజాపరాభవాలు, నిందాస్తుతులయెడ సమదృష్టిని గల్గిన రహీం, కృష్ణభక్తిని వేనోళ్ళ పొగడుతూ మరోరోజు ఆరాజు తాను కృతజ్ఞతా పూర్వకంగా ఏర్పాటుచేసిన విందుకు రహీంని ఆహ్వానించాడు. అందుకు రహీం సమ్మతించి మసక చీకటిపడుతుండగా అంగరక్షకునితో విందుకు బయలుదేరాడు. మార్గమధ్యంలో విచిత్రబాలకుడొకడు దారి నడ్డగించి పరిచిత వ్యక్తివలె, "ఖాన్‌ఖానా సాహెబ్! ఎక్కడికి ప్రయాణం?" అని ప్రశ్నించాడు.

"నువ్వెవరవుబాబూ!'' ఎంతో ఆప్యాయంగా అడిగాడు రహీం.

"నేనెవరినైతేనేంగాని, మీ ప్రయాణమెక్కడికో చెప్పండి".

అతని పట్టుదలకు నవ్వుతూ, రాజాగారింటికి విందుకు అన్నాడు రహీం, ఎంతో వుత్సాహంగా. "ఖాన్‌ఖానాసాహెబ్! నామాట విని అక్కడికి వెళ్ళకండి'' పట్టుదలగా పలికాడాబాలుడు.

"అంటే నీ వుద్దేశ్యం?'' కుతూహలంగా ప్రశ్నించాడు రహీం.

"అతనిది కలుషపూరిత హృదయం. విందుకాహ్వానించి మిమ్ముల హతమార్చాలని అతని సంకల్పం''.

క్షణకాలం దీర్ఘాలోచనాపరుడై ఆవేదనా ఆశ్చర్యములతో విషయమును పూర్తిగా

హిందూధర్మాన్నీ, హిందూ దేవతల్నీ అభిమానించి ఆరాధించి తరించిన అవ్య మతస్థుల చరిత్రలు మనకు కలిగించే స్ఫూర్తి అమోఘం. అలాంటి వాటిలో ఒక ముస్లిమ్ భక్తుని కథ ఇది. సం॥

తెలుసుకొనగోరి రహీం అన్నాడు. 'విందుకు వస్తానని మాట యిచ్చాను. ఆడిన మాట తప్పటం యీ జన్మలో నేనెరుగనిది.'

"ప్రాణ, మానభంగములందు అసత్యము పలుక వచ్చునని మీకు తెలియదా? ప్రాణ రక్షణార్థమై మీరు నిశ్చింతగా వెనుతిరిగి పోవచ్చు''. వినయంగా విన్నవించాడాబాలుడు.

"నా అంతరాత్మ....'' అంటూ ఏదో బాధగా చెప్పబోయాడు రహీం. అంతలో, "ఖాన్‌ఖానా సాహెబ్! విషాహారం పెట్టి మిమ్ముల హతమార్చాలని రాజా సంకల్పమని మరి మరీ చెప్పతున్నాను. సర్వజ్ఞులయిన మీరే యిటుల తటపటాయించిన యిక నేనేమి చెప్పగలను'' అన్నాడు బాలుడు.

"భక్తిరహితంగా యిచ్చిన అమృతం సేవించి ఆ చంద్రార్కం చిరంజీవిగా జీవించే బదులు భక్తిశ్రద్ధలతో ఆప్యాయంగా ఆహ్వానించి అందించిన విషం త్రాగి కన్నుమూయడం నా అదృష్టంగా భావిస్తున్నాను. నా యిష్ట దైవం కృష్ణపరమాత్మ ఆజ్ఞలేక యే ఒక్కటియూ జరుగనేరదు. ఆయన ఆజ్ఞను ఉల్లంఘించి పోవతెనన్ననూ అది ఎవరికీ సాధ్యముకాదు ఈ ప్రకృతి రంగమున అతను చెప్పినట్లాడక తప్పదు, చేయకతప్పదు కదా! అన్నింటికీ ఆ పరమాత్మ సంకల్పము మూలకారణమై కార్యమును జరిపించును." అంటూ రహీం ముందుకు కదిలాడు.

రహీం ఎంతగా నచ్చజెప్పచూసిననూ వినక, మిక్కిలి ప్రేమపూర్వకమైన హిత

వచ్చె సంక్రాంతి పర్వము. విచ్చెసంబ
రమ్ము వాడ వాడలయందు ముమ్మరమ్ము
కల్లకాదుసుమా! నేడు పల్లె సీమ
నందనోద్యాన వనసీమ చందముండు

ఎటులఁ జూచిన నవధాన్య మెటులఁజూడ
దండిగా ఫలపుష్పాలు నిండియుండ
కాంతు నీపూటయనుచు హేమంత వీధి
కాంతు లీనుచు వచ్చె సంక్రాంతి లక్ష్మి.

తీగలనుఁబోలె ముగ్గిళ్ళు బాగుగాను
పిందెలను బోలె గొబ్బిళ్ళు సుందరముగ
మువ్వల గలగలల గానములను పోలి
పువ్వుల పగిది బాలల నవ్వులాయె
అవియె సంక్రాంతి లక్ష్మికి స్వాగతాలు.

గోమయమ్ముల నలికిరి గీములెల్ల
కలికి సంక్రాంతిఁ బారాణి నలదినట్లు
వచ్చతోరణాల్ కట్టిరి హెచ్చుగాను
యోష సంక్రాంతి కయ్యవి భూషణాలు

తుహిన బిందులు మొలచెను మహిని నేడు
ముత్యపు సరాలు సంక్రాంతి ముగ్ధ కవియు
బంతి, చేమంతి, సిగకు మేల్బంతులాయె
గుమ్మడియు, రేగుపండ్లును, కొత్తధాన్య
మామె వంతున కవి ఫలహారమయ్యె.

— తేల్కర్ శంకర్ రావ్

మును విడువక ఆ బాలుడు రహీం అంగ రఖా గట్టిగా పట్టిముందుకు సాగనీయలేదు. రహీం, అతని అంగరక్షకుడు ఎంత గట్టిగా లాగి ప్రయత్నించినా ఆ పసివాని పట్టు నుండి అంగరఖో విడిపించలేక పోయారు. అతని మొండిపట్టుదలకు విసిగిన రహీం ప్రశ్నించాడు, "నువ్వేమీ నా ప్రభువైన శ్రీకృష్ణపరమాత్మవా నన్ను అడ్డగించ డానికి"? పసివాడు నక్కునవ్వి, "నేను భక్తవశుడైన నీ కృష్ణపరమాత్మనే ననుకో," అంటూ బదులు పలికాడు. మరుక్షణమే రహీం తన జన్మాంతర పుణ్యఫలమా అన్నట్లు బాలుని స్థానమున నీలనీరదవిగ్రహుడైన మదనమోహనుని దర్శించాడు. కోటి సూర్య కాంతి కలిగి శ్యామసుందరుడై దర్శన మిచ్చిన ఆదివ్య సుందర విగ్రహమునే స్మరించుతూ ఆనందబాష్పముల రాల్చుతూ తన్మయాత్ముడై కృష్ణరూపమున ఉన్మత్త చిత్తుడై లీనమయ్యాడు. అంగరక్షకునికి మాత్రం ఆ బాలునిలో మార్పేమీ కన్పించ లేదు. రహీం భక్తిపారవశ్యం అతనికి అయోమయంగా గోచరించించి. అతని బుద్ధి మొద్దుబారింది.

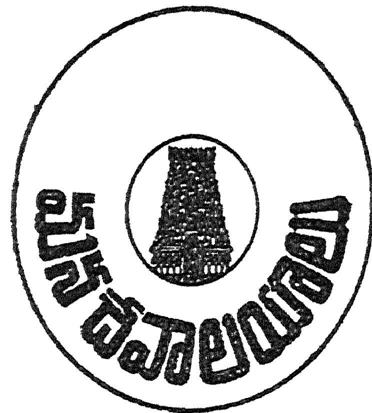
రహీం కళ్ళుతెరిచాడు మానవాకారంలో దర్శనమిచ్చిన మాధవుడు అంతర్ధానమ వడంగమనించి భగవత్సాక్షాత్కారమైనందుకు అఖండానందాబ్ధి నోలలాడుతూ, "నా మాటను నిలబెట్టుటయూలేక ఆవల నెట్టు టయు నీ యిష్టముపై నుంచితిని. యెట్లు చేసిననూ ఆనందమే, అంతయూ నీ ప్రసా దమేఅనుకున్నాడు తనలోతాను. మధురాతి మధురమగు శ్రీకృష్ణుని దివ్యలీల స్మరిస్తూ విగత సందేహుడై ఆ నందనందనుని ఆజ్ఞను మీరకూడదను స్థిరసంకల్పముతో రహీం యింటికి మరలిపోయాడు, మహాపురుషుల చేష్టలకు అంతరార్థము లుండకపోవు.

"అనన్యా శ్చింతయంతోమాం
యే జనాః పర్యుపాసతే,
తేషాం నిత్యాభియుక్తానాం
యోగక్షేమం వహామ్యహమ్."

(35 వ పేజీలో)

కోణార్క

డా॥ టి. ఆర్. కృష్ణన్

13వ శతాబ్దంలో గంగవంశమునకు చెందిన మొదటి నరసింహ అన్నరాజు దైవము, సౌందర్యము, శాస్త్రము అను మూడు వస్తువులను కలిపి "కోణార్క దేవాలయము" అనే స్వప్నసీమను తయారు చేశాడని చరిత్ర చెప్పుచున్నది. దీని రథ నిర్మాణమునకు, పన్నెండు వందల మంది శిల్పులు కళాచక్రవర్తులు పన్నెండు పూర్తి సంవత్సరములు శ్రమించినారని చరిత్ర చెబుతున్నది.

శ్రీకృష్ణభగవానుడి కొడుకు సాంబుడు శాంతిదూత అయిన నారదుడి వ్యూహం ఫలితంగా గోపికలతో అసభ్యంగా ప్రవర్తించబోగా, తండ్రిచేత శాపం పొందినాడు. తత్ఫలితంగా కుష్ఠురోగి అయినాడు. శాపవిమోచనార్థం మైత్రేయవనంలో ద్వాదశ వర్షములు తపస్సుచేసి, చంద్రభాగానదిలో స్నానమాడుతుండగా సూర్యవిగ్రహం దర్శనమయింది. ఆ దర్శనమాత్రంతోనే అతను శాపవిముక్తుడు కాగా - ఆ విగ్రహమును వెలికితీసి ప్రతిష్ఠించి సూర్యదేవాలయమును నిర్మించాడని సాంబపురాణ కథనం.

మరొక కథనం. ఈ దేవాలయ ప్రధాన శిల్పి కుమారుడు చిన్న వయసుననే ఇల్లు విడిచి పారిపోయినాడు. కొన్నివత్సరములు శ్రమించి ఆలయమునంతయు నిర్మించిన ప్రధానశిల్పి ప్రత్యేకముగా రాతితోచేసిన విమానభాగమును పైకెక్కించడమెలాగా యని యోచించగ అంతు దొరకలేదట! మనోవేదనతో యేమిచేయాలని ఒకచోట కూర్చుండిపోయాడు. ఆసరికి పెద్దవాడయి తిరిగివచ్చిన శిల్పితనయుడు బలమయిన వెదురుకర్రలతో ఏటవాలుతలం లాంటి దానిని నిర్మించి దానిమీదుగా గొలుసులతో విమానభాగాన్ని లాగించి పైన నిలిపినాడు. తనకు క్లిష్టమయిన ఈ కార్యమును ఇంత సులభముగా పూర్తిచేసినవాడు తన కుమారుడేనని తెలియక శిల్పి అవమాన భారంతో ఆత్మహత్య చేసికొన్నాడు.

కోణార్క అంటే సూర్యుడిస్థలం లేక సూర్యుడి ఆలయం.

అనంత నీలాకాశం క్రింద నిలుచుకొని గుసగుసలాడుకునే చెట్లమీదుగా, వేయి వెండిచేతులతో ఆహ్వానిస్తున్న సాగరుడిని తిలకిస్తూ, పట్టరాని ఆనందంతో ప్రతిమలయి నిలచిపోయిన సుందరమూర్తుల నందన వనం కోణార్క.

వాత్స్యాయనుడికి ఓనమాలు నేర్పగల శృంగార రూపముల పన్నీటిజల్లు-కోణార్క.

"రాగమయజగత్తు నుండి చైతన్య సోపానాలువేసి మూలశక్తి దరికి ప్రస్థానములు చేయించగల రాగ విరాగస్వర సమ్మేళనం" కోణార్క.

నిజం, అబద్ధం, చరిత్ర, పురాణం, అన్నీ కలసిపోయిన రంగురంగుల కథాకలయికే కోణార్క.

ఎంతవిన్నా, ఎంతచదివినా ప్రత్యక్షంగా ఎదుట నిలబడేసరికి సౌందర్యం యొక్క విశ్వరూపం మన ఊహల కతీతంగా, అపురూపంగా మనమీద వర్షిస్తుందన్నది నగ్నసత్యం.

విశాలాంధ్రకు ఉత్తరదిశలో పొరుగు రాష్ట్రమయిన ఒరిస్సాలో, ఆ రాష్ట్రరాజధానియైన భువనేశ్వర్‌కు సుమారు నలుబది మైళ్ళదూరంలో సముద్రపు ఒడ్డునవున్నది కోణార్క. అక్కడవున్నదల్లా ఈ సూర్యదేవాలయమూ, ఒక యాత్రికుల బంగళా, యాత్రికులకు కావలసిన ఆహారపానీయాదులు సరఫరా చేసెడి దుకాణాలు. ఇంతే.

రథరూపమున వున్న ఈ దేవాలయం నృత్యమందిరం, జగమోహన ఆలయం అని మూడు భాగాలుగా ఉన్నది. సముద్రతీరానికి వందగజములివతలిగా, రోడ్డుకు ఏడడుగులు క్రిందుగా, యాభైవేల చదరపు గజముల ఇసుక వైశాల్యపు మధ్యన నిలచి ప్రతివారిని పిలిచే మహోత్కృష్ట సృష్టి ఈ కోణార్క.

కోణార్క ఇక రెండుమైళ్ళుందనగానే నిట్టనిడివిగా పండుగ్గా ఉండే సరుగుడు చెట్లమధ్యను పరుగు పెట్టడం మొదలు పెడ్తుంది తారురోడ్డు. క్రమంగా రోడ్డుకు రెండువైపులా ఇసుక తిన్నెలు ఎత్తుపెరుగుతుంటాయి.

హఠాత్తుగా మన దృష్టిని ఆకట్టుకొంటుంది కోణార్క మహాదేవాలయం.

ద్వారములమీద, గోడలమీద, సోపానాల మీద, స్తంభములమీద, ఇది అది అనకుండ ప్రతి అంగుళము మీదను మహాశిల్పుల మధురదృష్టి వెల్లివిరిసింది. నృత్యమందిర శిల్పమంతా ప్రధానంగా నర్తకీ నర్తకుల లాస్యమే! సంగీతకారుల స్వరూపాలే! జగన్మోహన్ అని పిలువబడే ప్రేక్షక మందిరం భాగములోని శిల్పము మొత్తమూ ఒకశిల్ప సముద్రం! శృంగార వర్షం. మొదట చూడగానే కొద్దిగ "బెరుకు" అనిపిస్తుంది. కాని అంతలోనే అల్పభావము పోయి, అలనాడు బృందావనములో ప్రేమే

ప్రాణముగా మోహన జగతిని సృష్టించిన రాసలీలారమణుడైన శ్రీకృష్ణుడి కేళీవిలాసపు శతకోటి రూపములలోని లీలామానుషత్వము కళ్ళకు కడుతుంది. ఏమి స్వేచ్ఛ! ఏమిరసజ్ఞత!!

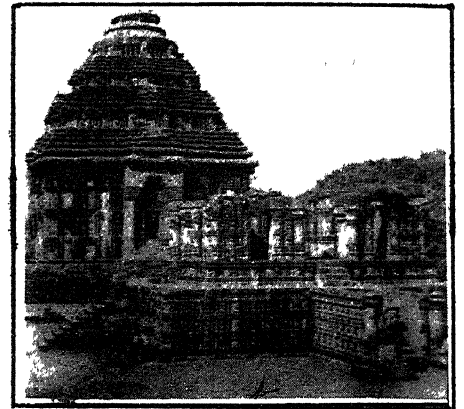
దీని తర్వాతే అసలు ఆలయం వుండేది. ఇది సూర్యభగవానుడి రథానికి యథార్థపు ప్రతిబింబము. ఇరువదినాలుగు చక్రముల (సంవత్సరములో ఇరవైనాలుగు పక్షములు) మీద నేలనుండి సుమారు నాలుగు వందల అడుగుల ఎత్తు వుండే ఈ దివ్య రథమును నురుగులు కక్కుతున్న ఏడు గుర్రములు (వారములోని ఏడు రోజులు; సూర్యకిరణంలోని ఏడురంగులు) లాగుతుంటాయి. ద్వాదశాంగుళముల వ్యాసం మేరకు అత్యంత సూక్ష్మమయిన శిల్పకళా వైదగ్ధ్యంతో విరాజిల్లెడి ఒక్కొక్క చక్రమునకు ఎనిమిదేసి ఆకులు (రోజులోని ఎనిమిదిభాగములు) వుంటాయి.

ఏడు శతాబ్దముల క్రింద ఇంతటి బరువైన రాతితో నిర్మించబడిన విమానమును శిఖరముమీదికి ఎట్లా ఎక్కించింది ఇదివరకు గమనించితిరి. ఎవరు, ఎప్పుడు, ఏరీతిగ కట్టించినప్పటికి గర్భగుడిమీద వుండిన ప్రధాన శిఖరంగాని, లోపల మూలవిరాట్టుగాని కనపడవు. ఈనాడు చుట్టూవున్న శిల్పములచూచి ఎంతో ఆశతో ఇటుతిరిగేటప్పటికి శిఖరమూ, ఆదిత్యమూర్తి కనిపించకపోయేటప్పటికి ఎవరో మనలను మోసంచేసారేమోననేటటువంటి భావము కలుగకమానదు.

రాతిలో బలంలేకపోయినా, గాలికి వానకూ దెబ్బతినేదే అయినా నృత్యమందిరం,జగమోహన్‌వంటి భాగములు బాగుగా వుండగా, ప్రధానాలయం మాత్రమే శిథిలమయిన దెందుకు?

విగ్రహవిద్వేషి అయిన "కాలాపహార్" అనే పేరుగల రాక్షసుడు ఇక్కడికి దండెత్తి వచ్చి ఆలయములోని ప్రధానమైన భాగమును ధ్వంసంచేసి వెళ్ళాడని చరిత్ర చెబుతున్నది. అయితే ఈ ఆలయ ప్రధాన శిఖరమునకు వాడిన నల్లరాతిలో ఇనుము ఎక్కువ శాతముండేదట. ఆ రాతిలోని ఇనుము అయస్కాంతగుణము వహించింది. ఆ సమీప సముద్రంలో ప్రయాణం చేసే ఓడలను ఆకర్షించి, దారి తప్పించి, వాటి నాశనమునకు దారితీయించిందని నమ్మికొందరు నావికులు ఆగ్రహంతో ఈ శిఖరమును నేలమట్టంచేసి నాశనమొనర్చారని మరొకగాథ!

కోణార్కలోని శిల్పమూర్తులూ, కొన్ని ద్వారములూ, క్లోరైట్ అనబడే నల్లరాతితో చెక్కబడినవి. గోడలు, రథం వగైరాలన్నీ శాండ్‌స్టోన్ అనబడే గరుకుగావుండే లేత పసుపు రంగులో వుండే రాతితో కట్టబడినవి. గాలికీ, వానకూ తట్టుకుని నిలువగల స్తోమత అంతగా ఈ రాతికి లేకపోవడమువలన కేవలము శతాబ్దసప్తకములోనే ఈమహాశిల్ప సముదాయం బీటలు వారడమేకాక, అక్కడక్కడ కూలిపోయింది. ఈ రీతిగ నిలువలేక కూలిపోయిన కొన్ని శిల్పఖండములను ఒక మ్యూజియంలో భద్రవరచియున్నారు.

ఫెర్గూసన్ అనే పాశ్చాత్యుడు కోణార్కను నిశితంగా పరిశీలించి చెప్పిన వాక్యాలను గమనించండి. "అత్యున్నత ప్రమాణాలలో జీవితమును, ప్రేమను, భక్తిని, సృష్టిని, తెలుసుకున్న జాతియొక్క కళాత్మకహృదయానికీ, సాహసోపేతకల్పనకూ చిరంజీవియైన ఉదహరణ "కోణార్క" ఒక్కటే అని చెప్పవచ్చును.

కోణార్కకు పూరీనుండి (అనగా జగన్నాథం) ఇరువది మైళ్ళు. ప్రభుత్వ, ప్రైవేటుబస్సులు తిరుగుతుంటాయి. అరవై మైళ్ళ వలయములో వుండే పూరీ, కటక్, భువనేశ్వర్, కోణార్కలను చూచిరావడము అంత కష్టముకాదు.

ఇంతకూ కోణార్కమన ఉజ్జ్వల సంస్కృతిలో ఒక మెరుపు తీగ.

జీవితంలో ఒకమారుతప్పకచూడవలసిన ప్రాంతం కోణార్క. పూరీలోవలెనే ఇక్కడ కూడ పండా పురోహితుల బృందంవుంది.

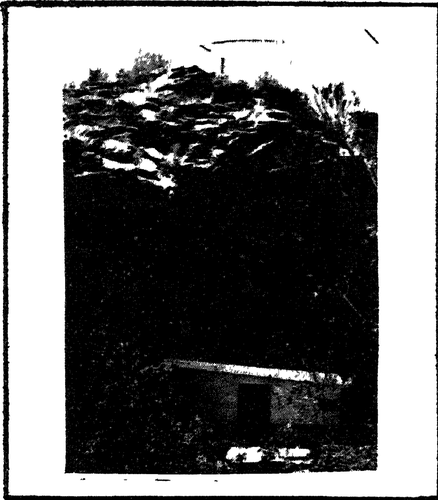
*

వెలుగొండరాయుడు

శ్రీ కె. రామానుజాచార్యులు

కలియుగ ప్రత్యక్షదైవమైన శ్రీ వేంకటేశ్వరుడు యుగయుగాల నుండి జగజగాలను సంరక్షించుచు ధర్మగ్లానికలుగనీయక అటనట వెలయుచున్నాడని సర్వులకును తెలియును. అట్టి స్థలములందు కొన్ని ముఖ్యప్రదేశములు కలవు. వానియందు శ్రీ వెలుగొండ ఒకటి. శ్రీ శేషాచలము మొదటనియు - తుది - వెలుగొండ యనియు మధ్య మధ్య అనేకములు ప్రసిద్ధ శ్రీ వేంకటేశ్వర క్షేత్రములు కలవనియు ప్రతీతి.

ఈ వెలుగొండ - శేషాచలము నుండి క్రమ క్రమముగ ప్రత్యంత పర్వతములతో కలసి పొదిలి తాలూకా వరకు వ్యాపించి

యున్నదని పరిశీలకులనుచున్నారు. వెలుగొండ అను పదమును సంస్కృతీకరించిన శ్వేతాచలము కాగలదు. అటు శేషాచలము ఇటు శ్వేతాచలము శ్రీ వేంకటేశ్వర నిలయములు.

ప్రకాశంజిల్లా పొదిలి తాలూకా యందలి వెలుగొండలు చాల ప్రశస్తి వహించినవి. ఇందలి ప్రకృతి వైభవము వర్ణనాతీతము. ఈ జిల్లాలో ప్రవహించునదులకు జన్మస్థానము వెలుగొండ యనియే చెప్పవచ్చును.

ఆ వెలుగొండ దూరమునుండి చూచుటకు ఆదిశేషుని ఆకారము గలిగి విశాలమైన పడగ క్రింద ఈ తిరువేంగళనాథుడు వెలసి యున్నాడు. ఇది తిరుమల తిరుపతి వలెనే శ్రీ శేషశైలముగ కనుపడును. అదియు నింతియే కదా!

ఇతడు స్వయం ఆవిర్భావమూర్తియని జనశ్రుతి.

సుమారు నాల్గున్నర అడుగు ప్రమాణము కలిగి నయనానందకరముగ నుండి శ్రీ భూనీళా సహితుడై పద్మావతీ యుక్తుడై గుహలో వేంచేసియుండి, వెలుగొండ తిరువేంగడనాధుడన్న తిరునామముతో కోరి కొలచినవారికి కొంగు బంగారమై కొండంబుట్టిన కొండజేడగుటచే కోరమీసాలు, నెమలి యీకలు ధరించి భక్తుల ప్రార్ధనాదికముల స్వీకరించుచు ఆపన్న జనరక్షకుడై విజయము చేసి యున్నాడు.

తిరుమల తిరుపతి యందు వలెనే ఇటను ముడుపులు చెల్లించికొనుట తలనీలాలర్పించుట అంతయునదే క్రమమున ఏనాటినుండో ఈనాటివరకు జరుగుచున్నది.

పూర్వగాథ ఇట్లు తెలియుచున్నది. దేవతల కోరిక నెరవేర్చిన ముచికుందుడు దేవతలిచ్చిన వరములుపొంది, ఇటనున్న గుహలో బడలికదీర నిద్రించుచుండెను. కాలయవనుని పాలబడ్డ శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ వురుకులు పెట్టుచు నీగుహలో ప్రవేశించెను. శ్రీకృష్ణుడే తనను కన్నుగప్పి నిద్రించుచున్నాడని భావించిన కాలయవనుడు వికటాట్టహాసము చేయుచు ఉరమున కరము బిట్టుగ తన్నెను. అంత నా దెబ్బకు మేల్కొనిన ముచికుందుడు కనులు విప్పినంతనే కాలయవనుడు దేవతల వరప్రభావమున నీరై పోయెను. లోకపు పీడ విరుగడాయెను. శ్రీకృష్ణుడు ప్రత్యక్షము కాగా వరములను కోరి నీవు ఇటనే వెలుగొండ తిరువేంగళనాథుఁడన్న పేరున నుండి భక్తాభీష్ట వరప్రదాయకుడవై వెలుగొందుమని ప్రార్థించినాడట. అందువల్ల శ్రీకృష్ణుడు ముచికుందునకు దర్శనమిచ్చుచు అట గుహవద్దనున్నాడు. వేయి నామములవాడు వేంకటేశ్వరుడు కాన ఈ పేరున ఇటనుండి భక్తులకు దర్శనమిచ్చుచున్నాడు.

శ్రీ ముచికుందులవారుండి తపస్సుచేసిన గుహయున్నది కాని మూసివేయబడియున్నది. అట కృష్ణవిగ్రహమున్నది. ఇది మూసి అర్ధశతాబ్దమైనదని వినికిడి కారణము తెలియదు.

సూర్యవంశ సంజాతుడగు శ్రీ ముచికుందుడు సూర్యునకు త్రికాలములందు వదలబడిన అర్ఘ్యమే ముచికుందానదిగ ప్రవహించి అది నేటి జన వ్యవహారమున 'మూసి' యని పిలువబడుచున్నది. ఇది దేవాలయమున కించుక పై భాగమున మూడు పాయలుగ బయలుదేరి దేవాలయమును అనుకొని పిల్లకాలువగా కొనసాగి రాను రాను మహానదిగ మారి సాగర సంగమము చేయుచున్నది. దీని ప్రభావాదికములను గూర్చి శ్రీ నాయని సుబ్బారావుగారి జన్మభూమి కావ్యము పరిశీలించునది.

శ్రీ కృష్ణదేవరాయ మహీజాని మహామంత్రి మండలిలో నొకరగు శ్రీరాయసం కొండమరుసయ్యగారు ఈ దేవాలయమును 1484 (శ. క.) న సందర్శించి రాయలవారి అనతి మేరకు అంగరంగ వైభవములకు, అర్చక పరిచారకాధ్యాపకాది వివిధ వృత్తులవారికి 900 ఎకరముల భూమిని, కొంత పర్వతమును సమర్పించినట్లు శాసనము చెప్పుచున్నది. దీనిని దివ్యదేశము చేయుంచినట్లు మరియొక శాసనము తెలుపుచున్నది. ఆ శాసనములను పరిశీలించిన ఒకనాడు చక్కని గ్రామం వుండియుండవలయునని తెలియు

యున్నవి. కాని నేడు దేవాలయపు అర్చకుడు మాత్రమే యున్నాడు.

తరువాత - కనిగిరి పొదిలి సీమలకు ప్రభువులైన శ్రీ వేంకటగిరి రాజావారల పరిపాలనలో నాల్గు శతాబ్దములుండి యున్నట్లు వారు కొంత భూవసతి కల్పించినట్లును, అర్చకునకు నెలకు రు. 20-00 జీతము ఇచ్చునట్లును, వివిధాభరణముల సమర్పించినట్లును, తెలియుచున్నది. తరువాత కలుజుల పాటి కరణంగారి పర్యవేక్షణలో కొంత మార్పు రాగా దేవాదాయ ధర్మాదాయ శాఖ స్వాధీనమొనర్చుకొని ప్రకృతము సర్వశ్రీ - మూర్తి, వేంకటేశ్వర్లు, సత్యనారాయణ మున్నగువారు ధర్మకర్తలై అభివృద్ధికి తెచ్చు యత్నం చేయుచున్నారు వీరలేగాక కనిగిరి డా. ఎస్.వి. సుబ్బారెడ్డి, శ్రీ దేవకి బాలకృష్ణమూర్తి, శ్రీ హనుమారెడ్డి వగైరాలు ప్రకృతము దేవాలయ పాలకవర్గ సభ్యులై కరెంటు వేయించుట రాకపోకల సౌకర్యమునకై రోడ్లు వేయించుట సత్రముల నిర్మాణము నీటి సౌకర్యము మున్నగు పనులు చేయుచున్నారు.

పూర్వము రాజులు సమర్పించిన సర్వాంగము వగైరాలు 250 తులముల వెండి పట్టుపట్టములన్నియు కమిటీసభ్యుల వద్ద నున్నవి. పూర్వపు ఔన్నత్యము తేవలయు నన్న భావముతో దేవాలయ పాలకవర్గము అహర్నిశలు ప్రయత్నము చేయుచున్నది. వారి యత్నము సఫలమగు గాక! దేవాలయ నిర్మాణ కాలము నిర్ణయింప మనయూహాపోహలకు శక్తి చాలదు. ముఖమంటప ప్రాకారములు మాత్రము నవీనములని మాత్రము చెప్పవచ్చును. కాని చాలకాలమైనదగుట మూలాన కొంత శైథిల్యము నొంది జీర్ణోద్ధారణమపేక్షించుచున్నది.

ఈ దేవాలయముననే తాయార్ల శ్రీ సన్నిధి కలదు. విశేషించి కొండకొమ్మున మరొక దేవాలయము కలదు. ఒక గుహలో శివలింగ ప్రతిష్ఠయు గలదు. నాటి ప్రభువుల హరిహరాద్వైత భావమునకు ఇదొక ప్రబల సాక్ష్యము. నాగప్రతిష్ఠ గరుత్మంతుని ప్రతిష్ఠ శ్రీ వీరాంజనేయ భగవానుడు మున్నగు వారలేగాక పన్నిద్దరు ఆళ్వార్లు గోదాదేవియు ప్రతిష్ఠింపబడియున్నారు. ఇంకను పలువురున్నారు.

గ్రామ పరిరక్షకురాలుగ గంగాదేవి ప్రసన్న గంభీరయయి యున్నది. చతుర్భుజములలో త్రిశూలము, ఢమరుకము, ఖడ్గము, కుంకుమ బరిణెయు కలవు. ఇదే ఆకారముకల విగ్రహము ఈ మధ్య పాలేటి తీరమున బయటపడినది.

ప్రతి సంవత్సరము బ్రహ్మోత్సవము ఫాల్గుణశుద్ధ ౧౫ పూర్ణిమ నుండి నవాహ్నిక దీక్షతో పాంచరాత్రాగమ రీతిగ జరుగుచున్నది. ఆ తిరునాళ్ళ సమయమున జన సందోహము విపరీతముగ వచ్చును. వచ్చినవారలకు బ్రాహ్మణ, ఆర్యవైశ్య, రెడ్డి, నాయీబ్రాహ్మణ, కుమ్మర, రజక, హరిదాస, హరిజన, మున్నగు వారలకు ప్రత్యేకముగ సత్రములున్నవి. లేదనక భోజనము పెట్టుదురు. స్వామి ప్రభావాదికమునకు చిహ్నముగ ఎందరు వచ్చినను భోజన పదార్థములు తృప్తికి కొరతయే యుండదు.

అది నిర్జనారణ్య ప్రదేశమయ్యు పూజారి మాత్రమటనేయుండి నిత్యనైవేద్యాదికముల నడుపుచున్నారు. ఈ ఆచార్యుని ధైర్యసాహసములేగాక భక్తియు ప్రశంసనీయము. ఇట్టి అంధకారమందు విషక్రూర జంతువుల భయము నాతడెరుగడు. చక్కని ప్రకృతి రామణీయకతతో కనుల విందొనరించుచుండును.

ప్రకృతము తిరునాళ్ళనాటికి కరెంటు సౌకర్య మేర్పడనున్నది. అట్లే రాకపోకల సౌకర్యమేర్పడుచున్నది. ఇంకను కొరవ సరవలు త్వరలో పూర్తికాగలవు. ఇట్టి ప్రదేశములందు తిరుమల తిరుపతి దేవాలయము వారు ఒక సత్రమును నిర్మించు టెంతైన అవసరము. అట్లే ప్రభుత్వమువారు ఒక పరిశ్రమను, కాలనీని, పాఠశాలను నిర్మించవలయును.

పొదిలి నుండి మార్కాపురం పోవు ప్రభుత్వ రహదారిలో గార్లదిన్నె నుండి దక్షిణముగ రెండుమైళ్ళుండును. రోడ్డున్నది. బస్సులు బండ్లు అన్నిరకములైన వాహనములు వెళ్ళగల గట్టిరస్తా. కావున శ్రీశైలము నుండి బయలుదేరిన తిరుపతి బస్సు ఇక్కడనుండి వెలుగొండకువచ్చి అటనుండి తిరుమలకు వెళ్ళవచ్చును. యాత్రలో మధ్యన మరొక దివ్యదేశమున శ్రీ తిరువేంగళనాథుని సేవించుకొనవచ్చును. అట్టి యత్నంచేయుదురుగాక! *

యువ వాణి

ఆదర్శాల ఆవశ్యకత

శ్రీమన్నవ గిరిధరరావు

పురుషులందు పుణ్యపురుషులు వేరయా- అన్నాడు వేమన; వాళ్లూ మామూలు మనుషులుగానే జన్మిస్తారు. పెరిగి పెద్దవారవుతారు. కాని అందరిలాంటి వారుకారు. పుణ్యపురుషులు పురుషోత్తములు అవుతారు. ఎలా అవుతారనేది ప్రశ్న.

"గౌతమబుద్ధుని అనంతరం భారత దేశంలో ఇంతటి మహావ్యక్తి జన్మించలేదు. జీసస్‌క్రీస్తు తర్వాత ప్రపంచం ఇంతటి మహనీయుని చూడలేదు" అని గాంధీ మహాత్ముని గురించి డాక్టర్ జె. హెచ్. హోమ్స్ అను అమెరికన్ మిషనరీ వ్యాఖ్యానించారు.

"ఈ భూమిమీద అట్టి మహాత్ముడొకడు రక్తమాంసాలుగల శరీరంతో మనుగడ సాగించాడంటే ముందు తరాలవారు బహుశా నమ్మలేక పోవచ్చుగూడ" అని ప్రఖ్యాత శాస్త్రవేత్త ఆల్‌బర్ట్ ఐన్‌స్టీన్ గాంధీజీ మరణించినపుడు అభిప్రాయం వెలిబుచ్చాడు.

తనదేశీయులనే గాక దేశదేశాలలోని ఆలోచనాపరులను, స్వేచ్ఛాపిపాసులను ఆకర్షించి ఆశ్చర్యచకితుల నొనర్చగల మహనీయుడుగా గాంధీజీ ఎలారూపొందాడు? ఆయనకుగల ప్రత్యేకతలు ఏమిటి?

నిజంచెప్పాలంటే మోహన్‌దాస్ కరం- చంద్ గాంధీ అతి సామాన్యవ్యక్తి. చదువుకొనే రోజుల్లో మరీమంచి మార్కులు తెచ్చుకొన్న ధీమంతుడుకాడు. దస్తూరి బాగుండేది కాదు. చూపరులను ఆకర్షించే రూపవంతుడు కాడు. గొప్పవక్త అసలేకాదు. సాహసవంతుడుకాడు. బారిష్టరు పట్టాపుచ్చుకుని రాజ్‌కోటలో న్యాయవాదిగా పనిచేస్తుంటే ప్రాక్టీసు సామాన్యంగావుండేది. అలాంటి వాణ్ణి దక్షిణాఫ్రికాలో భారతీయులు తమ తరపున వాదించడానికి రమ్మని తీసుకుపోయారు. ఆయన అచ్చటి భారతీయులపై తెల్లవారు జరిపే అత్యాచారాలకు చలించిపోయాడు. వాటిని ఎదుర్కొనడానికై 'సత్యాగ్రహ' మనే శాంతియుత మార్గాన్ని అనుసరించాడు. ప్రజలమీద ప్రేమ, వారి కష్టాలలో పాలుపంచుకోవడం అనే ఆదర్శం ఆయనను ఒక నాయకునిగా తీర్చిదిద్దింది.

21 సంవత్సరాలు దక్షిణాఫ్రికాలో ఉండి, అచటి భారతీయులకు పౌరహక్కులను సాధించి, 1915లో స్వదేశానికి తిరిగివచ్చాడు. తిలక్, గోఖలేలతో పోల్చితే గాంధీ లెక్కింపదగిన నాయకుడుకాడు. అలాంటివాడు 1919 నాటికల్లా భారత రాజకీయాకాశంలో సూర్య తేజస్సుతో వెలుగొందనారంభించాడు. భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యాన్ని సాధించడమనే ఆదర్శాన్ని గాంధీ తన ఎదుట పెట్టుకున్నాడు. ఆ బృహత్కార్యసాధనకొరకు తనకు తాను మార్పుచెంది, వ్యక్తిగత వాంఛలను అవతలకునెట్టి, తన లోటుపాట్లు సరిదిద్దుకొని, ప్రజలముందు నిలబడ్డాడు.

'స్వరాజ్యం సాధించాలి' అనే ఆదర్శం ఎంతోమందిని పురుషోత్తములుగా తీర్చిదిద్దింది. పలువురు యువకులు బ్రహ్మచర్యమవలంబించి జీవితాంతం దేశసేవలో నిమగ్నులైనారు. కొందరు రచయితలుగా రూపొంది తమ కలాలతో ప్రజలను మేల్కొల్పారు. బిపిన్‌చంద్రపాల్, సురేంద్రనాధ్ బెనర్జీ లాంటి వారు తమ వాగ్ధాటితో దేశ ప్రజలనుర్రూతలూగించారు. ఆంగ్లేయులకు అన్నిరంగాలలో సమఉజ్జీలుగా నిలవాలనీ, వారిని మించిపోవాలనీ ఆనాడు భారతయువకులు ఎంతో శ్రమించారు. ఎవరికివారు ఎదగటం కోసం, అభివృద్ధి చెందటంకోసం కృషిచేశారు. ప్రతివ్యక్తీ ఒకవైపు తన గుణసంపదను పెంచుకుంటూ మరొకవైపు తనకు చేతనైన రీతిలో దేశానికీ సమాజానికీ ఉపయోగపడాలని ప్రయత్నించాడు. ఒక ఆదర్శం ఎదురుగా వున్నపుడు మనుషులనడవడి అలా వుంటుంది.

స్వరాజ్యం వచ్చినపిదప ఈ ఆదర్శంతో పని తీరిపోయింది. దాని స్థానంలో మరొక ఆదర్శమేదీ ప్రజల ముందులేదు. వెంటనే ఎవరి స్వార్థం వారికి గుర్తువచ్చింది. తన సౌఖ్యంకొరకు, తన ఉన్నతికొరకు, తన గొప్పకొరకు చదువును, పదవిని, ధనమును వెచ్చించాలనే వాంఛ యావన్మందిలో పెల్లుబికింది; దేశంలో విశ్వవిద్యాలయాలసంఖ్య పెరిగింది; మనుషులలో వివేకం క్షీణించింది; సౌశీల్యం సన్నగిల్లింది; సంస్కారం కొరవడింది, ఇందుకుకారణం 'ఆదర్శం' కొరవడటం.

దేశంలో డాక్టర్లుగా, ఇంజనీర్లుగా, ఆడిటర్లుగా అగ్రశ్రేణిలో ఉత్తీర్ణులైన యువకులు పలువురున్నారు. వాళ్లు ఆయా వృత్తులలో పైకిపోయి కీర్తిప్రతిష్ఠలార్జిస్తారని తల్లిదండ్రులు ఆశపడతారు. కాని అనతి కాలంలోనే వాళ్లు త్రాగుడు, గుర్రపు పందాలు, దుర్వ్యసనాలకులోనై గడ్డిపోచల కంటే కనాకష్టంగా తయారవుతున్నారు. అంత చదువులు చదివిన వాళ్లకు వీసమెత్తు వివేకం ఎందుకులేదూ అని ప్రశ్న! ఆ చదువు వెనుక 'ఆదర్శం' లేకపోవడమే అందుకు కారణం.

దేశంలో విద్యావంతులు, ఉద్యోగులు, వ్యాపారవేత్తలు, రాజకీయవేత్తలు, అంతా ఒకేగాట నడుస్తున్నారు: తమకు చెందనట్టి సమాజానికి ఇతరులకు చెందినట్టి సంపదను స్వంతం చేసుకోవడంలో చిత్రవిచిత్ర మార్గాలను కనిపెడుతున్నారు. మోసం అనేది ఒక వృత్తిగా రూపొందింది.

మనిషి ఎవరిని మోసగించడు? తాను ప్రేమించిన వారిని మోసగించడు. ప్రేమ అనేది మహత్తరశక్తి. ప్రేమవున్నచోట

వేదవిద్యల జ్ఞానము వెల్లివిరియ
రంగవల్లి కలన్నియు రాణయొసగ
వలపుతలపులు విరివిగ ఒలకబోయ
సరస సంక్రాంతి సుందరీ స్వాగతమ్ము !

ఉత్తరాయణ పుణ్యమ్ము ఉర్విజనుల
కొసగ మకరాన భానుజ ఉదయమాయె
పాడిపంటల దేవత భాగ్యలక్ష్మి !
సరస సంక్రాంతి సుందరీ ! స్వాగతమ్ము !

బంతిచేమంతి కుసుమాలు ప్రభలుజిమ్మ
పౌష్య హేమంత సంక్రాంతి భాగ్యలక్ష్మి
ప్రజలు శాంతిసౌఖ్యాలతో వరలునట్లు
తరలిరావమ్మ సంక్రాంతి భాగ్యలక్ష్మి !

వాడవాడల గొబ్బిళ్ళు పాడుచుండ
మేడమేడల తోరణాల్ మెరుపులీన
మధుర కళ్యాణ మేళాలు మారుమ్రోగ
సరస సంక్రాంతి సుందరీ ! స్వాగతమ్ము !

ముద్దు ముత్యాల ముగ్గులు ముంగిటింట
వారిజాక్షులు దిద్దిరి వన్నెతోడ
కలుము లీయగ రావమ్మ కొలువు తీర్ప

— దిట్టకవి వెంకటరామానుజాచార్యులు

తప్పులు కనిపించవు. ప్రేమ త్యాగం చేయిస్తుంది. ప్రేమవుంటే ఎక్కువ తక్కువ లుండవు. ప్రేమ ఇస్తుందేగాని ఇవ్వమని కోరదు. అది అనేక ఇతర సద్గుణములకు నెలవు.

పూర్వం 'దైవభక్తి' అనేది ఒక ఆదర్శంగా మన ప్రజల ఎదుట వుండేది. భక్తి అంటే మూఢవిశ్వాసంకాదు; భక్తి అంటే ప్రేమ. దైవభక్తి అనగా దైవాన్ని ప్రేమించడం. కనబడని దేవుని ప్రేమించడం ఎలా? అందుచేత దేవుని ప్రేమించడమంటే దేవుడి సృష్టిని ప్రేమించడం, ఈ సృష్టిలో వున్న మానవులతోసహా అన్ని ప్రాణులనీ ప్రేమించడం.

"ఈశ్వర స్సర్వభూతానాం
హృద్దేశేఽర్జున తిష్ఠతి"

ఈశ్వరుడు సర్వప్రాణుల హృదయములలోను నివసిస్తున్నాడని భగవద్గీత 18వ అధ్యాయంలో వుంది. అందుచేత భగవంతుని ప్రేమింపదలచినవాడు సృష్టిలోని అన్ని ప్రాణులను ప్రేమిస్తాడు, ఆ ప్రాణులలోకెల్ల ముఖ్యులైన మానవులను తప్పనిసరిగా ప్రేమిస్తాడు. తనవలన ఏ మానవునికీ కష్టంగాని, నష్టంగాని వాటిల్లకూడదని భావిస్తాడు. వారినుండి ఏమి తీసుకుంటాను అనిగాక వారికి ఎలా ఉపయోగపడగలను అని ఆలోచిస్తాడు. ఈ భావన ఒక ఆదర్శం. ఈ ఆదర్శం గలవాడు తప్పులుచేయడు. నేరాలు చేయడు. సమాజమే దైవస్వరూపమని, సంఘశ్రేయస్సులోనే దైవచింతన ఇమిడి వున్నదని గుర్తిస్తాడు.

మరొక ఆదర్శం దేశభక్తి, అనగా దేశాన్ని ప్రేమించడం, అందులో నివసించే ప్రజలను ప్రేమించడం. ఆ ప్రజలకు హాని కలిగించే పనులు తలపెట్టకపోవడం. వాళ్లకు అపకారంగాని విపత్తుగాని కలిగితే తనకు కలిగినట్లుగా భావించడం. ఈ రకమైన దేశభక్తి వ్యక్తిలో వున్నపుడు తాను సమాజానికి ఏమి ఇవ్వగలనని ఆలోచిస్తాడుగాని, తీసుకోడానికి ప్రక్కవాణ్ణి దోచుకోడానికి ప్రయత్నించడు. *

అప్రియసత్యం

"సత్యంబ్రూయాత్ ప్రియంబ్రూయాత్
న బ్రూయాత్ సత్యమప్రియమ్,
ప్రియం చ నానృతం బ్రూయాత్
ఏష ధర్మ స్సనాతనః."

సత్యం పలుకవలె! ప్రియంపలుకవలె! అప్రియమైన సత్యం పలుకరాదు. ప్రియమని అసత్యం పలుకరాదు. ఇది సనాతనమైన ధర్మం. ఇది పై శ్లోకానికి తాత్పర్యం.

"సత్యమేవ జయతే" - సనాతన భారతీయ సంస్కృతికిది అంతరాత్మ. నేడు ఈ సుభాషితాన్నే స్వతంత్ర భారతదేశం మకుటంగా స్వీకరించింది. గాంధీమహాత్ముడు సత్యమే పరబ్రహ్మస్వరూపం అన్నాడు. అయితే పై శ్లోకం సత్యానికి ప్రియభాష జంతో ముడిపెట్టింది. సత్యం చెప్పాలి; అయితే ఆ సత్యాన్ని ప్రియంగా చెప్పాలి. ఒకవేళ కఠోరసత్యం చెప్పవలసివస్తే! అప్రియమైన సత్యాన్ని చెప్పవద్దని పై శ్లోకం చెప్పేసలహా!! అయితే-ప్రియమైనదని అసత్యం మాత్రం ఎన్నడూ చెప్పగూడదు. అని ఈ శ్లోకం అనుశాసిస్తోంది. ఈ శ్లోకం తెచ్చిపెట్టిన చిక్కు 'అప్రియ సత్యం చెప్పరాదు' అనే ఆదేశం. ఈ అనుశాసనంతో ఏకీభవించని ఆదర్శప్రేరితులు "సత్యం ప్రియమైనా అప్రియమైనా సరే శంకాసంకోచాలు లేకుండా చెప్పవలసిందే" అంటారు. ఆ వాదాన్ని అంగీకరించేవారు "న బ్రూయాత్ సత్యమప్రియం" అనే పాదానికి వారివాదానికి అనుకూలంగావ్యాఖ్యానం చేస్తున్నారు. "సత్యమును అప్రియంగా చెప్పకు" అని వారు ఆ పాదానికి అర్థం చెప్తుతారు. అయితే సత్యం ప్రియభాషణం కలిస్తే ఇక అది అందరకు ఆమోదదాయకమే గదా.

ఒక కవీంద్రుడు ఈ వివాదానికి సుకుమార సుందరమైన ఆవృత్తి కల్పించారు.

పురుషా బహవో రాజన్
సతతం ప్రియవాదినః,
అప్రియస్య తు పథ్యస్య
వక్తా శ్రోతా చ దుర్లభః.

ఓరాజా,
ప్రియము పలుకువారు పృథివిలో కొల్లలు!
వినెడివాడుగలరు వేలకొలది!
అరుదు పథ్యమప్రియమ్ము పల్కెడువాడు
వినెడువాడుగూడ విశ్వమందు!

అని పై శ్లోకాన్ని తెలుగుపద్యంలోకి అనువదించవచ్చు. సనాతన ధర్మం 'సత్యమేవ జయతే' అని ప్రతిపాదించి లోకసంగ్రహార్థం అప్రియ సత్యాన్ని చెప్పవద్దనటానికి "వక్తా శ్రోతా చ దుర్లభః" కారణం కావచ్చు. మానవుడు సంఘజీవి. అప్రియసత్యం పలుకటం సామాజికజీవితంలో ఏటికి ఎదురీత. అయితే, మానవమాత్రుడు అప్రియ సత్యం చెప్పే సాహసం లేకపోవటం సహజం అని పై శ్లోకాలు సానుభూతి చూపిస్తున్నాయి గాని,'నిరయంబైన నిబద్ధమైన ధరణీనిర్మూలనంబైన .... తిరుగన్ నేరదు నాదుజిహ్వ వినుమా ధీవర్య వేయేటికిన్' అనే మహోదారులు అతిలోకతేజస్వులు ఆధ్యాత్మిక తపస్సంపన్నులు అని పై శ్లోక కర్తలు అంగీకరిస్తారని సూక్ష్మదృష్టికి తట్టుతుంది. ఎందు చేతనంటే ఈ శ్లోకధ్యేయం సత్య పారమ్యనిరూపణమే.

వెలుగుబాట

డా॥ నండూరి రామకృష్ణమాచార్య

అయితే యీ భూలోకంలో దేశకాలపాత్రానుబద్ధమైన వ్యావహారిక కర్మజగత్తులో "సత్యం" అనే మాటకు సుస్థిర నిర్వచనం చేయటం సాధ్యమా? సంభావ్యమా? మహాభారతంలో-ధర్మవ్యాధుడు

భూతహితంబుగా పలుకు బొంకును
సత్యఫలంబునిచ్చు: తద్
భూతభయాస్పదంబగు ప్రభూతపు
సత్యముబొంకునట్ల: ప్రా
ణాతురుడైనచో పరిణయంబున
యందును ఆడు బొంకు స
త్యాతిశయంబ యండ్రు మహితాత్మక
ఇట్టివి "ధర్మసూక్ష్మముల్"

అని-బ్రాహ్మణ తపస్వి కౌశికునకు వివరిస్తాడు.

భాగవతంలో బలిచక్రవర్తి సత్యవ్రతానికి కట్టుబడి వామనునికి మూడు అడుగులు దానం చేసే సందర్భంలో రాక్షసగురువు శుక్రాచార్యుడు సత్యభాషణానికి కొన్ని అపవాదాలు ప్రతిపాదించాడు.

వారి జాతులందు వైవాహికములందు
ప్రాణవిత్తమానభంగమందు
చకితగోకులాగ్ర జన్మరక్షణమందు
బొంకవచ్చు: అఘము పొందదధిప!!

శుక్రనీతిలోని సత్యనిర్వచనఖాండంలో పాల పాలుకంటె నీటిపాలు అధికంగా కన్పిస్తోంది. అయితే బలిచక్రవర్తి తన సత్యనిష్ఠ వదలుకోలేదు. అట్లాగే కేవలం సత్యనిష్ఠకు అంకితమైనవాడు హరిశ్చంద్రుడు. ఎట్టి ఇక్కట్టులు దాపురించినా అతడు తన సత్యనీతి నిష్ఠకుభంగం రానీయలేదు.

ఇక ఈ సందర్భంలో అనుశీలించవలసింది నిరత సత్యవ్రత నిష్ఠాగరిష్ఠుడైన ధర్మరాజుమాట. మహాభారత సంగ్రామంలో సేనాధిపతియైన ద్రోణుని ధాటికి తట్టుకోలేక పాండవసైన్యం చెల్లాచెదరై వెనుదిరిగి పారిపోతోంది. ధనువుచేతనుండగా ద్రోణుని విజృంభణ అరికట్టటం అసాధ్యం. శ్రీకృష్ణుడు చెప్పిన సలహా 'అశ్వత్థామ చచ్చె' నని ధర్మరాజు వెళ్లి ద్రోణునితో చెప్పితే, పుత్రశోకార్తుడైన ద్రోణుడు తన చేతివిల్లు దించగలడు అని. ఇక ధర్మరాజు సత్యవ్రతం ఏంకావాలి! దానికి ధర్మరాజు సమ్మతించడు. ఇంతలో భీముడు ముందుకు వచ్చి, తాను అంతకుముందే 'అశ్వత్థామ' అనే ఏనుగును చంపినాననిచెప్పి ద్రోణుని దగ్గరకు వెళ్ళి "అశ్వత్థామా హతః" అని బిగ్గరగా అరచివచ్చాడు. ద్రోణుడు, భీముని మాటలు నమ్మలేకపోయాడు. అతడు ధర్మరాజు దగ్గరకు వచ్చి నిజం చెప్పమని అర్థించాడు. ధర్మరాజు శ్రీ కృష్ణుని ప్రేరణవల్ల జయాశవల్ల బిగ్గరగా అశ్వత్థామా హతః అని మెల్లగా "కుంజరః" అని మేలి ముసుగు వేసిన అసత్యం చెప్పాడు.

ఇది ధర్మరాజు శీలానికి కళంకం కాదా! కాదని ఎవరనగలరు? అందుకనే ధర్మరాజు మొదట నరకసందర్శనం చేసి అటుపిమ్మటే స్వర్గానికి వెళ్ళినట్లు మహాభారత కథనం! అంతేగాక ధర్మరాజును అసత్యమాడమని ఆదేశించింది శ్రీకృష్ణపరమాత్మ. ధర్మరాజు, 'సర్వధర్మముల్ పరిత్యజించి' శ్రీ కృష్ణపరమాత్మకు శరణాగతుడైన భక్తుడు. మానవమాత్రుడెవడు అసత్య దోషానికి బాధ్యత వహించి నిష్కృతి కల్పించగలడు? కేవలం పరమాత్మ తప్ప అని సరిపెట్టుకోవాలి అని పండితులు దీనికి సమన్వయం కల్పిస్తారు!

"సప్తాశ్వరథమారూఢం
ప్రచండం కశ్యపాత్మజమ్,
శ్వేతపద్మధరం దేవం
తం సూర్యం ప్రణమామ్యహమ్."

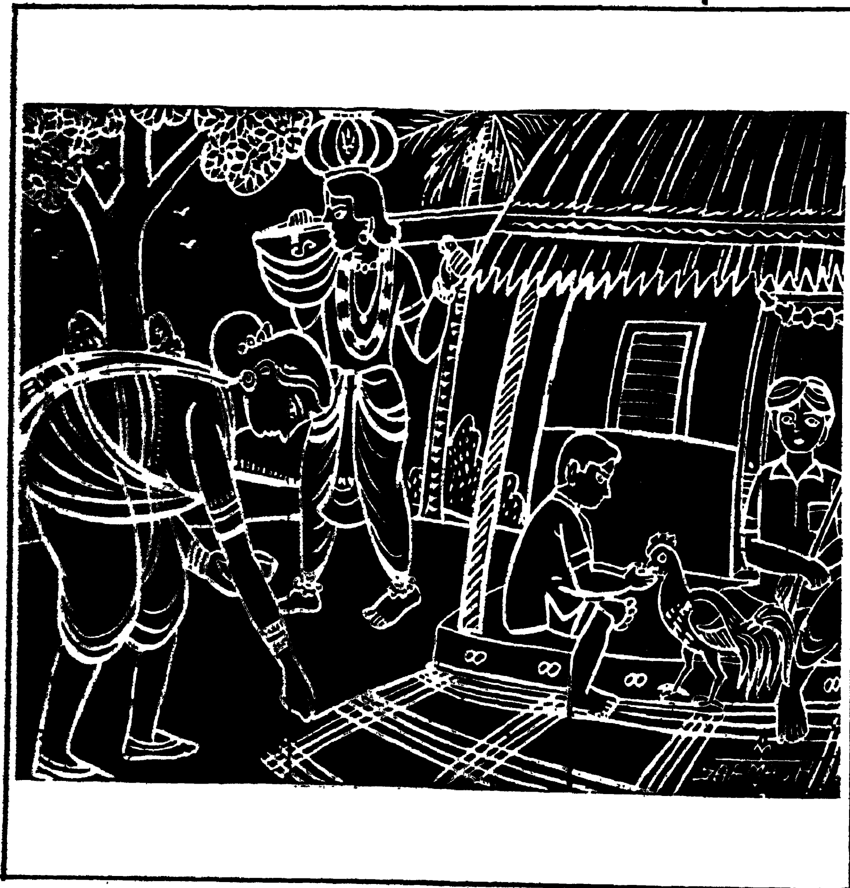
సూర్యోపాసన వేదకాలం నుండి ఆచారంగా వస్తున్నది. సంధ్యావందనాలలో జపించే అనేక మంత్రములలో సైతము ఆదిత్యుని స్తుతించటం జరుగుతున్నది. సూర్యభగవానుడు ఉదయించే తూర్పుదిశ మనకు పరమపవిత్రమైనది. వైజ్ఞానిక పురోభివృద్ధితో పరుగుపందెం వేస్తున్న పాశ్చాత్య దేశాలదృష్టిలో సూర్యచంద్రులు కేవలం గ్రహాలే అయినా మనదృష్టిలో మాత్రం ఎన్నటికీ ప్రత్యక్షదైవాలే. ఆంధ్ర దేశాన్నంతా ఆనందడోలికలలో నూగించే 'సంక్రాంతి' పర్వం సప్తాశ్వుని గమనానికి సంబంధించిన పర్వదినం.

"సంక్రాంతి" లేక "సంక్రమణం" అనగా నడచుట, మారుట, అవస్థాంతరం పొందుట అని అర్థం. మార్తాండుడు క్రమంగా ప్రతి నెలా మేష, వృషభాది ద్వాదశరాసులలో ప్రవేశిస్తూ ఉంటాడు.

"తత్ర మేషాదిషు ద్వాదశరాశిషు క్రమేణ
సంచరతః
సూర్యస్య పూర్వస్మాద్రాశే రుత్తరరాశౌ
సంక్రమణ ప్రవేశః సంక్రాంతిః"

సూర్యుడు పూర్వరాశి నుండి తరువాతి రాశిలోకి ప్రవేశించుట "సంక్రాంతి" అని "జయసింహ కల్పద్రుమము"న చెప్పబడి యున్నది. జ్యోతిశ్శాస్త్రరీత్యా నక్షత్రములు 27. వాటికి ఒక్కొక్కదానికి నాలుగు పాదముల వంతున మొత్తం 108 పాదములు. పాదాలలో తొమ్మిదేసి పాదాలు వాటి ఆకారాలనుబట్టి 12 రాశులుగా యేర్పడినవి. మేష, వృషభ, మిథున, కర్కాట, సింహ, కన్య, తుల, వృశ్చిక, ధనుస్సు, మకరం, కుంభం, మీనం మొదలగునవి. సూర్యుడు ఒకరాశినుంచి వేరొకరాశిని చేరుటను 'సంక్రాంతి' అంటారు.

సూర్యుడు ఈ విధముగా సంవత్సరము నందలి పన్నెండునెలలు పన్నెండురాశులలో ప్రవేశించుతాడు. కనుక సంవత్సరానికి 12 సంక్రాంతులు వస్తాయి. ఈ సంక్రాంతులను నాలుగు భాగములుగా విభజించ వచ్చును. 1. అయనసంక్రాంతులు 2. విషువసంక్రాంతులు 3. షడశీతిసంక్రాంతులు 4. విష్ణుపదీసంక్రాంతులు.

ఉత్తరాయణారంభకాలంలో వచ్చే 'మకరసంక్రాంతి' దక్షిణాయనారంభంలో వచ్చే 'కర్కాటసంక్రాంతి-రెంటినీ అయనసంక్రాంతులు అంటారు. మేష, తులా సంక్రాంతులు "విషువసంక్రాంతు" లని వ్యవహరించబడుతాయి. అనగా ఈ కాలములో రాత్రింబవళ్ళు సమానంగా వుంటాయి. కనుక వాటికాపేరు కలిగింది. మిథునసంక్రాంతి, కన్యాసంక్రాంతి, ధనుర్మాస సంక్రాంతి- "షడశీతిసంక్రాంతు" లనీ, వృషభ, సింహ, వృశ్చిక, కుంభ సంక్రాంతులు "విష్ణుపదీసంక్రాంతు" లని వ్యవహరించబడుచున్నవి.

దివాకరుని దివ్యయాత్రలో మజిలీ లయిన ఈ పన్నెండు సంక్రాంతులేగాక సంక్రమణ సమయాన వచ్చే వారాలనుబట్టి నక్షత్రాలనుబట్టికూడ మరో 7 సంక్రాంతులు గలవు. అవి 1. మందా 2. మందాకినీ 3. ధ్వాంక్షి 4. హోరా 5. మహోదరీ 6. రాక్షసీ 7. మిశ్రితా సంక్రాంతులని జ్యోతిశ్శాస్త్ర విదితం.

'సంక్రమణ' కాలం అనగా సూర్యుడు ఒకరాశి నుండి వేరొక రాశిలోనికి మారుటకు పట్టుకాలం అతి సూక్ష్మమైనది. సంతుష్టితో సుఖాసీనుడైయున్న మానవుడు నేత్రస్పందనము చేయుటకు పట్టుకాలములో 30వ భాగానికి 'తత్పర' అనియు, తత్పరలో నూరవవంతు 'త్రుటి' అనియు అంటారు. ఆ త్రుటిలో నూరవవంతు సంక్రమణకాలం. ఈ కాలవిభాగాన్ని కొలవటం అసాధ్యం. కనుక ఆ కాలానికి అటు, ఇటూ

క్రాంతి
టి భోగిశవరం

కొన్ని ఘడియలకాలం పుణ్యకాలంగా పరిగ ణించబడుతున్నది.

ఈ విధంగా ద్వాదశ సంక్రాంతులున్నా, "మకరసంక్రాంతి" యే మేటి పర్వదినంగా వాసికెక్కుటకు ముఖ్యకారణం మకరసంక్ర మణంలో ఉత్తరాయణకాలం ఆరంభం కావటమే.

'ఉత్తరాయణ' వైశిష్ట్యం

'మకరసంక్రాంతి' తో మార్తాండుని ఉత్తరాభిముఖప్రయాణం ఆరంభ మౌతుంది. ఈ ఆరుమాసాలకాలం దేవతల కత్యంత ప్రీతిపాత్రమైదని, ఈ పుణ్య కాలంలో స్వర్గద్వారాలు తెరచియుంటా యని, ఈ కాలంలో గతించినవారికి ఉత్తమ గతులు ప్రాప్తిస్తాయని మన విశ్వాసం.

అగ్నిః జ్యోతిః అహః శుక్లః
షణ్మాసా ఉత్తరాయణమ్,
తత్ర ప్రయాతా గచ్ఛంతి
బ్రహ్మ బ్రహ్మవిదో జనాః.
... ...
ధూమో రాత్రిః తథా కృష్ణః
షణ్మాసా దక్షిణాయనమ్,
తత్ర చాంద్రమసం జ్యోతిః
యోగీ ప్రాప్య నివర్తతే.

— "భగవద్గీత"

ఉత్తరాయణంలో మరణించినవారు ముక్తులవుతారని దక్షిణాయనంలో మరణిం చినవారికి పునర్జన్మ కలుగునని శ్లోకభావం. ఉత్తరాయణంమోక్షంకోసం, దక్షిణాయనం జననమరణాదిసంసారములకోసం ఏర్పడిన దని భగవద్గీత చెప్పుచున్నది.

సూర్యుడు మకరరాశిలో ప్రవేశించు సమయంలో మకరరాశి అధిపతి అయిన శనైశ్చరునకు అత్యంత ప్రీతిపాత్రము అయిన నువ్వులు, కూష్మాండము, కంబళ్ళు, సజ్జలు మున్నగు ఉష్ణప్రకృతులైన వస్తు వులను దానమొసంగవలెనని పురాణగ్రం థాలు ఆదేశించుచున్నవి. ధనుర్మాసకాలంలో విష్ణ్వాలయాలలో దీపారాధన చేయుటవలన విష్ణుమూర్తి అనుగ్రహానికి పాత్రులు కాగలు గుటయేగాక సకలరోగశాంతి చేకూరి సుఖ శాంతులు సిద్ధించునని ఈ క్రింది శ్లోకం నుడువు చున్నది.

"దీపదానం ప్రశస్తం హి
ధనుర్మాసస్య పూజనే.
గోఘృతేన చ వైదీప
మథవా తిలతైలతః.
అఖండదీపాన్ శక్త్యా చ
విష్ణవే పరమాత్మనే,
అర్చయేద్యది పుణ్యాత్మా
సర్వరోగాత్ప్రముచ్యతే".

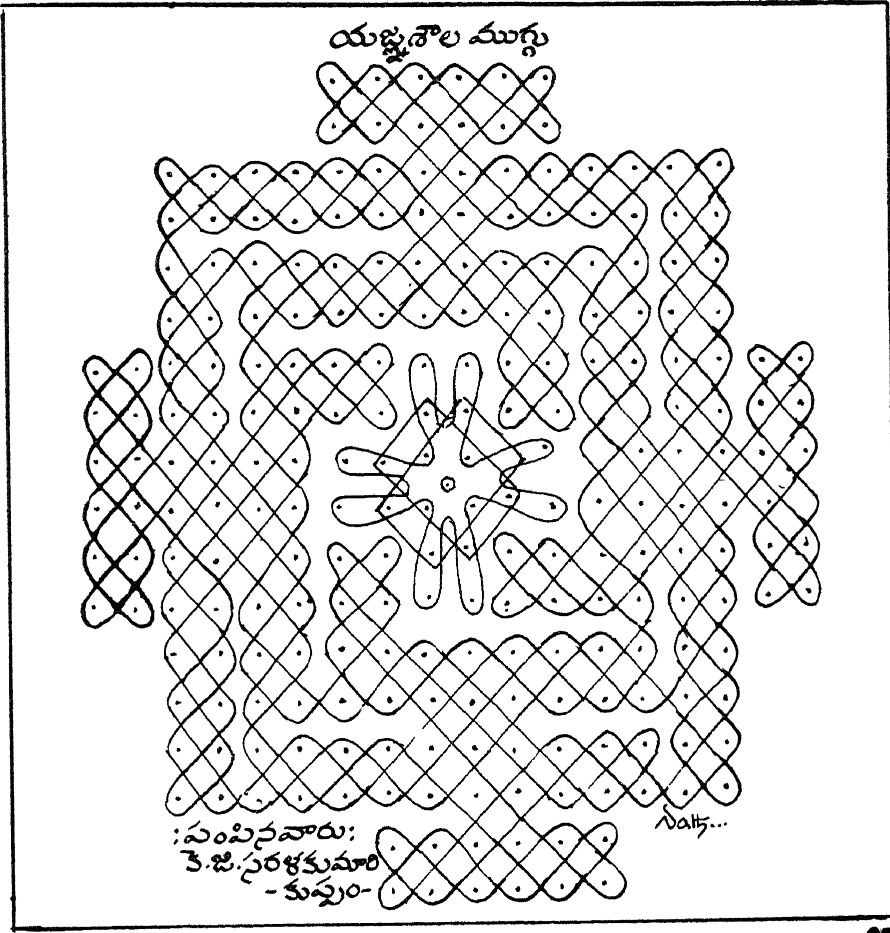
మకరసంక్రాంతినాడు అభ్యంగనస్నానం చేయనివారు ఏడుజన్మల పర్యంతము రోగులుగానూ దరిద్రులుగానూ వుంటారని, ఆనాడు దేవతలకు, పితృదేవతలకు పూజలు చేయనివారు జన్మజన్మలకూ సూర్యుని అనుగ్రహమునకు పాత్రులుకాజాలరని శాస్త్రగ్రంథములు తెలుపుచున్నవి.

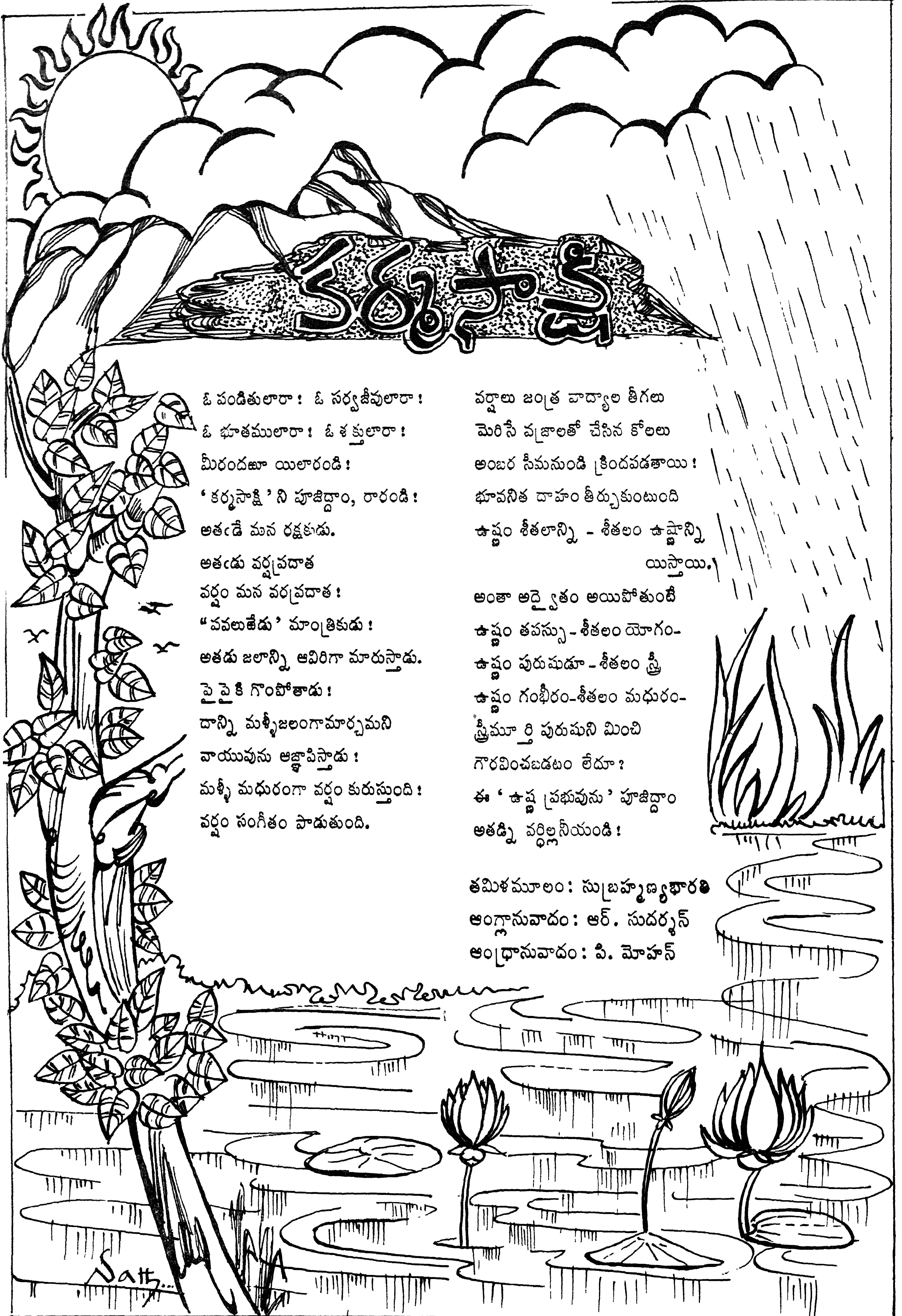
మూడుదివాల పండుగ

సంక్రాంతి సాధారణంగా భోగి, మకర సంక్రాంతి, కనుము అని మూడురోజులు జరుపబడుతుంది. ఇలా ఈపర్వం మూడు దినాలు జరుపుటకు గల కారణాన్ని బలి చక్రవర్తి వృత్తాంతంతో సమన్వయించి చెబుతారు. తొంభైతొమ్మిది యజ్ఞాలుచేసి నూరవయజ్ఞం చేయడానికి ఉపక్రమించి ఇంద్రపదవిని బలిచక్రవర్తి అందుకోబోవు తరుణంలో విష్ణువు వామనావతారధారియై మూడడుగుల దానము కోరి బలిని పాతాళా నికి త్రొక్కిన గాథ యెల్లరికీ విదితమే. ఈ విధంగా 'బలి' పాతాళానికి అణచివేయబడిన రోజు మకరసంక్రాంతేనని పురాణవిదితము. త్రివిక్రముని త్రిపాద సంకేతములుగా ఈ సంక్రమణోత్సవం మూడురోజులపండుగ (భోగి, సంక్రాంతి, కనుము) గా జరుపుట కారణమైనదని భావించబడుచున్నది.

భోగిపండుగ

మకరసంక్రమణమునకు ముందటిరోజున భోగి పండుగ జరుపబడుచున్నది. 'భోగి'

కర్మసాక్షి

ఓ పండితులారా! ఓ సర్వజీవులారా!
ఓ భూతములారా! ఓ శక్తులారా!
మీరందఱూ యిలారండి!
'కర్మసాక్షి' ని పూజిద్దాం, రారండి!
అతఁడే మన రక్షకుడు.
అతఁడు వర్షప్రదాత
వర్షం మన వరప్రదాత!
"పవలుతేడు' మాంత్రికుడు!
అతడు జలాన్ని ఆవిరిగా మారుస్తాడు.
పై పైకి గొంపోతాడు!
దాన్ని మళ్ళీజలంగామార్చమని
వాయువును ఆజ్ఞాపిస్తాడు!
మళ్ళీ మధురంగా వర్షం కురుస్తుంది!
వర్షం సంగీతం పాడుతుంది.

వర్షాలు జంత్ర వాద్యాల తీగలు
మెరిసే వజ్రాలతో చేసిన కోలలు
అంబర సీమనుండి క్రిందపడతాయి!
భూవనిత దాహం తీర్చుకుంటుంది
ఉష్ణం శీతలాన్ని - శీతలం ఉష్ణాన్ని
యిస్తాయి.
అంతా అద్వైతం అయిపోతుంటే
ఉష్ణం తపస్సు - శీతలం యోగం-
ఉష్ణం పురుషుడూ - శీతలం స్త్రీ
ఉష్ణం గంభీరం - శీతలం మధురం-
స్త్రీమూర్తి పురుషుని మించి
గౌరవించబడటం లేదూ?
ఈ 'ఉష్ణ ప్రభువును' పూజిద్దాం
అతడ్ని వర్ధిల్లనీయండి!

తమిళమూలం: సుబ్రహ్మణ్యభారతి
ఆంగ్లానువాదం: ఆర్. సుదర్శన్
ఆంధ్రానువాదం: పి. మోహన్

అనేపదం 'భుజ్' అనే సంస్కృతధాతువు నుంచి ఉత్పన్నమైనదనీ, సస్యసమృద్ధికి, దేవేంద్రుని అనుగ్రహార్థం ఈ పండుగ జరుపబడుచున్నదని కొందరి భావన. "భూదేవి" అంశంగా జనించిన "గోదాదేవి" ఈ ధనుర్మాసకాలంలో ధనుర్మాసవ్రతము గావించి విష్ణుమూర్తిని ఆరాధించి మకర సంక్రమణ సమయానికి ముందునాడు విష్ణువును పరిణయమాడినదనీ విష్ణుమూర్తి భూదేవిల పరిణయానికి సూచకంగా ఈ భోగిపండుగ (గోదాదేవీ విష్ణుమూర్తుల భోగజీవితానికి చిహ్నం) నిర్వర్తించబడుచున్నదనీ పురాణప్రతీతి.

భోగిపండుగనాటి తెల్లవారుజామున పూర్వము పరిహరించి యుంచిన నిరుపయోగమగువస్తువులు మంటలోవేసి కాల్చివైతురు. ఉత్తరభారతమున ఈ మంటలను 'లోడి' యందురు. ఆ మంటల్లో కాగిన ఉష్ణోదకముతో అభ్యంగనమంగళస్నానముచేసి దీనితో అశుభము పీడ విరుగడయినదని భావిస్తుంటారు. భోగిమంటలకు సంబంధించి పై పురాణగాథలెంతవరకు విశ్వసనీయమోగాని శీతాకాల స్తబ్ధతను పారద్రోలి నూతనచైతన్యము నుసిగొల్పుటకే ఈ భోగిమంటలు పూర్వులచే నిర్దేశితములేమోననే భావనమాత్రం స్ఫుటంగా తోచుచున్నది.

రెండవనాడు మకరసంక్రాంతి. ఆనాడు మంగళస్నానానంతరం పితరుల పుణ్యలోకప్రాప్తి నిమిత్తం తర్పణశ్రాద్ధాదుల నొనరించుట ముఖ్యాచారము. సంక్రమణ సమయమున చేసిన ధర్మకార్యము గాని అధర్మకార్యముగాని కోటిరెట్ల ఫలితము నీయగలదని దేవీపురాణం నుడివియున్నది. కనుకనే సంక్రాంతినాడు తమకున్నంతలో దానధర్మాలు చేయుట నేటికినీ అనేకచోట్ల జరుగుచునే యున్నది.

కనుము పండుగ

'కనుము' పశువులపట్ల కృతజ్ఞతా సూచకంగా కర్షకులు జరిపే పండుగ. దీనినే తమిళులు 'మాట్టు పొంగల్' అంటారు. ఈ పండుగకు సంబంధించి ఒకకథ వాడుకలో నున్నది. ఇంద్రపూజను మాన్పించి గోపూజలను శ్రీకృష్ణుడు జరిపించగా అవమానాన్ని సహించలేని ఇంద్రుడు క్రోధంతో ప్రళయాన్ని సృష్టించగా కృష్ణుడు గోవర్ధన గిరినెత్తి గోవులను గోపాలకులను రక్షించెననీ, నాటినుండి ఇంద్రపూజస్థానంలో 'గోపూజ' ఆచారమైనదనీ అదే కనుము పండుగగా రూపొందెనని చెప్పబడుచున్నది.

"కనుము" పండుగనే పక్షులపండుగ అని కూడ వ్యవహరిస్తారు. "కనుమునాడు

కాకైనా మునుగుతుంది" అనే సామెత కూడ వుంది. కనుమునాడు ఇంటిల్లిపాదీ మంగళస్నానాలాచరించి విశాల మైదానాలలో ధాన్యమును గారెలను వెదజల్లి పక్షులను ఆహ్వానిస్తుంటారు. కనుమునాడు కాకైనా కదలదన్నట్లు ఆరోజు ప్రయాణాల వంటివి నిషేధిస్తారు. గ్రామదేవతల ఆలయాలవద్ద పశువులను చేర్చి హారతులనిచ్చి గ్రామదేవతలకు పొంగళ్ళు నివేదిస్తారు.

గొబ్బిళ్ళ వృత్తాంతం

'గొబ్బి' అనేమాట "గర్భ" అనే పదము నుండి వచ్చిందని కొందరూ 'గోపి' యనే పదమునుండి వచ్చినదని మరికొందరు భావించుచున్నారు. 'గర్భ' అనే పదము కన్నా 'గోపి' అనే పదమే సమంజసమైనదిగా తోస్తుంది. ఆండాళ్ రచించిన తిరుప్పావై అనే గ్రంథంలో గోపాలకృష్ణుని గోపికలు 'గోపియలో' అంటూ గానంచేస్తూ స్తుతించినట్లు చెప్పబడుటవలన గొబ్బి నృత్యాలు గోపికానృత్యాలుగా భావించబడినవి. అంతేగాక ధనుర్మాసానికి, వైష్ణవమతానికిగల సాన్నిహిత్యాన్ని బట్టి కూడ ఈ గొబ్బి నాట్యాలు వైష్ణవమతప్రాబల్యంతో గోపికల నృత్యంగా ఊహించబడినవి.

ధనుర్మాసారంభమునుండి మకరసంక్రమణం వరకూ గృహప్రాంగణమున రమ్యమైన రంగవల్లులు దిద్ది, ఆ ముగ్గులమధ్యలో వసుపు కుంకుమ, గుమ్మడిపూలతో నలంకరించిన మూడు గోమయపు ముద్దలు (గొబ్బిళ్ళు) నుంచుదురు. ధనుర్మాసనియమము లందు ఈ గొబ్బిళ్ళను గురించి:

"గోమయేన చ గాం కృత్వా తథా గోవర్ధనం శుభమ్
గోపాలం పూజయేన్నిత్యం శ్రద్ధయా కురునందన"

అని ఉల్లేఖింపబడినది. మూడు గోమయపు ముద్దలలో నొకటి గోపాలకృష్ణునకు, రెండవది గోమాతకు, మూడవది గోవర్ధన గిరికి సంకేతములని భావము. ఈ విధంగా అలంకరించిన గొబ్బిళ్ళచుట్టూ బాలికలు ప్రదక్షిణంచేస్తూ

'తామర పువ్వంటి తమ్ముణ్ణియ్యావే
చేమంతి పువ్వంటి చెల్లెల్నియ్యావే
మొగలి పువ్వంటి మొగుడ్నియ్యావే'

అంటూ పాడుతూ నృత్యంచేయటం చూస్తూవుంటాము. దీనినిబట్టి కన్యలు తమకోర్కెలు ఫలించేందుకు గొబ్బిళ్ళను పూజిస్తుంటారని తెలియుచున్నది.

పలుప్రాంతాలలో పలురీతులు

సంక్రాంతి కేవలం ఆంధ్రదేశంలోనేగాక మహారాష్ట్రంలో "తిల్‌సంక్రాంతి" గానూ, తమిళనాడులో "పొంగల్" గానూ, రకరకాల పేర్లతో జరుపబడుటేగాక 'గ్రీకు' దేశంలో 'బేకస్' అనే జలదేవత స్మృత్యర్థంగా, 'ఈజిప్టు'లో 'నమ్' అనే మకరరాశి సంబంధ దేవత అనుగ్రహార్థంగా, 'రోమ్'లో బ్యాకస్ ఫెస్టివల్ (మన్మథమహోత్సవం) గా సూర్యుడు మకరరాశి ప్రవేశించే సమయంలో పలుప్రాంతాలలో పలురీతులుగా ఈ సంక్రమణ మహోత్సవాలు జరుపబడుచున్నవి.

శిరమున అక్షయపాత్ర, కరమున చిటితలు మ్రోగిస్తూ గానంచేసే హరిదాసులు, డూడూ బసవన్న అనే గంగిరెద్దులవారి పాటలూ మంగళవాద్యాలూ ఒకవంక, వేరొకవంక అంబాపలుకు జగదంబాపలుకు అంటూ బుడబుక్కలవారు, జంగందేవర శంఖునాదాలతో ప్రతిపల్లె మనోహరంగా భాసిల్లుతుంది. మహిళా కళావైదుష్యానికి నిగ్గులుగాతోచే సంక్రాంతి ముగ్గులు చూపరుల నాకర్షించి సురుచిర స్వాంతులను చేయక మానవు. అందుకే హైందవ సంస్కృతీ సంస్కారాలకు రూపకల్పనగా నిలిచిన విజయపతాక మకరసంక్రాంతి!

నిఖిలప్రజాళి యొక్క డెందమనే నందనందనంలో ఆనందపుపూబంతులను విరబూయించగ హేమంతపువీధిలో పయనించి వచ్చే "సంక్రాంతిలక్ష్మికి" పింగళి – కాటూరు" లతోబాటు

"ముద్దచేమంతి పూవులు ముడిచినట్టి
జడలతో క్రొత్తవల్లెతో అడుగులిడి
చిందులం ద్రొక్కు పరికిణీ చెరువుతోడ
గాళ్ళబారణి కాటుక గన్నుగవను
దిద్దుకొని...కన్యకలు నర్వులొసగ నిలిచిరి
నీవరుగునపుడు వచ్చిపోవమ్మ మాఇంటిపజ్జకీవు"

—అంటూ స్వాగతం పలుకుదాం, తథాస్తు!

గ్రంథసమీక్ష

శ్రీమద్రామాయణము సుందర కాండము : పారాయణప్రతి

సంపాదకుడు: శ్రీమాన్ చలమచర్ల వేంకటశేషాచార్యులు, ప్రకాశకులు: శ్రీ జయలక్ష్మి పబ్లికేషన్స్ హైదరాబాదు. మూల్యము రు. 20/– పుటలు 572, సరామహనుమచ్చిత్రము.

వేదవేద్యుడగు పరమేశ్వరుడు శ్రీరామ చంద్రుడుగా అవతరింప ఆతని దెలుపు వేదము రామాయణరూపమున వెలసినదని ఋషివచనము. కావుననే శ్రీరాముడు తన భక్తులను ఆపదలనుండి తరింపజేసి తాను తారకుడగుచున్నాడు. ఆతని మంత్రము తారకము. ఉపాసనమున మంత్రము, అర్చనము, కీర్తనము అను మూడుభాగము లుండును. మంత్రమును జపించుచు, దేవతా మూర్తిని ధ్యానించి యర్చించుచు ఆతని చరిత్రమును కీర్తింపవలయును. భగవచ్చరిత్ర బోధకమగు వేదము జనసామాన్యమునకు అందకపోవుటచే, సర్వజనోపయోగిగా వాల్మీకి మహర్షిచే శ్రీమద్రామాయణము అనుగ్రహింపబడినది.

ఇట్టి రామాయణమునకు హృదయమైనది సుందరకాండము. నామమాత్రముననే యిద్దాని ప్రాశస్త్యము సూచితము. రాముని హృదయమునందు ఎల్లప్పుడు మెలగుచు, రాముని దన హృదయమునందు ఎల్లప్పుడు మెలగించుకొన్న శ్రీహనుమానుడు ఇందు ప్రధాన పురుషుడు. ఈ సుందరకాండము అఱువది యెనిమిది సర్గలతో గూడినది.

ఇది పురుషునికి సంసారసాగర తరణంబును బోధించి, అశోకస్థానమున నుండి, సకల వ్యవహారహేతువు నీవారశూకమువలె అణురూపమును అగు పరమాత్మశక్తిని అగపరచును. అట్టిశక్తి దర్శనమువలన ఉపాసకునికి సర్వార్థములును సమకూరుచున్నవి.

ఉపాసనావ్యవహారమున భక్తులనను గ్రహించు పారాయణగ్రంథములు 1. శ్రీమద్రామాయణ సుందరకాండము 2. శ్రీదుర్గాసప్తశతి యును. భక్తులుసద్గురువుల సన్నిధిని తత్తద్దేవతా మంత్రముల నుపదేశమునంది, తన్మంత్రజపమును, తద్దేవతార్చనమును, తద్గ్రంథపారాయణమును గావింతురు. దీనివలన తమ యభీష్టముల నొందుదురు. ఇది ఆస్తికలోకమునకు విదితము.

ఈ గ్రంథములు బాహ్యమునకుఏదో కథనుబోధించుచున్నట్లు అగుపడుచున్నను, అందలి శ్లోకములన్నియు మంత్రరూపములే. కావుననే అవ్వానిని నిర్దుష్టముగ పారాయణము చేయవలయును. పారాయణమునకు అర్థజ్ఞానముకూడ చాల అవసరము. తెలిసి పారాయణము గావించు ఉపాసకుడు సంపూర్ణఫలమునందునని శాస్త్రము తెలుపుచున్నది.

ఇట్లు సుందరకాండము భక్తాభీష్టప్రదమగుటచే నేటివఱకు మన భారతదేశమున అనేక సమయములందు అనేక ముద్రణముల నందినది. ప్రతిదానియందుగూడ ఆద్యంతముల యందు పారాయణమునకు ఆవశ్యకములగు పెక్కువిషయములు నిబంధింపబడినవి. సుందరకాండము ద్వైతాద్వైత విశిష్టాద్వైతులగు మతత్రయము వారిచేగూడ పూజ్యతమముగా భావింపబడుటచే వారివారి సంప్రదాయానుసారముగ పారాయణము చేయువిధానములు ప్రతి ముద్రణమునందును నిరూపింపబడుచునే యున్నవి.

ప్రకృత గ్రంథమునగూడ పారాయణోపయోగములగు 1.రామాయణమాహాత్మ్యము 2. శ్రీ సుందరకాండ మాహాత్మ్యము 3. శ్రీవైష్ణవ, స్మార్త, మధ్వసంప్రదాయములవారు పారాయణ ప్రారంభమున పఠింపవలసిన శ్లోకములను, అట్లే తుది యందు పఠింపవలసిన శ్లోకములనుగూడ సుస్పష్టముగా నిరూపించిరి. పూజాక్రమముకూడ దెలుపబడినది. పారాయణారంభమున పఠనీయ సర్గములుగా, సంగ్రహ రామాయణము, రామావతరణ సర్గము, శ్రీ సీతారామ కళ్యాణఘట్టముగూడ నిరూపింపబడినవి. అట్లే తుదిని పఠింపవలసిన ఆదిత్య హృదయము, శ్రీ రామ స్తుతి సర్గము, శ్రీరామపట్టాభిషేక సర్గము తెలుపబడినవి. ఇందు గాయత్రీ రామాయణముగూడ గలదు.

అన్నింటికంటే విశేషమేమనగా - పారాయణము గావించునపుడు ఎన్ని ఆవృత్తులు ఎన్ని దినములలో చేయవలసి యుండునో, వారివారి శక్తిననుసరించి చేయుటకు తగు విధానములను, కామ్యముతో గావించు పారాయణ విధానముగూడ తుదిని తెలుపబడినది. వీనిని గాంచుటవలన పారాయణము గావించు భక్తునికి ఆయావిధమున పారాయణము గావించి ఆయా ఫలమును పొందుటకు ఉత్సాహముతో తన కష్టనివృత్తికిని తన యభ్యుదయమునకును ప్రయత్నించుట మంచిదేయగునుగాని, పరవశీకరణమునకును పరనాశమునకును దీనినుపయోగించినచో దానివలన పరులేగాక తానుగూడ అనర్థము పొందవలసివచ్చుననుట విస్మరింపగూడని సత్యము. కావున దుష్ఫలాశతో దీని నెన్నడును వినియోగింపగూడదు.

పారాయణ గ్రంథమున ఎచటనుగూడ తప్పులు దొరలగూడదు. ఇన్ని విషయములను ఈ గ్రంథమునందు సమకూర్చిన సంపాదకులు తప్పులులేకుండ చూచుటలో విఫలులైనారు. తుదకు మంత్రజపమును గావించు విధానమును దెలుపుటలో "కరతలకర పృష్ఠాభ్యాం నమః, హృదయాయ నమః" అనునవిగూడ లోపించినవి. జప విధానమున ఇట్టి దోషములెన్నడును ఉండగూడదు. ముద్రణమున, అందునను తెలుగు ముద్రణమున, తప్పులు నేడు గ్రంథాలంకారములే అగుటచే వానిని మనము ఎన్నుట మన దోషమే యగునేమో! ఇట్టివానిని తెలుపుటకు సంపాదకులు తుదిని 'తప్పొప్పుల' పట్టికను వేసిన బాగుండును. కాని అదిలేదు. మఱియు భక్తుడు పవిత్రమగు పారాయణమును ఈర్ష్యాద్వేషములతో కలు

తిరుమల యాత్రికులకు సదుపాయములు

★ ★ ★

* అన్నివర్గాలవారికి అందుబాటులో ఉండేటట్లు ఉచిత, పరిశుభ్రమైన సత్రాలు, లేదా సరసమైన రేట్లకు కాటేజీలలో ఆవాస సౌకర్యం.
* శ్రీవారిని దర్శించు యాత్రికుల క్యూషెడ్లలో గాలి, వెలుతురుగల విశాలమైన ఏర్పాటులు.
* క్యూ షెడ్లలోనే కాఫీబోర్డువారి అల్పాహార సదుపాయం.
* సరసమైన ధరలకు అన్నపుపొట్లాల అమ్మకం.
* యాత్రికులు వెలుపలకు రానక్కరలేకుండా క్యూలదగ్గరే మరుగుదొడ్డి సౌకర్యం.
* ఆంధ్రప్రదేశ్ పాలసరఫరా సంస్థచే స్వచ్ఛమైన పాలవిక్రయం.
* యాత్రికులు చదువుకునేందుకు దేవస్థానం ముద్రిత గ్రంథాలు. స్వామివారి, అమ్మవారి చిత్రపటాల అమ్మకం.
* క్యూలోని యాత్రికులకు విసుగులేకుండా ఉండేందుకు టెలివిజన్ ప్రదర్శనం, భక్తిసంగీత ప్రసారం.
* క్యూలైన్లలోను, తిరుమలకుపోవు కాలిబాట 7 వ మైలువద్ద వైద్యసదుపాయం.
* సామానులు, పాదరక్షలు భద్రపరచుకొనేందుకు ప్రత్యేక సౌకర్యం.
* తిరుమలలో సెంట్రల్ రిసెప్షన్ ఆఫీసునుండి వివిధప్రాంతాలకు ఆటో సౌకర్యం.

ఉచిత బస్సుసదుపాయం

* దళారీలనుండి వంచకులనుండి తప్పించేందుకు ముఖద్వారంలో పేష్కారుస్థాయి అధికారి సిబ్బంది.
* క్యూషెడ్లలోని యాత్రికుల ఫిర్యాదులు విచారించేందుకు కావలసిన సౌకర్యములకుగాను పేష్కారు స్థాయిలో మరొక అధికారి, సిబ్బంది.
* యాత్రికుల సామానులను భద్రంగా తిరుమలకుచేర్చే సౌకర్యం ఏర్పాటైంది. తిరుపతిలో ఏ సత్రములోనైనాగాని, టోల్ గేట్ వద్దగాని తమసామాగ్రి అప్పగించి రసీదుపొంది ఆ రసీదు తిరుమలసెంట్రల్ రిసెప్షన్ ఆఫీస్ దగ్గర కౌంటర్ లో ఇచ్చి సామాగ్రి పొందవచ్చును.
* దుండగులనుండి యాత్రికులను కాపాడేందుకు, తిరుమలకు వెళ్ళే దోవపొడుగునా రాత్రింబవళ్ళూ పోలీసు గస్తీ ఏర్పాటుచేయబడింది.
* దారిపొడుగునా మంచినీటి సదుపాయం ఉన్నది.
* రాత్రిపూటగాని, తెల్లవారుఝామునగాని కొండకు వెళ్ళదల్చుకొన్నవారికి వీలుగా మంచికాంతి శక్తిగల దీపాలు ఏర్పాటైనవి.
* వివిధప్రాంతాలనుండి వచ్చేయాత్రికులకు బోధపడేందుకుగాను తిరుమల సెంట్రల్ రిసెప్షన్ ఆఫీసులో, దేశంలోని ముఖ్యశాఖలలో విచారణ కార్యాలయాలు.
* ప్రత్యేక కాటేజీలలోని అదనపు సౌకర్యాలు అంజనాద్రినగర్, శేషాద్రి, గరుడాద్రి, శంకుమిట్ట కాటేజీలలో కూడ ఏర్పాటైనవి.

షితముకాని హృదయముతో గావింపవల యును. మనదేశమున మతత్రయము వారలలో కొందఱు ఒకరినొకరు దూషించు కొని హృదయవైర్మల్యమును చెఱచు కొనుట అటనట అగపడును. దానివలన చిత్తపరిశుద్ధి భంగపడును. అట్టిస్థితి కలుగ జేయకుండుట ఉత్తమము. సంపాదకులు మధ్వసంప్రదాయమునందలి గురుధ్యాన మునందు దెల్పిన "మిథ్యాసిద్ధాన్త దుర్ధ్వాన్త విధ్వంసన విచక్షణః" అను శ్లోకము అట్టిదియే. అట్టి ఇతర సిద్ధాన్త దూషణమును పరిత్యజించిన బాగుండెడిది. పూర్వము ఎవ్వరో దీనిని వ్రాసినను, దోషము లుండుటచే దీనిని త్యజించుట మంచిది గదా! "బాధేదృఢే అన్యసామ్యాత్కిం? దృఢే అన్యదపి బాధ్యతాం" అని గదా పెద్దల నీతి.

పారాయణమున అర్థజ్ఞానము ఆవశ్యక మగుటచే పూర్వము కొందఱు వేసినట్లు ప్రతి శ్లోక తాత్పర్యమును ఆ శ్లోకమునకు ఎదురుగా ప్రదర్శించుట చాలమంచిది. కాని ఇందు అధ్యాయమునకు ముందు మాత్రమే అధ్యాయతాత్పర్య సంగ్రహము తెలుపబడి నది. అది సంపూర్ణప్రయోజనకారి కాజాలదు.

ఏది ఎట్లున్నను గ్రంథమునందు పెక్కు విషయములు తెలుపబడుటచే జిజ్ఞాసువులకు ఉపయోగించుననుట సత్యము.

— నీలకంఠశాస్త్రి (కౌండిన్య)

శ్రీ రామాయణ కథాసుధ

రచన: శ్రీ అన్నంరాజు సత్యనారాయణరావు. పుటలు: 20+216. వెల: రూ. 12-50. ప్రాప్తి స్థానం: రచయిత, 5వ లైను, పండరీపురం, గుంటూరు-522002.

సీతారాముల పవిత్ర చరిత్ర లోకానికి ఎప్పుడూ ఆదరణీయమే, ఆదర్శప్రాయమే. ఈ కథకు కొత్తపాతలులేవు. మానవీయ మైన విలువలున్నంతవరకు శాశ్వతత్వాన్ని సముపార్జించుకొన్న కథల్లో రామాయణ కథ ఒకటి. ప్రతి అక్షరంలో ఆదర్శప్రాయ మైన కుటుంబ జీవనాన్ని ప్రోదిచేసుకొని సమాజానికి ఉదాత్తమైన నీతిని బోధిస్తుంది రామాయణం.

వాల్మీకి రచితమైన రసవత్తరదివ్య చరిత్రను నాటినుండి నేటివరకు ఎందరో ఎన్నో ప్రక్రియల రూపంగా అందిస్తూనే వున్నారు. "మరల నిదేల రామాయణం బన్నచో" 'మధ్యతరగతి చదువరులును, స్త్రీలును చదువుకొనుటకనుకూలముగ' సులభశైలిలో వ్రాసితిని, అన్నారు రచయిత సత్యనారాయణరావుగారు. పద్యాలు కాని, కఠినమైన వచనంగాని అందరికీ సులభంగా అర్థంకావు. అది రామాయణ ప్రచారానికి ఆటంకం. సులభభావబోధ దృష్టితో వ్రాయబడింది 'శ్రీ రామాయణ కథాసుధ'.

ఈ గ్రంథరచనకు సత్యనారాయణరావు గారు వాల్మీకి రామాయణంతోపాటు తెలుగులో ప్రసిద్ధాలయిన తిక్కన నిర్వచనోత్తర రామాయణం, భాస్కర రామాయణం, పావరాజు ఉత్తర రామాయణం, మొల్లరామాయణం, గోపీనాథ రామాయణం, ఆంధ్ర వాల్మీకిరామాయణాలను ఆధారంగా తీసుకున్నారు. అంతేకాదు అవసరమైనచోట్ల వాటిలోని పద్యాలను మధ్యమధ్య ఉటంకించినారు. పద్యాల వివరణ వచనంలో క్రిందనే వుండడం మరొక సుగుణం. ఇలా పద్యాలను ఏర్చికూర్చటంవల్ల "గులాబీలతో కూడిన కుందమాలవలె ఈ గ్రంథం సుగంధ బంధురమై సుమనోమనోజ్ఞతను స ప్రా ర్జించుకొన్నది" అన్న జంధ్యాల వారి మాటలు సత్యం.

ఈ గ్రంథంలోని మరొక సుగుణం, సౌలభ్యం గమనించాలి. ఉపశీర్షికలతో కథను చెబుతూ పోవడం ఒక మంచిపద్ధతి. ఉపశీర్షికక్రింద వివరణ వుంటుంది. ఉదాహరణకు జటాయువు, పర్ణశాల, శూర్పణఖ అక్షకుమారుడు, మేఘనాధుడు మొదలైనవి. మనకు కావలసిన విషయాన్ని గ్రహించడానికి ఆధారగ్రంథంగా అంటే పూర్వగాథాలహరిలాగా ఉపయోగించుకోడానికి కూడా ఈ గ్రంథం పనికొస్తుంది. అంటే వివరణాత్మక నిఘంటువులాగా ఉపకరిస్తుందని అర్థం.

శ్రీరామపట్టాభిషేకంతో ఆపకుండా ఉత్తర రామాయణకథకూడా ఇందులోచేర్చి ఈ గ్రంథానికి సమగ్రత చేకూర్చారు సత్యనారాయణరావుగారు. పూర్వోత్తర రామాయణాన్ని మొత్తాన్ని రెండువందల పుటల్లో చెప్పగలగడం రచయిత సమర్థతను చాటుతుంది.

ఎక్కువగా సమయాన్ని వెచ్చించలేని ఆధునికునికి సైతం రామాయణాన్ని అందుబాటులోకితెచ్చి రావుగారు చాలమేలు చేసినారు. సులభమైన శైలిలో సమగ్రంగానూ, సంగ్రహంగాను రామాయణంవలె, సుధామయంగా భాగవతాది కథల్ని సైతం ఈ మార్గంలోనే అందించాలని ఆశిస్తాను.

— డా॥ ఎం. సుబ్బారెడ్డి

స్వీకారం

శ్రీ ఏకాదశీమహాత్మ్యము

(ప్రథమ భాగము)

ఆంధ్రానువాదము:

శ్రీ మేడవరం మురళీకృష్ణమూర్తి

వెల: రు. 15-00

ప్రతులకు:

రచయిత,

18-1-63 బి, కపిలతీర్థం రోడ్డు,

తిరుపతి.

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.

ఉదయాస్తమాన సర్వసేవాపథకం

తిరుమల శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి వారిని సంపూర్ణంగా అర్చించడానికి భక్తులకొక సదవకాశం!

తలుపులు తెరచినప్పటి నుండి తిరిగి తలుపులు మూసేవరకు ఒక దినంలో తిరుమల శ్రీవారి ఆలయంలో జరిగే సమస్త పూజావిధులను అనగా సుప్రభాతం, తోమాల, అర్చన (మూడు పర్యాయాలు) నైవేద్యం ఇంకా ఇతర ప్రత్యేక సేవలను ఉదయాస్తమాన సర్వసేవావిధి పథకం క్రింద భక్తులు తమ పేరిట స్వంత ఖర్చులతో స్వామివారికి జరిపించవచ్చును.

పథకంలోని ముఖ్యాంశాలు :

* కార్యనిర్వహణాధికారి, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం పేరిట ఒక లక్షరూపాయల విరాళాన్ని క్రాస్ చేసిన డిమాండ్ డ్రాఫ్ట్ ద్వారా చెల్లించాలి. శుక్రవారం సేవలకు మాత్రం మూడులక్షల విరాళం (అభిషేక నిమిత్తం) ఇవ్వవలసి వుంటుంది.

* భక్తులు తమ కైంకర్యములు జరిపే రోజున ఆరుమంది సభ్యులకు శ్రీవారి దర్శనం వుంటుంది. అనివార్య కారణాలవల్ల కొన్ని సేవలు రద్దుకాని పక్షంలో సుప్రభాతం, తోమాలసేవ, సహస్రనామార్చన, ఏకాంతసేవల వంటి అన్ని పూజావేళలలో శ్రీవారిని దర్శించవచ్చును. (శుక్రవారం తప్పించి)

* కైంకర్యదినాన ఆలయంలోపల దాత పేరు ప్రదర్శింపబడుతుంది. గోత్రాదులతో సహా దాత పేరును శ్రీవారి కొలువులో ప్రకటిస్తారు.

* ఆ దినాన జరిగే అర్జితసేవలన్నింటిని కైంకర్యదాత తనవారితోసహా తిలకించవచ్చును.

* కల్యాణోత్సవంలో శ్రీవారి ఉత్సవమూర్తులకు సమర్పించే శేషవస్త్రాలు మూడింటిలో ఒకదానిని గృహస్థుకు బహూకరిస్తారు. ఉచితప్రసాదంగా 25 లడ్డులను, 5 వడలను ఇస్తారు.

* వస్తువుల ధరలు గణనీయంగా పెరిగిపోయిన పక్షంలో పూజాకార్యక్రమాల అదనపు వ్యయాన్ని దాతలే భరించవలసి వుంటుంది. అందుకు సిద్ధంకానపుడు ఆనాటి అదనపు వ్యయం భర్తీ చేసేందుకు దేవస్థానం మరొకరి విరాళాన్ని స్వీకరించవలసి వస్తుంది. అటువంటి సందర్భాలలో ఒకరు లేదా అంతకు మించిన దాతల పేర్లతో ఆనాటి పూజలు జరుపబడుతవి.

* కైంకర్యములు జరిగే తేదిని గురించిన వివరాలను దేవస్థానం ఆయా దాతలకు తెలియచేయగలదు.

ఈ పథకం గురించిన ఇతర వివరాలకు - వివరణలకు కార్యనిర్వహణాధికారి, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం, తిరుపతి అనే చిరునామాకు వ్రాయండి.

భక్తజనాబాయి

డా॥ మల్లిప్రియ నాగరాజు

చంద్రభాగాతీర నివాసియై, భక్తుల పాలిటి కల్పవృక్షమై, ఊహకందని దివ్య విభూతులతో విరాజిల్లే పాండురంగని పవిత్ర నామం నమ్మినవారినందరినీ ధన్యజీవులుగా మార్చింది. దివ్యనామస్మరణచేత భగవంతునితో భాషించిన భక్తులు, క్రీడించిన భాగవతోత్తములు, పరమాత్మచే గృహకృత్యాలు చేయించుకొన్న భక్తశిరోమణులు, భగవానుని శక్తిని నిరూపించిన సంతపురుషులు ఈ పవిత్ర భారతదేశంలో ఎందరో ఉన్నారు. అట్టి వారిలో పరాకాష్ఠ నందిన ఆదర్శజీవి భక్తజనాబాయి. పాండురంగని చరణదాసియై తరించిన ఆ పుణ్యజీవి చరిత్ర ప్రాతః స్మరణీయమైనది.

పరమ పవిత్రమైన కార్తీకశుద్ధ ఏకాదశి నాడు నాలుగేండ్ల బాలికతో పాండురంగ దర్శనానికి వచ్చారు ఆమె తల్లిదండ్రులు. చంద్రభాగానదిలో స్నానంచేసి, విఠలనాథుని దర్శనానికి వెళ్ళారు. నాలుగేండ్ల జనాబాయి ప్రప్రథమంగా పాండురంగని దర్శించింది. ఆ ప్రథమ దర్శనంలోనే ఆ చిన్నారి బాలిక తన జీవితాన్ని రంగని పాదాలకు అంకితం చేసింది. దర్శనానంతరం ఇంటికి రానని, అక్కడే ఉంటానని పట్టుపట్టింది. ఎంత బ్రతిమలాడినా వినకపోవటంతో, ఆ బాలికను దేవాలయంలోనే వదలి తల్లిదండ్రులు వెళ్ళిపోయారు.

నాలుగు రోజులు జనా ఆలయంలోనే ఉంది. మహాభక్తుడైన నామదేవుడు సంకీర్తనంచేసి, తిరిగివెళ్తూ ఆమెను పలకరించాడు. "నా పేరు జనా, పాండురంగడే నా తండ్రి, రుక్మిణి నా తల్లి. ఇక మీరే నాకు గురువులు" అంది ఆమె. నామదేవుడు జనాను తన ఇంటికి తీసుకొనిపోయి తన తల్లి గుణాబాయికి అప్పగించాడు.

ఒకనాటి రాత్రి పెద్ద గాలివాన వచ్చింది. నామదేవుని ఇంట్లో అందరూ నిద్రపోతున్నారు. ఆ గాలివానకు వారి ఇంటి పై కప్పు ఎగిరిపోయింది. అది గ్రహించిన పాండురంగడు తన సుదర్శనచక్రాన్ని గొడుగులాగా నిలిపి, ఇంటికప్పును బాగుచేయసాగాడు. ఆ దృశ్యాన్ని జనా మేల్కొంచి చూసి ముగ్ధురాలైంది.

ఒకసారి నామదేవుని ఇంటికి జ్ఞానదేవుడు, నివృత్తినాథుడు, సోపాన్, ముక్తాబాయి, కబీర్ వచ్చారు. ఆ సమయంలో నామదేవుడు ఇంట్లోలేడు. జనాబాయి తన పిడకలు దొంగిలించిన ప్రక్కింటి స్త్రీతో పోట్లాడుతోంది. "అవి నీ పిడకలే అని ఎలా చెప్పగలవు?" అన్నాడు కబీర్. "మహాత్మా! మీరే పరీక్షించండి. నేను నామ జపంచేస్తూ పిడకలు చేస్తాను. ఆ పిడకలను చెవి దగ్గర పెట్టుకుంటే నామసంకీర్తనం వినిపిస్తుంది" అన్నది జనాబాయి. వారందరూ పిడకలను పరీక్షించారు. చెవివద్ద పెట్టుకొంటే పిడకలలో పాండురంగ నామం వినిపించింది.

నామదేవుని తల్లి గుణాబాయి ఒకనాడు జనాను పిలిచి, తొందరగా జొన్నలను పిండి చేయమని చెప్పింది. తిరగలిలో జొన్నలు పిండిగా మారుతుంటే, భగవన్నామమనే తిరగలిలో సంచితం కర్మలనే జొన్నలువేసి త్రిప్పుతుంటే, నామరూపాత్మకమైన ప్రపంచం అదృశ్యమై, వాసుదేవు డొక్కడే మిగిలాడు. పాండురంగడు స్వయంగావచ్చి జొన్నలు విసరటంలో ఆమెకు సహాయం చేసాడు. ఆమెతో మధురభాషణంచేసి, ఆమెకు ఆధ్యాత్మికరహస్యాలు తెలియజెప్పాడు.

తెల్లవారుజామున, సుప్రభాత సమయంలో వెళ్ళిపోయాడు పరమాత్మ. ఆ తొందరలో తిరగలి ప్రక్కన ఉంచిన తన ఆభరణాలను పీతాంబరాన్ని అక్కడేమరచిపోయి, చినిగిపోయిన జనాబాయి దుప్పటికప్పుకొని వెళ్ళిపోయాడు.

దర్శనార్థం తలుపులు తీయగానే పూజారికి స్వామివారి ఆభరణాలు, పీతాంబరం కనుపించలేదు. అందరూ దిగ్భ్రాంతి చెందారు. దేవుని విగ్రహంపై చినిగిన దుప్పటి ఉండటంచూసి, అది జనాబాయి దని గ్రహించారు.

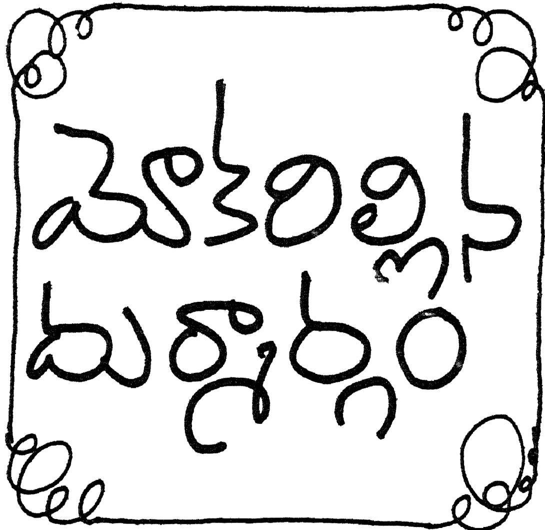
వెంటనే రాజోద్యోగులు జనా ఇంటికి వెళ్ళారు. అక్కడ తిరగలి ప్రక్కనే స్వామివారి ఆభరణాలు, పీతాంబరం దొరికాయి. ఆమెకు ఉరిశిక్ష విధించారు.

జనాబాయికి ఎఱ్ఱటివస్త్రాలు కట్టి, నడుముకు త్రాడును బిగించి, వీధిలో ఆమెను లాగసాగారు. ఆమె శరీరం పగిలి, రక్తం కారసాగింది. ఉరికంబమెక్కి జనాచేతులు జోడించి ప్రార్థించింది. "హే విఠలా! నేను దొంగనా? నీవు సత్య స్వరూపుడివి, చేయని నేరానికి శిక్ష విధిస్తారా?'' అంటూ!

అంతే! ఉరికంబం అదృశ్యమై దాని స్థానంలో పరిమళాలు వెదజల్లే పుష్పపంక్తితోకూడిన లతలు అవతరించాయి. భక్తులు జయజయ ధ్వానాలు చేసారు. పాండురంగని అపారకృపామహిమకు ప్రేమాతిశయంతో పరవశించిన జనాబాయి కళ్ళవెంట ఆనందబాష్పాలు కట్టలు త్రెంచుకొని ప్రవహించాయి.

ఆరునెలల అనంతరం, కృష్ణాష్టమినాడు పెద్దగా సంకీర్తనం చేస్తూ, రంగని ఆలయంలో ప్రవేశిస్తూనే జనాబాయి పాండురంగనిలో కలిసిపోయింది.

*

ఈ సంఘటన చాల పురాతనమైంది, అప్పుడు దక్షిణ భారతదేశాన్ని ముసల్మాను శాసకులు పాలించేవారు. ముస్లిములు అప్పుడు హిందువులను అనేక విధాల బాధించేవారు. పైఠన్ నగరంలో ఒక పఠాను ఒక సత్రం పై అంతస్తులో నివసిస్తుండేవాడు. హిందువులను పీడించడమంటే అతనికి ఒక వినోదం. హిందూ భక్తులు నిత్యం గోదావరికి పోయే దారిలో ఆ సత్రం ఉంది. భక్తులమీద పఠాను ఎంగిలి విస్తరైనా గిరవాటు వేసేవాడు లేదా పుక్కిలించి నీళ్ళైనా ఉమ్మేవాడు. జడిసి, అతన్ని ఎవరూ ఏమీ అనేవారు కారు. ఆనాటి ఒక మహాత్ముడు ఏకనాథుడు. అతడుకూడా అదే దారిని రోజూ గోదావరి స్నానానికి వెళ్ళేవాడు. ఆ దుర్మార్గుడు ఆయననుకూడవిడిచి పెట్టలేదు. అతడు నీళ్ళు పుక్కిలించి ఉమ్మితే ఏకనాథుడు కిమ్మనకుండా వెళ్ళిపోయి మరల స్నానంచేసి వచ్చేవాడు. కాని రెండవసారి అతను స్నానం చేసి వస్తే మరలా అతని మీద ఉమ్మేసేవాడు. ఇలా ఒక్కోనాడు ఏకనాథునికి ఐదారు సార్లు స్నానం చెయ్యవలసి వచ్చేది.

మిగతా వాళ్ళంతా ఆ దుష్టునికి భయపడి తమదారిమార్చుకొన్నారు. కానిఏకనాథుడు మాత్రం అదే దారిని వస్తూ పోతూ వుండేవాడు. మారుమాటాడకుండా ఆ నీచుని దుండగాన్ని సహించేవాడు.

"మిగతా హిందువులంతా హడలిపోయి ఈ దారిని రావడం మానుకొన్నారు. కాని ఈ సాధు మొండిఘటంలా ఉన్నాడు" అని పఠాను మనసులో అనుకొన్నాడు. ఒకనాడు మొండికేసి కూర్చున్నాడు. ఏకనాథుడు స్నానంచేసి రాగానే అతనిమీద తుబుక్కున ఉమ్మేవాడు. ఆ వేళ మొత్తం 108 సార్లు అతడు పుక్కిలించి ఊశాడు. ప్రతిఘటించకుండ, ఇసుమంత చిరాకు పడకుండ ప్రతిసారి గోదావరిలో స్నానం చేసి వచ్చేవాడు ఏకనాథుడు.

సాధు ఏకనాథుని సహనానికి పఠాను అబ్బురపోయాడు. అతడు సిగ్గుపడి ఏకనాథుని ముందు మోకరిల్లాడు: "నిజంగా మీరే అసలైన భక్తులు. నాకు బుద్ధివచ్చింది. ఇకనుండి ఎవర్నీ హింసించను. మీరు క్షమించానంటేగాని మీ పాదాలు వదలను", అన్నాడు.

ఏకనాథుడు చిరునవ్వు నవ్వుతూ:

"ఇందులో క్షమించవలసింది ఏముంది? గోదావరీ స్నానం పుణ్యప్రదం. నీవు నాకు నూటఎనిమిదిసార్లు స్నానంచేసే అవకాశం కల్పించావు. దీనివల్ల నా పుణ్యమే పెరిగింది. నీవు నా పట్ల ఏ అపరాధమూ చేయలేదు" అన్నాడు.

ఈ సంఘటన జరిగిన తర్వాత హిందువులు నిశ్చింతగా, నిర్భయంగా ఆ మార్గాన వస్తూపోతూవుండేవారు.

— శ్రీ. ఎం. వెంకటరావు

(16 వ పేజీ తరువాయి)

అంటూ మరొకసారి రహీం శ్రీకృష్ణపర మాత్మని స్మరించి స్తుతించాడు.

రహీం ఆజ్ఞానుసారం సైనికులు రాజును బందీగాపట్టి తెచ్చారు. సిగ్గుతో తలవంచి అవమానభారంతో క్రుంగిపోతూ ఎదుట నిలబడిన రాజును, "ఏమి రాజా! దుష్ట తలంపుతో మిత్రుని విందుకాహ్వానించి విష మిచ్చి హతమార్చ యత్నించడం రాజ ధర్మమా?" అని ప్రశ్నించాడు రహీం, ద్వేషభావరహితంగా. ఇంతలో పగ్గములు తెంపుకొన్న సింహమువలె యిద్దరు సైనికులు రాజుపై విరుచుకుపడబోగా క్షమా శీలుడైన రహీం వారిని వలదనివారించాడు.

రహీం మాటలు విన్న కపటచిత్తుడైన రాజునిలువున నీరయిపోయాడు. ముఖం తెల్లబోయింది. గుండెలు ఝల్లుమన్నాయి. కొంతసేపు నోటమాటరాలేదు. ఈ కుట్ర విషయం తనకుతప్పయితరులెవరికీ తెలియదనుకున్న అతడు ఆశ్చర్య ఆవేదనలతో, "స్వామీ! నేను కృతఘ్నుణ్ణి. మహాపాపిని నాపై వ్యక్తి పూర్ణకరుడగునా దండన విధింత్రము తెలుపుచున్నది. "గృహమెపిన వారికి ణీ హీనం అరణ్యసదృశం మతా?" అని జీలేని యిల్లు అడవితో సమానమయు కపాదముయొక్క అర్థము. కాడైన యు మహిళ ఇల్లాలుగా (ఇంటిని దండన విధింది), అర్ధాంగిగా (భర్తను పూరదు" అయియుసది), సహధర్మచారిణిగా (అపసరండి వ్రతయజ్ఞాదులు చేయు తోపలి కాడుచునది), సఖిగా (స్నేహితురా ము చెప్పునది), భార్యగా (తో [illegible] మీరు నాకు మరణదండన విధించినా శిరసావహిస్తాను. కాని నన్ను అన్యథా భావించక దండన విధించేముందు ఆ రహస్యాన్ని దాచక వెల్లడించి నా కడసారి కోరిక మన్నించాలని వేడుకొంటున్నాను." అంటూ రహీం కాళ్ళుపట్టి ప్రార్థించాడు "భక్తవత్సలుడు, ఆర్తత్రాణ పరాయణుడు, సర్వజ్ఞుడు, నా దైవమైన ఆ శ్రీకృష్ణపరమాత్మయే నాకా రహస్యం తెలిపాడు. రాజా! జగన్మోహనుడు, జగదీశుడు, లోకాలకే శ్రీకరుడైన శ్రీకృష్ణపరమాత్మను తెలుసుకొనుట జడ బుద్ధులయినవారికి సాధ్యముకాదు. చిత్తశుద్ధిగల వారికే ఆయన లీలలు అర్థమగును. అంటూండగా రహీం నేత్రాలు ఆనంద బాష్పాలతో తొణికిసలాడినయి. ఆయన హృదయం మదనమోహనుని మాధుర్యరసమున మునిగి అద్వైతానందమును అనుభవించినది.

సభాసదులిదివిని ఆశ్చర్యచకితుల య్యారు. రహీం పలుకులు వారికి గగుర్పాటు గలిగించినవి. రాజుకు దుఃఖం ఉబికి వచ్చింది. సత్య, ధర్మాలకు విజయం తథ్యమనే తలంపును అతని నేత్రాలనుండి కారే కన్నీటిధారలు ఋజువుచేసినయి. కడకు రహీం ముఖంచూడలేక స్వయంకృతాపరాధానికి పశ్చాత్తప్తుడై ఘోరదుఃఖంతో బోరున ఏడుస్తూ కంటినీరు కాలువలై పార రహీం పాదముల చెంత మోకరిల్లి మన్నించమని అనేక విధముల గద్గదకంఠంతో దీనుడై ప్రార్థించాడు. అతని దీనాలాపనకు వెన్నలాంటి రహీం హృదయం కరిగింది. రాజుకు క్షమాభిక్షపెట్టి వదలివేశాడు.

'మిగతా హిందువులంతా హడలి
వారిని రావడం మానుకొన్నారు
సాధు మొండిఘటంలా ఉనా
పరాను మనసులో అనుకొన
నాడు మొండికేసి కూర్చునా

నాథుడు స్నానంచేసి రాగానే అత
క్కున ఉమ్మేవాడు. ఆ వేళ వె
సార్లు అతడు పుక్కిలించి ఉ
సహించకుండ, ఇసుమంత
ండ ప్రతిసారి గోదావరిలో స
వచ్చేవాడు ఏకనాథుడు.

శ్రీ పద్మావతీ అమ్మవారి ఆలయం, తిరుచానూరు

నిత్యపూజా నివేదనలు

సుప్రభాతం — ఉ. 5-00 గం॥ నుండి 5-30 గం॥ వరకు

సహస్రనామార్చన — ఉ. 5-30 గం॥ నుండి 6-00 గం॥ వరకు

(రు. 6-50 టిక్కెట్‌తో నలుగురు వ్యక్తుల్ని అనుమతిస్తారు.)

నిత్యఅర్చన — ఉ. 6-00 గంటలకు

(ఏడాదికి రు 150/- లు చెల్లించిన గృహస్థులకు మాత్రమే.)

శుద్ధి, మొదటి గంట — ఉ. 6-15 గం॥ నుండి 6-45 గం॥ వరకు

సర్వదర్శనం — ఉ. 6-45 గం॥ నుండి మధ్యాహ్నం 1-00 గం॥ వరకు

శుద్ధి, రెండవగంట — మ. 1-00 గం॥ నుండి 1-30 గం॥ వరకు

సర్వదర్శనం — మ. 1-30 గం॥ నుండి రాత్రి 7-00 గం॥ వరకు

శుద్ధి, రాత్రికైంకర్యము — రా. 7-00 గం॥ నుండి 7-30 గం॥ వరకు

సర్వదర్శనం — రా. 7-30 గం॥ నుండి 8-30 గం॥ వరకు

ఏకాంతసేవ — రా. 8-30 గం॥ నుండి 9-00 గం॥ వరకు

శుక్రవారాలలో....

సుప్రభాతం — ఉ. 4-00 గం॥ నుండి 4-30 గం॥ వరకు

సహస్రనామార్చన — ఉ. 4-30 గం॥ నుండి 5-00 గం॥ వరకు

(రు. 6-50 టిక్కెట్‌తో నలుగురు వ్యక్తుల్ని అనుమతిస్తారు)

నిత్యఅర్చన — ఉ. 5-00 గం॥ నుండి 5-15 గం॥ వరకు

శుద్ధి, మొదటిగంట — ఉ. 5-15గం॥ నుండి 5-45 గం॥ వరకు

సర్వదర్శనం — ఉ. 5-45 గం॥ నుండి 7-00 గం॥ వరకు

సళ్ళింపు — ఉ. 7-00 గం॥ నుండి 7-30 గం॥ వరకు

మూలవర్లకు అభిషేకం — ఉ. 7-30 గం॥ నుండి 9-00 గం॥ వరకు

(100 రూ. టిక్కెట్‌తో ఇద్దరు వ్యక్తులకు మాత్రమే.)

అలంకారము, రెండవగంట — ఉ 9-00 గం॥ నుండి 10-00 గం॥ వరకు

సర్వదర్శనం — ఉ. 10-00గం॥ నుండి రాత్రి 8-00గం॥ వరకు

ఊంజల్ సేవ — రా. 7-00 గం॥ నుండి 8-00 గం॥ వరకు

(అద్దాలమండపంలో రు. 150 టిక్కెట్‌తో జరుపుకొనవచ్చును. గృహస్థుకు 5 గ్రాముల వెండి డాలర్ బహూకరిస్తారు.)

రాత్రిగంట — రా. 8-00 గం॥ నుండి 8-30 గం॥ వరకు

ఏకాంతసేవ — రా. 8-30 గం॥ నుండి 9-00 గం॥ వరకు

ఆర్జితం వివరాలు :

ప్రత్యేక దర్శనం: రూ. 2-00
సహస్రనామార్చన: రూ. 6-50
నిత్యఅర్చన: రూ. 150-00 (ఏడాదికి)
అర్చన: రూ. 1-00
హారతి: రూ. 0-50

పూలాభిషేకం (శుక్రవారాలలో) రూ. 100-00
ఊంజల్ సేవ (శుక్రవారాలలో) రూ. 150-00
తిరుచ్చి ఉత్సవం: రూ. 63-00
గజవాహనం: రూ. 32-00.

గృహలక్ష్మి

సాంఘిక ఆధ్యాత్మికౌన్నత్యములకు హిందూవివాహపద్ధతి ఉద్దేశింపబడినది. హిందువులు ఒక పవిత్ర సంస్కారముగ వివాహమును నిర్వహింతురు. సంస్కారముచే వ్యక్తి దోషరహితుడై ప్రత్యేక కార్యము చేయుటకు యోగ్యుడగును. ఉదా:- ఉపనయనము విద్యార్జనకు, వివాహము గృహస్థాశ్రమ స్వీకారమునకు యోగ్యత కల్పించును. మన ఋషులు వ్యక్తి పూర్ణవికాసమునకు ప్రథమ సోపానముగ సంస్కారములు, ద్వితీయ సోపానముగ విధులేర్పరచిరి. పై రెండు సోపానములు మానవుని పరమావధియై మోక్ష ప్రాప్తికి సహకరించును.

కళ్యాణము (శుభము గూర్చునది) వేర్వేరు గృహములలో పెరిగిన సగోత్రీకులు కాని యిరువురు స్త్రీ పురుషులను, వారి స్వీయాభివృద్ధికై ఒకటిగా చేయును. పాణిగ్రహణముతో వారిరువురు భార్యాభర్తలై గృహస్థాశ్రమమును స్వీకరించి శారీరకముగనేగాక ఆత్మికముగగూడ ఒకటగుదురు.

యజ్ఞవ్రతాదులచే దేవతలను తృప్తిపరచుట, సత్సంతానము పొంది పితౄణము నుండి విముక్తుడగుట, అర్థకామాదులను బడయుట పెండ్లికి లక్ష్యముగా పెద్దలు చెప్పుచున్నారు. పెండ్లి కేవలము శరీర వాంఛలు తీర్చు సాధనమని కొందరు తలచుట తప్పు.

"ధర్మసాధన కుపకరణంబు గృహనీతి" అని హైందవ నీతిసారమెరిగిన నన్నయ, "కామిగానివాడు మోక్షగామికాడు" అని యోగివేమన గృహస్థాశ్రమమును వివరించినారు. వివాహమాడి భార్యాపుత్రులను బడసినపుడే వ్యక్తి పూర్ణశరీరుడగునని మను ధర్మశాస్త్రము తెలుపుచున్నది. "గృహం చ గృహిణీ హీనం అరణ్యసదృశం మమ" గృహిణిలేని యిల్లు అడవితో సమానమని పై శ్లోకపాదముయొక్క అర్థము. కావున భారతీయ మహిళ ఇల్లాలుగా (ఇంటినిచక్కబెట్టునది), అర్థాంగిగా (భర్తను పూర్ణశరీరుని చేయునది), సహధర్మచారిణిగా (తోడుగానుండి వ్రతయజ్ఞాదులు చేయు అర్హత కల్పించునది), సఖిగా (స్నేహితురాలుగా హితము చెప్పునది), భార్యగా (తోడుగా కష్టసుఖములను భరించునది) హిందూ సమాజమునకు తలమానికమై కుటుంబమును తీర్చిదిద్దుచున్నది. సహధర్మచారిణి తోడులేకెట్టి పుణ్యకార్యము నిర్వహించుటకు హైందవుడు అర్హుడుకాడని ధర్మశాస్త్రములు తెలుపుచున్నవి. కావున హిందూ సమాజమున స్త్రీ ప్రత్యేక గౌరవస్థానము సంతరించుకొన్నదనుట నిర్వివాదాంశము.

వివాహవ్యవస్థ ఎప్పుడు, ఎందుకు అమలులోనికి వచ్చినది? అను ప్రశ్నకు విజ్ఞాన సర్వస్వము క్రింది విధముగా తెలుపుచున్నది. క్రొత్త రాతియుగమున (క్రీ. పూ. 10,000) ఆదిమానవుడు పశువులను పెంచుట, పంటలు పండించుట నేర్చినంతనే సహధర్మచారిణి (తోడుగా పనులు చేయునది) కై చూచుకోవలసివచ్చినది. (విజ్ఞానసర్వస్వం. సంపు. 1. పేజి. 8.) పై విధమైన అభిప్రాయమునే సామాజిక పరిణామ సిద్ధాంతవేత్త శ్రీ విల్ డ్యూరాంట్, శ్రీమతి అనీబిసెంటు కూడా వెలిబుచ్చినారు. "వివాహం కొన్ని ఆర్థిక బాధ్యతలను హక్కులను సృష్టించే సాధనం. కేవలం బాంధవ్యంకాదు." అని

విల్ డ్యురాంట్ తన గ్రంథమైన Story of Civilization లో తెలిపినాడు.

కాని భారతీయులు వేదకాలమునుండి (క్రీ.పూ. 2500) పరిణయాన్ని ధర్మార్థకామ మోక్షసాధనముగ, అగ్నిసాక్షిగ, బంధు హితజన సమక్షమున, పురోహితుని మంత్రోచ్చారణతో నిర్వహించుచున్నట్లు మన సాహిత్యగ్రంథములందు పలు నిదర్శనము లున్నవి.

ఆటవిక తెగలు కొన్ని విందువినోదము లతో, మరికొన్ని తెగలు నామమాత్రపు కన్యాశుల్కముతో పెండ్లిళ్ళు జరుపుచుండ నాగరిక ప్రపంచము వరకట్న పిశాచమును ఎదుర్కొనలేక పోవుట విచారకరము. పాశ్చాత్య దేశములలో జరిపిన సర్వేలో తలిదండ్రులు నిర్ణయించిన పెండ్లి సంబంధములు ప్రేమ వివాహములకన్న ఎక్కువకాలము కొనసాగి, సుఖమైన దాంపత్యజీవితమున కుపకరించినట్లు తేలినది. పాశ్చాత్యనాగరికతా వ్యామోహమునన్నున్న యువతరము ఈ విషయమును గుర్తించుటవసరము.

ఈ వ్యాసమున "వివాహమంత్రములు" విదితపరచు వివాహ పవిత్రత, విశిష్టత వివరింపబడును. వివాహారంభమున పఠించు "మహాసంకల్పము"ను పరిశీలించిన మన దేశ చిత్రపటమును కనులార గాంచ వచ్చును. నేపాల్, సింహళములుగూడ మనదేశ అంతర్భాగములని యిందు తెలుపబడుట గమనార్హము. దేశమునగల నదులు, పర్వతములు, పుణ్యక్షేత్రములు, మన ఖండము, దేశమునకుగల పేర్లు, ప్రస్తుత యుగాది విషయములు వర్ణింపబడినవి. పెండ్లిపందిరిలో సమావేశమై తీరికగా నున్న జనులకు దేశసమైక్యతను, వైశాల్యమును తెలియజేయుట అదనుగా భావించినట్లు తోచును.

మహాసంకల్పమును పఠించండి:

అథానంతరవీర్యస్య శ్రీమదాదినారాయణస్య .... అంగవంగ కళింగ కాశ్మీర.... సౌరాష్ట్ర....నేపాళ .... సింహళ .... పాండ్య పుళిందాంధ్ర....అనేక దేశభాషా భూపాల విచిత్రితే .... మలయ సహ్యవింధ్యాది సప్తకుల పర్వతే....గంగా గోదావరీ భాగీరథీ నర్మదా కృష్ణవేణ్యాద్యనేక పుణ్యనదీ విరచితే అయోధ్యా మధురా .... కాశీ.... వేంకటాచలధర్మపుర్యాది .... క్షేత్రపవిత్రితే పంచాశత్కోటి యోజన విస్తీర్ణ భూమండలే లక్షయోజన విస్తీర్ణజంబుద్వీపే (ఆసియా ఖండము) భరతవర్షే, భరతఖండే....కృత త్రేతా ద్వాపరయుగాది గతానీమి, దానీం కలియుగం వర్తతే.

కన్యాదానము :

"సర్వేషాం పితౄణాం నరకాదుత్తీర్య శాశ్వత బ్రహ్మలోక నిత్యనివాస సిద్ధ్యర్థం.... సాలంకృత కన్యాదాన మహం కరిష్యే" "కన్యాం సాలంకృతాం సాధ్వీం సుశీలాయ సుధీమతే ప్రియతోఽహం ప్రయచ్ఛామి ధర్మకామార్థ సిద్ధయే"

వధువుతండ్రి పెండ్లి సమయమున వధువును దానము చేయుట హైందవ సంప్రదాయములోని ప్రత్యేకత. శిశుప్రాయమునుండి పెంచి పోషించిన తన ప్రేమమయ మూర్తిని, అల్లునకు పితౄణమునుండి విముక్తికొరకు, ధర్మార్థకామాదులు సిద్ధించుటకు, మోక్షప్రాప్తిని కోరి ధారవోయును. ఈ త్యాగములోని ధర్మ నిర్వహణను అర్థము చేసుకొనవలసి యున్నది. గోదానాదులను దానము చేయునపుడు దాత "నమమ", ఇకనుండి యిది "నాదికాదు" అనును. కాని కన్యాదాన సమయమున పై పదమును చేర్చకుండుట గుర్తింపవలసి యున్నది.

ధర్మనిర్వహణ :

హిందూధర్మ వ్యవస్థలో గృహస్థాశ్రమము లేనియెడల మిగిలిన ఆశ్రమ ధర్మములు వికసించలేవు.చతుర్విధ పురుషార్థములలో ధర్మనిర్వహణ మిక్కిలి కష్టమైనది. తదాచరణకై భార్యాపుత్రుల సహాయ మర్థించి పురుషుడు వివాహమాడుచున్నట్లు వేదవిధిని తెలిసినవారు తెలుపుచున్నారు. వ్రత యజ్ఞాదులాచరించి దేవతలను, శ్రాద్ధములచే పితరులను, దానధర్మములతో బీద సాదలను గృహస్థుడు తృప్తిపరచును. శుభకార్యములన్నియు భార్యాసహితుడై యాచరించుట హిందూధర్మములోని ప్రత్యేకత. అందుకే భార్య "సహధర్మచారిణి" మానసికముగనేకాక శారీరకముగ గూడ ఏకత్వమును నిరూపించుటకు ఈశ్వరుడు "అర్థనారీశ్వరుడు" అయినాడనిపించును.

ఇట పెండ్లి సమయమున చేయు శపథము గమనింపతగినది. "ధర్మేచ, అర్థేచ కామేచ నాతి చరితవ్యాః" (నీవు అతిక్రమించి నడువరాదు) అని వధువు తండ్రి వధువు పక్షమున అనును. పూర్వ కాలమున చిన్నపిల్లలకు (6, 7 సం॥) వివాహం జరిగెడిది. అందుకే పై శపథము వధువు పక్షమున తండ్రిచే పలికించి యుందురు. "ధర్మేచ, అర్థేచ, కామేచ నాతిచరామీతి"- నిన్ను అతిక్రమించి నడచుకొనను అని వరుడు వధువు నుద్దేశించి శపథము చేయును.

సప్తపది :

"సఖా సప్తపదా భవ సఖాయౌ" కలిసి ఏడడుగులు నడుచుటచే స్నేహము గలవారమైతిమి. ఆ సప్తపది వలన విష్ణుమూర్తి ప్రసాదించు సౌభాగ్యములను తిలకించండి.

మూ॥ ఏకమిషే విష్ణుస్త్వాన్వేతు । ద్వే ఊర్జే...।
త్రిరవ్రతాయ...। చత్వారి మయో భవాయ...।
పంచ పశుభ్యో...। షడృతుభ్యో...।
సప్త సప్తభ్యో హోతృభ్యో...। (ప్రతి ఖాళీ స్థలమున విష్ణుస్త్వాన్వేతు అని చదివేది)

ఏడడుగులలో వరుసగా అన్నమును, బలమును, కర్మమును, కర్మసుఖమును, పశుసమృద్ధి, ఋతుసంపత్తి, యజ్ఞముచేయుటకు ఋత్విక్కులను కలుగజేయుగాక అని అర్థము. అందుకే ఇల్లాలు "ఇయం గేహే లక్ష్మీః".

సంతానేచ్ఛ :

"గృహ్ణామి తే సుప్రజాస్త్వాయ హస్తం" (సుప్రజాస్త్వాయ) యోగ్యమైన సంతానము కొరకు (హస్తం గృహ్ణామి) పాణిగ్రహణము చేయుచున్నాను.

"ధర్మప్రజాసంపత్త్యర్థం ప్రియాముద్వహే" పై శ్లోకపాదములనుబట్టి పాణిగ్రహణము సత్సంతానముకోరి జరుగునని స్పష్టమగుచున్నది.

మాంగల్యధారణము :

"మాంగల్యం తంతునానేన మమ జీవన హేతునా కంఠేబధ్నామి సుభగే త్వం జీవ శరదశ్శతమ్."

నా గృహస్థధర్మమునకు మూలకారణమైన మంగళ సూత్రము (శుభముగూర్చు పుస్తెలతో గూడిన దారము) ను నీ మెడలో కట్టుచున్నాను అని పై శ్లోకార్థము. జీవితమున శుభముల బడయుటకు, శుభ పరిణామములు పొందుటకు పరిణయము జరుపబడుచున్నదనుట తేటతెల్లమగుచున్నది.

సుముహూర్తము :

సుముహూర్తమున (పెండ్లికి నిర్ణయించిన శుభగడియ) జీలకర్ర, బెల్లమును మొదట వధువుచేత వరుని శిరస్సుపై తర్వాత వరునిచే వధువు తలపైన పెట్టించబడును. జీలకర్ర, బెల్లము అన్యోన్యతకు, ప్రీతికి నిదర్శనము.

సుముహూర్త సమయమున చేయు మంగళాశాసనము (ఆశీస్సులు) వినండి. "తదేవ లగ్నం సుదినం తదేవ। తారాబలం చంద్రబలం తదేవ। విద్యాబలం దైవబలం తదేవ। లక్ష్మీపతేరంఘ్రి యుగం స్మరామి। సావధానాభవంతు.

జాతక, గణ కూటాదులను చూచి అనుకూలించిననే పురోహితుడు (పురము యొక్క మేలు కోరువాడు) సుముహూర్తమును నిర్ణయించుట సంప్రదాయముగా నున్నది. ఐనను పరిణయము దైవానుకూలముగ భావించబడును. "ఋణానుబంధ రూపేణ పతి పత్ని సుతాలయాః, సవితా పురంధిర్మహ్యం త్వాదుర్గార్హపత్యాయదేవాః" పూర్వజన్మ సుకృత విశేషమునుబట్టి పతి, పత్ని, సుతాదులను భగవంతుడొనగూర్చువని పై శ్లోక పాదములు తెలుపుచున్నవి. పెండ్లిలో వధూవరులను లక్ష్మీనారాయణులుగ, సీతారాములుగ, పార్వతీపరమేశ్వరులుగ భావించుటబట్టి వివాహపవిత్రతను అర్థము చేసుకొనవచ్చును.

ప్రతి వివాహమంత్రములో ఎంతో నిగూఢమైన అర్థమున్నది. కాని కాలగర్భమున వాటికి గల అర్థప్రాధాన్యము మృగ్యమై, వానిని సంప్రదాయముగ ఉచ్చరించుచు ఆచరించుచున్నారు. గృహిణి ప్రాధాన్యము వీనినర్థము చేసుకొనిన తెలిసివచ్చును. కావున హిందూ వివాహ సంస్కారములోని విశిష్టతను గ్రహించిన నేటి సమాజమున మహిళలపట్ల ఆదరాభిమానములు ప్రదర్శించుటకు వీలేర్పడును.

ప్రకటన రేట్లు

మామూలు పేజీలకు :

పూర్తి పేజీ:	500 రూ
అర్ధ పేజీ:	300 రూ
పావు పేజీ:	150 రూ
ఒక కాలమ్:	200 రూ

సాంకేతిక సమాచారం

పేజీవైశాల్యం;	275 సెం మీ × 21.5 సెం. మీ
ముద్రణస్థలం:	24″ × 19 సెం. మీ
కాలమ్‌లు:	3
స్క్రీన్ కవరు	100
లోపల:	65

గమనిక :

1. ప్రకటన సమాచారం, బ్లాకులు ప్రకటన దారులే ఇవ్వాలి.
2. ఆరునెలలకు ముందుగా ప్రకటనస్థలం కేటాయించు కొనదలచిన వారికి 10 శాతం, సంవత్సరానికి ప్రకటనస్థలం కేటాయించుకొనే వారికి 15 శాతం. పై రేట్ల పై తగ్గింపు ఇవ్వబడుతుంది.
3. ఏవిధమైన నోటీసుగాని లేదా ఏకారణంగాని తెలుపకనే ప్రకటనలను తిరస్కరించే హక్కు సంపాదకుడికి వుంటుంది.
4. కవరుపేజీలకు ప్రకటనలు స్వీకరించబడవు.

ఇతర వివరాలకు:

సంపాదకుడు.

(11 వ పేజీ తరువాయి)

వుల్ని చంపేవాడుకాదు. చంపబడిన జంతువుల్ని కొనితెచ్చేవాడు. తన ప్రవృత్తిని బట్టి తనకు మాంసాహారం అవసరం లేకపోయింది. కాబట్టి మాంసాహారాన్ని స్వీకరించకపోవడం తనకు ధర్మం. తానా ధర్మాన్ని పాటించాడు. మాంసాహారాన్ని స్వీకరించే ప్రవృత్తి కలవారికి మాంసాహారం స్వీకరించడం ధర్మం. ఆ ధర్మం కలవారికి అతడు మాంసాహారాన్ని విక్రయించాడు. మానవుడు తనకు ధర్మమయిందే అందరికీ ధర్మమై తీరాలని అనుకోకూడదు. అలా అనుకోవడం ప్రకృతికి విరుద్ధం. దేశకాలపాత్రాలనుబట్టి ఆచరణీయమైన ధర్మం రూపుకట్టుకుంటుందని గ్రహించాలి.

వ్యక్తితత్త్వంపైన అతడు అపేక్షించే ఆహారం ఆధారపడి ఉంటుందని చెప్పుకున్నాం. ఆ తత్త్వం అతడిలో పనిచేసే త్రిగుణాల కలయికవల్ల వ్యక్తమవుతోంది. ఆ త్రిగుణాలలో దేని ప్రభావం ఎక్కువగా ఉంటుందో ఆ గుణం ఆ వ్యక్తి స్వభావాన్ని రూపొందించడంలో ప్రధానపాత్ర వహిస్తుంది. ఈ మూడు గుణాల ప్రభావాలను అనుసరించి మూడు రకాల ఆహారాలను అపేక్షించేవారు లోకంలో ఉంటూ ఉంటారని కృష్ణుడు గీతలో వివరించాడు.

సత్త్వగుణం ప్రధానంగా కలవాడికి సాత్త్వికాహారం అంటే ఇష్టంగా ఉంటుంది. ఆయువు, సత్త్వం, బలం, ఆరోగ్యం, సుఖం, ప్రీతి, అనేవాటిని పెంచే ఆహారం. సాత్త్వికం. రసవంతాలు, చమురుకలవీ, స్థిరత్వంకలవీ, హృదయానికి ఇంపైనవి అయిన ఆహారాలు ఇలాంటివి. రసవంతాలు రస్యాలు. అంటే రసం గల కాయలు, పండ్లు పువ్వులు, ఆకులు. చమురు కలవి స్నిగ్ధాలు అంటే నువ్వులు మొదలైన చమురు పదార్థాలు. స్థిరాలు అంటే దేహధాతువులకు స్థిరత్వాన్ని ఇచ్చే పప్పులు, దుంపలు మొదలైనవి. హృద్యాలు అంటే తేనె, నేయి మొదలైన గుండెకు బలమిచ్చే పదార్థాలు. సాత్త్వికస్వభావం కలవాడికి ఇవన్నీ ప్రియంగా ఉంటాయి. ఆహారం స్వీకరించడం అంటే ఈ చెప్పబడినవాటిలో లభ్యమైన వాటిని స్వీకరించడమని సాత్త్వికుని భావన.

రజోగుణప్రవృత్తి కలవారికి కారం, పులుపూ, ఉప్పు, వేడివేడిగా ఉండేవీ, జిహ్వకు తీక్షమైన రుచిని అందించేవీ, ఎండబెట్టినవీ, కాల్చినవీ అయిన ఆహారాలు ఇష్టంగా ఉంటాయి. ఇవి దుఃఖాన్ని, శోకాన్నీ, రోగాలనూ కలిగిస్తాయి.

ఎండబెట్టినవి అంటే ఒరుగులు, వడియాలు మొదలైనవి. కాల్చినవి అంటే వేపుళ్ళు, కాల్చినకూరలు, మాంసం మొదలైనవి. దుఃఖాన్ని కలిగించేవి అంటే మనస్సుకు దిగులూ, శోకభావం పెంచేవి. ఉప్పు, పులుపూ, కారాలూ, హెచ్చుగా వాడటంవల్ల ఇవి కలుగుతాయి.

తామసప్రవృత్తి కలవారికి వండిన వెనుక మూడుగంటలు దాటినవీ, రుచితప్పే వరకూ నిలవఉన్నవీ, దుర్వాసనవేసేవి, చద్దిపోయిన పదార్థాలు, అంటే ఒకపూట దాటిన చద్దన్నం మొదలైనవి, తిని మిగిల్చినవి లేక ఎంగిలి పదార్థాలూ, మేధస్సుకు పనికిరానివీ రుచిస్తాయి. మేధస్సుకు పనికిరానివి అమేధ్యం: అంటే తెలివినీ, చురుకుదనాన్నీ హరించగల ఆహారం.

ఇది భగవద్గీతలో శ్రీకృష్ణుడు చేసిన ఆహార విభజన. దీన్నిబట్టి మనలో ఏ గుణం ప్రాధాన్యం వహిస్తుందో ఆ గుణానికి సంబంధించిన ఆహారం మనకి నచ్చుతుంది. మనకు నచ్చే ఆహారాన్నిబట్టి మనలో ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న గుణాన్ని మనం గమనించుకోవచ్చు. ఈ సందర్భంలో గమనించవలసిన సూక్ష్మం మరొకటి ఉంది. ఒక గుణానికి సంబంధించిన ఆహారాభిలాష గల వ్యక్తి కావాలని కోరి మరో గుణానికి సంబంధించిన ఆహారాన్ని స్వీకరించడం ప్రారంభిస్తే క్రమంగా అతడిలో ప్రాతినిధ్యం వహించే గుణం కూడా మారుతుంది. ఉదాహరణకు రజోగుణప్రవృత్తి కలవాడు తమోగుణానికి సంబంధించిన చద్దిపోయిన పదార్థాలూ, రుచితప్పిన పదార్థాలూ మొదలైనవి తినడం ప్రారంభిస్తే, క్రమంగా అతడి ప్రవృత్తిలో రజోగుణం వెనక్కు తగ్గి, తమోగుణం ప్రాతినిధ్యం వహించడం ప్రారంభిస్తుంది. అలాగే ఏ తమోగుణప్రవృత్తి కలవాడో కావాలని కోరి సాత్త్వికమైన ఆహారాన్ని అలవాటు చేసుకోసాగితే క్రమంగా అతడి ప్రవృత్తి సత్త్వోన్ముఖం అవుతుంది. ఈ సత్యాన్ని గమనించే పెద్దలు ఆహారశుద్ధౌ సత్త్వశుద్ధిః, అని చెప్పారు.

సత్త్వగుణసంపన్నులైన పెద్దలు ఆధ్యాత్మిక సాధనకు సాత్త్వికాహారం మంచిదని చెప్పడంలోకూడా ఒక ధర్మసూక్ష్మం ఉంది. చెట్లకు మూలచ్ఛేదం కలగకుండా అవి ఇచ్చే ఆకులు, కాయలు, పళ్ళూ, జంతువులకు మూలచ్ఛేదం కలగకుండా అవి ఇచ్చే పాలూ, పాలనుంచి వచ్చే పెరుగూ నెయ్యీ స్వీకరించడంవల్ల ప్రాణుల ఉనికికి ముప్పురాకుండా అవి అందించే ఫలాలను మాత్రమే స్వీకరించి తృప్తిపడటం జరుగుతుంది. తోటి జీవులకు తమవల్ల ఎక్కువ బాధ కలగకుండా జీవించగలిగే సాధన ఈ ఆహార స్వీకరణలో ఇమిడి ఉంది.

వానప్రస్థాన్ని స్వీకరించిన పెద్దలు మరో అడుగు ముందుకు వేసి ఆకుల్ని కొయ్యకుండా రాలిన ఆకుల్నీ, కాయల్ని కొయ్యకుండా రాలిన పళ్ళనీ, మొలకెత్తడానికి అవకాశం లేకుండా రాతిబండలమీద పడ్డ గింజల్నీ ఏరుకుని తిని తమవల్ల జీవులకు బాధ కలగటంలేదనీ, తాము మరొక జీవికి జన్మనెత్తే అవకాశం లేకుండా చేయడంలేదనీ తృప్తితో ముందుకు సాగేవారు. ఈ సాధన భూతదయ పెరగడానికీ, తద్ద్వారా ఆత్మసాక్షాత్కారానికి దారితీస్తుంది. వారు ఆశించిన గమ్యానికి అనువుగా ఉండేటందుకు తుదకు ఆహార స్వీకరణను కూడా ఒక సాధన మార్గంగా వారు మలచుకున్నారు.

మనిషి ప్రవృత్తి తనకు తగిన ఆహారాన్ని అపేక్షిస్తుంది. మనిషి తన కార్యసాధనను, గమ్యాన్ని, దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రవృత్తికి తగిన ఆహారాన్ని అందించడమో లేదా అవశ్యకమైనపుడు తన గమ్యానికి తగినట్లుగా ప్రవృత్తిని మలచుకోవడమో చేయాలి. శారీరకంగా శ్రమించడం కర్తవ్యంగా కలవారికి ఒకరకమైన ఆహారం కావాలి. ఆధ్యాత్మికసాధనలో ముందుకు సాగి సత్త్వసిద్ధిని పొందగోరేవారికి ఒక రకమైన ఆహారం కావాలి. ఈ సత్యాన్ని గ్రహించి మానవుడు తన ప్రవృత్తినీ, కర్తవ్యాన్ని గమనించుకొని సమన్వయపరచుకొని తనకు తగిన ఆహారాన్ని నిర్ణయించుకొని స్వీకరించాలి.

(8వ పేజీ తరువాయి)

భగవంతుండగు హరి యిట్లు శేషభూధరమ్ము విడచి చనినంత చతుర్ముఖుండా వృత్తాంతం బెరింగి, హరి లేమింజేసి భూలోకంబింక అధర్మవాదులకు, బరహింసారతులకు నెలవై చెడుంగదేయని భయమంది, సకలలోక సంచారి యైన నారదురావించి, శ్రీహరి మరల భూమినవతరించు నుపాయంబు గావింపు మనినంత–ఆ యాజ్ఞ తలందాల్చి-

సూత్ర: అలా చెప్పు! ఇంకా నారదుడు రాలేదేమా అని చూస్తున్నాను—

(శంకరాభరణ రాగం_ఝంపెతాళం)

వేలుపుల జడదారి వెడలె మినుదారి
మేళవించిన మహతి గాలి తాకుల సరిగ
మాలావనము సలుప హరి రమారమణయని
వేలుపుల జడదారి వెడలె మినుదారి.

ఉ. పావనగాంగతీర వనవాటికలన్ మునికోటి యజ్ఞదీ
క్షా విధి మన్న చో దరియగాజని, ఓ మునివర్యులార! మీ
రీ వివిధాధ్వరమ్ముల యజించెదరెవ్వని? తత్ఫలంబు గౌ
రీ వరుడో, రమేశుడొ, విరించియొ. ఇంద్రుడొ ఎవ్వ
డందెడిన్?

తెలుపరే యనినంత, కశ్యపాత్రి భరద్వాజముఖ్యు లగుమౌనులు తమలో గొంతవడి గుజగుజలువోయి, తుదకు త్రిమూర్తులలో యజ్ఞఫలార్హుడెవ్వడో యెరింగి రమ్మని భృగుమౌనిం బ్రార్థింప అతండు తొలుత సత్యలోకమ్మునకేగి-

ద్వి. ఏకాంతమున శారదాకాంత గూడి నా
లీక భవుడున్న చో, రాక యెరిగింప కా
జటి వరుడు నికటమున తటుకుమని నిలువగా
కుటిల భ్రుకుటి మొగము లటు ద్రిప్పికొనె నలువ-

భృగుమౌనియు నీతండు రజోవశుండై, నన్ను మన్నింపడాయె, యజ్ఞఫలార్హుండు కాదగడనియు, నీతనికి భూమియందాలయంబు లేకుండుగాక యనియు నిశ్చయించి-

ద్వి. భృగుమౌని కైలాస నగమునకు నేగి,
అగజతో నేకాంత మందున్న శివుని
దరికేగ, తరిగానితరి నంతిపురికి
జొరబారిన త్రిదండి నరసి గిరిపుత్రి
నానమై వంచికొనె నానన; మ్మంత
మౌని నీశానుడెంతేని కోపాన
రుసరుస జూచుటారసి నంత తలిసి
ఇసిరొ, యీతండు తామసుడనియెంచి.

యజ్ఞఫలంబునకితడు పాత్రుండుగాడు. ఈ యీశ్వరునకు శరీరపూజ లేకుండుగాకయని–

ద్వి. కుతుకమ్ముమీర వికుంఠపురి కరిగి
అతులితైకాంతమ్మునందు కేశవుడు
నీలనీరదకాంతి నిర్నిద్ర శాంతి
దేలుచు గడలిరాచూలి నెదదాల్చి
కనుమోడ్చి తనదెస కనుగొనకున్న;
గనలుచు మౌని శ్రీకాంతు వక్షమును
దన పాదతలమున దన్నగా; శౌరి
వనజాత పత్రలోచనములు విచ్చి
ఆదిత్య సమతేజు నా మౌని గాంచి
పాదాంబుజమ్ముల బ్రణతుడై వ్రాలి
"కటికి నా యెదదాకి కందినదేమొ
జటినాథ! మృదుపాద సరసిజం" బనుచు
పాదముల్ కడిగి, తత్పాద తీర్థమ్ము
మోదమున తన శిరమ్మున జల్లుకొనియె
"సెలవిండు మీరు వచ్చిన పనియేమొ
తలదాల్చి మీయాన ధన్యుండ నగుదు"

చం. అని హరిపల్కుటారసి మహాముని లజ్జితుడై ముకుంద! వి
శ్వనికరతుంద! సత్వగుణశాలికి, ఈ భువనప్రపంచ పా
లన శుభశీలికిన్ దగు బళా! యిటువంటిదితాల్మి, సైపవే
నను విధిశంకరార్చిత! సనాతన! నిత్య! నిరంజనా
హరీ!"

అని హరికల్యాణ గుణగానంబు సల్పుచు వీడ్కొని చనినంతట,

ద్వి. మునినాథ పదఘాతమున సొమ్మసిలిన
వనజాలయ యొకింతవడి దెప్పరిల్లి,–
అతిథూర్తుడగు మౌనికంజలి యొగ్గి
నత శిరస్కుండైన నాథుని గాంచి,
కనుదోయి బాష్పముల్ గ్రమ్మనిట్టూర్చి
కినుక పెంపున కేశవునకిట్టులనియె-

లక్ష్మి: దేవరా! యీదాసి సేవించుకోకుండానే వెళ్ళిపోయారా అయ్యవారు? నాదికదా యీ అపచారమంతా, మీ వక్షమందుండే నా కరకుశరీరం కదా పూవువంటి వారి పాదానికి సోకింది. పోయి తోడుకరండి, వారి పాద సంవాహనంచేసి ధన్యనౌతాను.

సూత్ర:- ఓహోహో! ఏమి గడుసుదనం! అమ్మవారికి యెంత అభిమానం!

కథక:- అనుచు, ఈసుమై బల్కుచు, అంతకంతకు వెక్కసంబైన అవమానక్రోధము నాపలేక, మానహీనుండని మాధవునిపొత్తు మనంబునరోసి రమాదేవి ఏమనుచున్నది....

(ముఖారిరాగం_ఝంపెతాళం)

చెల్లెబోదేవ! మీసేవ యీనాటితో
చెల్లరే! దాసి కిక సెలవిండు దయజూచి ॥ చెల్లె ॥
ఒల్లనీయవమాన భల్ల మెదగాడగా
కొల్లబోయెను సిగ్గువల్లమాలిన యెగ్గు ॥ చెల్లె ॥
కేశవునిసతి కంబుధీశు కూరిమిసుతకు
వాసియౌనే తుదకు బైసిమాలిన బ్రతుకు ॥ చెల్లె ॥

సూత్ర:- అమ్మవారు గట్టిపట్టే పట్టింది. యెలా శాంతిస్తుందో మరి? (సశేషం)

తిరిగిదొరకనిది

*

అనగనగా ఒక మహారాజు. వారు ఒక రోజు వేటకు వెళ్ళారు. ఒక క్రూరమృగాన్ని వేటాడుతూ, తన పరివారానికి దూరమై పోయారు. చివరకు ఒక చిట్టడవిలో చిమ్మ చీకటిలో చిక్కుపడిపోయారు.

ఆశ్రయం కొరకు వెతుకుతూవుంటే ఎక్కడో దూరాన ఒక దీపంవెలుగు కనిపించింది. బ్రతుకుజీవుడా అని అటువైపే నడుచుకుంటూపోయిన రాజుగారు చివరకు ఒక పూరిగుడిశె ముందుకు చేరారు.

గుడిశె తలుపుతట్టేసరికి, ఎవరో విసుక్కుంటూవచ్చి తలుపు తెరిచారు. ఆ రాత్రి తనకు పిడికెడు మెతుకులూ, పడుకొనేందుకు పడకా ఇప్పించమని అడిగాడు మహారాజు. ఆ గుడిశెలో వుంటున్నవాడు కటిక పేదరికంలో ఉంటున్నవాడు. ఆ రాత్రికి వాడు వాడిభార్య చెరికాస్తాతిని పడుకొన్నారు- ఇక ఆ వేళప్పుడు అతిథులకు వాళ్ళు ఏం మర్యాదచెయ్యగలరు? పైగా ఆ వచ్చినవాడు మహారాజన్నది వాడికి తెలియకపోయె.

అందుకే సణుక్కొంటూ, గొణుక్కొంటూ చప్పగాచల్లారిపోయిన ఒక జొన్నరొట్టెను రాజుముందుపడేసి తినమన్నాడు. తర్వాత ఓ చిరిగిపోయిన బొంతను తెచ్చియిచ్చి అరుబయట పడుకోమన్నాడు. ఆకలి రుచి ఎరుగదు, నిద్ర సుఖమెరుగదు అన్న సామెత, ఆ రోజు ఆ రాజు పట్ల అక్షరాలా నిజమైంది.

ఆ జొన్నరొట్టెనే పంచభక్ష్యపరమాన్నంగా ఆరగించి చిరుగులబొంతే హంసతూలికా తల్పంగా సుఖనిద్రలో జారుకొన్నాడు రాజుగారు. వేకువజామున్నే లేచి గుడిశెలో వాళ్ళకు మాటమాత్రమైనా చెప్పకుండా కాలిబాటన నడచి తన పరివారాన్ని చేరుకొన్నారు.

కొంతకాలం గడచిపోయింది. రాజుగారు చల్లగా రాజ్యం ఏలుతూవున్నారు - ఉన్నట్లుండి ఓరోజు చిట్టడివిలోని కట్టెలుకొట్టుకునేవాడు వారికి గుర్తువచ్చాడు. ఆ రాత్రి

అతడు తనకు ఆశ్రయమివ్వటం తలచు కొంటే రాజుగారికి, అతడిపట్ల ఎంతో అభి మానం ముంచుకొచ్చింది.

అతడిపట్ల కృతజ్ఞత చూపకపోవడం పాపమనిపించింది. వెంటనే పరివారాన్ని పురమాయించారు, ఆవ్యక్తిని రాచనగరుకు తీసుకురమ్మని. రాజభటులు తన గుడిశె ముందు నిలవటంతో, కట్టెలు కొట్టేవాడికి విషయమంతా తెలిసి విలవిలలాడి పోయేడు. రాత్రి తన గుడిశెలో పడుకొన్నవారు మహా రాజుగారా? అమ్మో! ఎంత ఘోరం జరిగి పోయింది! మహారాజుగార్ని ఎంత అమ ర్యాదగా చూశాడు! తాను ఎంత తప్పు చేశాడు- రాజుగారు తనను శిక్షించడం తథ్యమనుకొన్నాడు, ఆ అడవిమనిషి. అయినా తనకు ఈశాస్తి జరగవలసినదే ననుకొంటూ రాచభటులవెంట నడిచాడు-

అక్కడ రాజుగారు నిండుకొలువులో వున్నారు. అడవి మనిషికి అగ్రాసనం ఇప్పించారు. అతడు తనకు ఇచ్చిన ఆతి థ్యాన్ని గురించి సభాసదులకు గొప్పగా చెప్పాడు. చివరన ఏదైనా బహుమానం కోరుకొమ్మని అడవి మనిషిని అడిగాడు.

మహాప్రభూ! నాతప్పును క్షమించి విడచి పెట్టడమే నాకు పెద్ద బహుమానం, ఇంకెమి అక్కరలేదన్నాడు, కట్టెలుకొట్టుకునేవాడు. రాజుగారు ఎంతవొత్తిడి చేసినా నోరెత్తనే లేదు. ఇలాకాదని చెప్పి రాజుగారే అతనికి ఒక పెద్ద చందనవనాన్ని అందులోవున్న అందాల భవనంతో సహా దానంగా ఇస్తు న్నట్లు ప్రకటించారు.

అదివిని ఆ అడవిమనిషి ఆనందంతో రాజుగారివద్ద శెలవు తీసుకొని వెళ్ళి పోయాడు.

కొన్నినెలలు గడచిపోయాయి. రాజు గారికి మళ్ళీ ఆ అడవిమనిషి గుర్తుకొచ్చాడు. అతడెలావున్నాడో చూడాలనిపించింది వెంటనే పరివారంతో - చందనవనానికి బయలుదేరాడు. ఆ వనాన్ని సమీపిస్తుంటే పొగలుసెగలు దట్టంగా కనిపించిన రాజు గారు చకితులయ్యారు. చందనవనంలో అడుగు పెట్టిచూస్తే ఒక్క చెట్టయినా కని పించలేదు - చెట్లు ఉండవలసిన చోట్ల బొగ్గులు గుట్టలుగా వున్నాయి. ఆ వన మంతా, వల్లకాడులా కనిపించింది. రాజు గారిలో కోపం రాజుకొంది. వెంటనే అడవి మనిషిని భటులచేత పిలిపించాడు. వాడు వచ్చి రాజుకు మొక్కాడు.

రాజుగారు ఎలావున్నావని కుశల మడి గాడు. తమ దయవల్ల క్షేమంగానే వున్నా నన్నాడు అడవిమనిషి. "ఏం చేస్తున్నా" వన్నాడు రాజుగారు "బొగ్గుల వ్యాపారం" అని సమాధానం వచ్చింది. అడవిమనిషి అజ్ఞానానికి నవ్వాలో ఏడ్వాలో తెలియలేదు రాజుగారికి - అతడికి తెలివిగలిగించాలని పించింది. చందనం చెట్టునుంచి ఒక కొయ్యను నరుక్కురమ్మన్నాడు. అడవిమనిషి అలాగే చేసాడు. ఆ చందనం కొయ్యను తీసుకెళ్ళి బజారులో విక్రయించిరమ్మని ఆజ్ఞాపించాడు అడవిమనిషిని.

ఈ రాజుగారికేమీ తెలియదు! ఈకొయ్య ముక్కకు ఏంవస్తుంది? అదే దీన్నికాల్చితే ఎన్ని బొగ్గులవుతాయని? అనుకొంటూ బజారుకు వెళ్ళాడు. అక్కడ ఓ వర్తకుడికి దాన్ని బేరంపెట్టాడు. ఆ వర్తకుడు పది వరహాలు అడవిమనిషి చేతికిచ్చాడు. అది చూసి అతడి కళ్ళుతిరిగాయి.

ఆశ్చర్యంతో "ఇంతడబ్బా" అన్నాడు. అది చాలక ఎక్కువ అడుగుతున్నాడేమో అనుకొని వర్తకుడు ఇంకో పదివరహాలు ఎక్కువ ఇచ్చాడు. దాంతో మారుమాట్లాడ కుండా ఆ వర్తకుడు పిచ్చివాడనుకుంటూ రాజుగారివద్దకు పరుగుపరుగునవచ్చి జరి గినదాన్ని ఒక వింతగా చెప్పాడు.

రాజుగారు చిరునవ్వునవ్వి అన్నారు "పిచ్చివాడివి నువ్వేనోయ్! నువ్వు పట్టు కెళ్ళిన చందనంముక్క ఏభైవరహాలు చేస్తుంది. నీకు ఆవర్తకుడు అందులో సగం కూడా ఇవ్వలేదు"

రాజుగారి మాటలతో అడవిమనిషికి జ్ఞానో దయమైంది. ఒక్క ముక్క విలువ ఏభై వర హాలయితే అలాంటి ముక్కలు వేలకొద్దితాను మాడ్చి మసిచేశాడే? తాను ఎంతగా నష్ట పోయాడు? తనకు జరిగిన అన్యాయానికి అడివిమనిషి భోరునఏడ్చాడు.

"మహాప్రభూ నన్ను కనికరించి మళ్ళీ నాకో చందనవనం ఇప్పించండి. తమరు చెపితేగాని చందనం విలువ తెలియలేదు. ఈ సారి మీరిచ్చేవనాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొంటాను'' అంటూ రాజుగారి కాళ్ళపై బడి బ్రతిమాలేడు. కాని రాజుగారు తల అడ్డంగా వూపేరు.

"పిచ్చివాడా! నీకు ఇచ్చిన అవకాశం జారవిడుచుకొన్నావు 'అది తిరిగి దొరకనిది' అంటూ ఆయన అడవిమనిషిని విడచిపెట్టి వెళ్ళిపోయారు.

ఇది శ్రీప్రభుదత్త బ్రహ్మచారి తమ ప్రవచనాలలో చెప్తూవుండే కథ-మన జీవితం ఒక చందనవనం లాంటిది. మనపూర్వజన్మ సుకృతంవల్ల అది దేవుడు మనకు ప్రసా దించినవరం. ఆచందనవనాన్ని వల్లకాడు చేసుకొంటే మనకు మళ్ళీ అలాంటిది దొర కదు. మన జీవితం విలువ మనం తెలుసు కోవాలి. మన జీవితాన్ని దైవ చింతనలో సార్థకం చెయ్యాలి అన్నది పై కథలో సాక్షాత్కరించే సత్యం.

— టి. నారసింహారెడ్డి

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

ఒక పర్యావలోకనము

శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి పేరు, తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం పేరు కాశ్మీరునుండి కన్యాకుమారి వరకు మాత్రమే గాక ఖండ ఖండాంతరాలకూ వ్యాప్తి చెందుతూవుంది. ఐతే దేవస్థానం రూపురేఖలు పరిపాలనావ్యవస్థ అందరికీ అర్థమయ్యే అవకాశంలేదు. శ్రీ వేంకటేశ్వరుని ఏలుబడిలో ఎన్ని సంస్థలు ఎలా అభివృద్ధి చెందుతున్నాయో తెలియడానికి ఈ క్రింది వివరాలు స్థూలంగా తోడ్పడుతాయి.

1. దేవాలయములు : 42
2. ఆవాస సౌకర్యం
   ఎ) ధర్మశాలలు : 10
   బి) అద్దెకు ఇచ్చుగదులు : 903
   సి) అతిథి గృహాలు : 9
3. భోజన, ఉపాహారశాలలు : 9
4. వైద్యశాలలు, ఆసుపత్రులు : 9
5. విద్యాసంస్థలు
   ఎ) సంస్కృత, ధార్మికవిద్యాలయాలు : 5
   బి) ఆర్ట్సు మరియు సైన్సు కళాశాలలు : 6
   సి) సాంస్కృతిక,సాంకేతిక విద్యాలయాలు: 4
   డి) పాఠశాలలు : 8
6. సంక్షేమ సంస్థలు : 3
7. పూలతోటలు, ఉద్యానవనాలు : 32
8. పశుగణాభివృద్ధిశాఖ
   ఎ) పాడిపశువుల సంఖ్య : 389
   బి) వ్యవసాయ భూములు : 260 ఎకరములు.
9. అరణ్యప్రాంతాలు : 7160 ఎకరములు.
10. పుణ్యతీర్థములు : 16 (కాని, పురాణోక్తము 1191.)
11. ఆనకట్టలు : 2 (ఒకటి నిర్మాణంలోవున్నది)
12. పురావస్తుశాలలు : 2
13. పరిపాలనా విభాగాలు : 108
14. ఉద్యోగులు (అన్నిశాఖలతో కలుపుకొని) 5772.
15. ముద్రణాలయములు : 1
16. వాహనాలు : 179
17. దేవస్థానప్రచురణలు :
    ఎ) మాసపత్రికలు : సప్తగిరి (ఐదుభాషలలో)
    బి) వార్షికము : పంచాంగము, కేలండర్లు
18. హిందూధర్మరక్షణసంస్థశాఖలు : 13
19 దేవస్థాన సమాచార కేంద్రాలు : 21
20. కళ్యాణమండపములు : 12
21. తిరుపతి సందర్శించిన యాత్రికులు.
    1981-82 సం॥లో 77 లక్షలు
22. దేవస్థానము రాబడి 1980-81 సం॥లో కానుకల ద్వారా: రూ. 7.94 కోట్లు. మొత్తం ఆదాయం: రూ. 22.61 కోట్లు. 1981-82 సం॥లో కానుకల ద్వారా: రూ. 9.33 కోట్లు. మొత్తం ఆదాయం: రూ. 26 కోట్లు.

★ ధర్మరక్షణ కార్యక్రమాలు ★

సుందరమందారము

భీమవరంలో డిసెంబరు 5 న "శ్రీనివాస భారతి" సాంస్కృతిక - ఆధ్యాత్మికసంస్థ ఆధ్వర్యంలో శాంతిశ్రీ జంధ్యాల వేంక టేశ్వరశాస్త్రి రచించిన 'సుందరమందా రము' కావ్యాన్ని 'కళాప్రపూర్ణ' మధునా పంతుల సత్యనారాయణశాస్త్రి ఆవిష్క రించారు. శ్రీరామడుగు వేంకటేశ్వరశర్మ కావ్యపరిచయం చేస్తూ తిరుమల వేంకటేశు నకు అంకితం చేయబడిన ఈ కావ్యం ఉదాత్తమైనదని, భక్తిరస ప్రధానంగా సుందరకాండను గేయరూపంలో సర్వాంగ సుందరంగా శ్రీ వేంకటేశ్వరశాస్త్రి రచించా రని పేర్కొన్నారు. ముఖ్యఅతిథిగా విచ్చే సిన 'కరుణశ్రీ' జంధ్యాల పాపయ్యశాస్త్రి కావ్యనామధేయం మధురంగా ఉందని, కావ్యంలోని విషయం ఇంకా మధురంగా ఉందని ప్రసంగించారు. రచయిత శాంతిశ్రీ సమాధానం చెబుతూ తన కావ్యంలో ఇన్ని రహస్యార్థాలున్నాయని ఇది ఇంత ఉదాత్త మైనదని తనకే తెలియదని, పలికించిన వాడు వేంకటేశ్వరుడని, కృతికర్త కృతి భర్త ఆయనయే అని పేర్కొన్నారు. అనంతరం శ్రీ మధునాపంతుల, కరుణశ్రీ, శాంతిశ్రీలను శ్రీనివాసభారతి దుశ్శాలు వాలతో ఘనంగా సన్మానించింది. అనేక మంది పురప్రముఖులు, కవిపండితులు పాల్గొన్న ఈ మహాసభకు సంస్థ వ్యవస్థా పకులు శ్రీ ఎస్.టి.వి. రాజగోపాలాచార్యులు అధ్యక్షత వహించారు. శ్రీ నారాయణం శేషుబాబు వందనసమర్పణ చేశారు.

మెదక్ జిల్లా

ఈ మాసమున ప్రధానముగ నరకచతు ర్థశి, దీపావళి, బలిపాడ్యమి, చిలుక ద్వాదశి, వైకుంఠచతుర్దశి, కార్తికపూర్ణిమ మరియు చతుర్మాసత్ర సమాసోత్సవము మొదలగు పండుగలు వచ్చినవి. ఈ మాస మున 4 భజనలు, 6 ఉపన్యాస కార్యక్రమ ములు జరిగినవి.

17-11-82న 12వ జిల్లా జాతీయ గ్రంథా లయ దినోత్సవములను పురస్కరించుకొని డా॥ అంబేద్కర్‌వారి చిత్రపట ఆవిష్కరణ సందర్భమున "అంబేద్కర్ చరిత్ర కుల తత్త్వ నిర్మూలన" మను అంశముపై హిందూధర్మ రక్షణసంస్థ మెదక్ జిల్లాశాఖ పక్షమున పాల్గొని ధర్మకర్మలవలన, సత్ గుణములవలన ద్విజుడు కాగలడనియు, అంటరానితనము ఎచ్చటను లేదనియు, "ఆత్మవత్ర సర్వభూతాని" "అద్వేష్టా సర్వ భూతాని" అను సూక్తులు హైందవ ధర్మ మూల సూత్రములని వక్కాణించబడెను.

18-11-82 న జాతీయ గ్రంథాలయ దినోత్సవ సందర్భమున కవి సమ్మేళనమున పాల్గొని హైందవమత విశిష్టత, ప్రాముఖ్యత వివరింపబడెను.

ఈ మాసమున జరిగిన హైందవధర్మ ప్రచార సమాచార సమావేశములలో ప్రతి హిందువు ఆచరించదగిన సప్తగిరిలోని సప్త ధర్మసూత్రాలు [సప్తగిరిలో ప్రచురించు నవి] హైందవులందరు సమైక్యతతో భక్తి ప్రపత్తులతో మండవలయునని ప్రభోదింప బడినది.

29-11-82, 30-11-82 న శ్రీ వేంక టేశ్వర భక్తసంఘము, సంగారెడ్డి తాలుక కేంద్రము వారు, డిడ్డిగేని హనుమాన్ మందిర ప్రాంగణమున కార్తికపున్నమి పురస్కరించుకొని, ప్రత్యేక దీపాలంకృతు లతో శ్రీకృష్ణ-తులసిపూజ, పురాణ, హరి కథాకాలక్షేప కార్యక్రమములు మహావైభవో పేతముగ నిర్వర్తించిరి. అందు హిందూ ధర్మ రక్షణసంస్థ పక్షమున తులసీవ్రతకథ మహత్యము మరియు తులసిమహిమ గురించి తులసిచెట్టు యొక్క లౌకిక ప్రయో జనములు, ఔషధముగాగల గుణములు వివరింపబడినవి.

గ్రంథావిష్కరణ

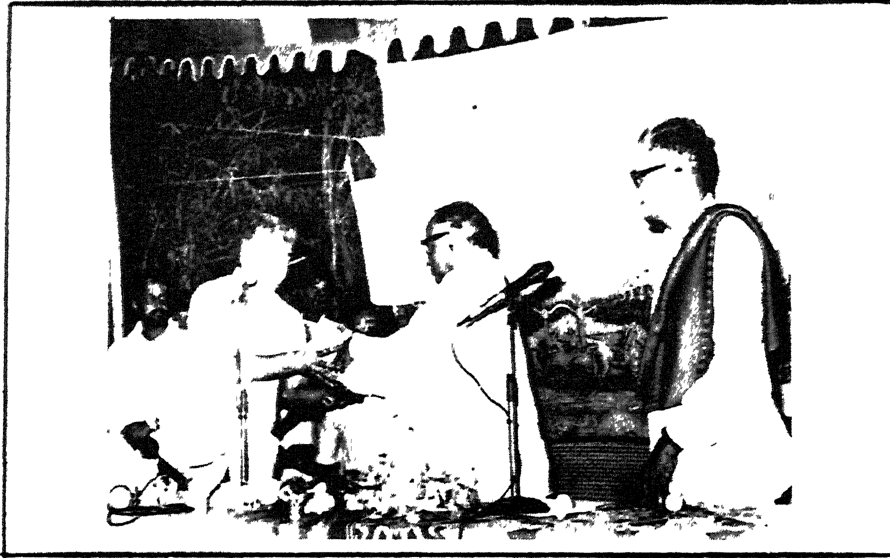
మచిలీపట్నం శ్రీ వేంకటేశ్వర భక్త సంఘం ఆధ్వర్యంలో తే. 2-12-82 దిన బందరు బచ్చుపేట శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి ఆలయ ప్రాంగణమున "ధ్యానచంద్రిక" ఆవిష్కరణ మహోత్సవ సభ కృష్ణాజిల్లా జడ్జి శ్రీయుతులు నాయని కృష్ణమూర్తి అధ్యక్ష తన జరిగింది. కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరుగారు పుస్తకావిష్కరణ గావించారు.

బందరు బాలాజీ శాఖాధ్యక్షులు శ్రీధూళి పాళ నరసయ్య కూచిభోట్ల చంద్రశేఖర శర్మగారు శ్రీ దుంధాశ్రీధరరావు శ్రీభాగవ తుల కుటుంబరావు హిందూధర్మంలోని కొన్ని అంశములనుగూర్చి వివరణగా చెప్పారు. దైవభక్తి విద్యార్థి దశనుండి అలవడుట చాల అవసరమని చెప్పారు. శ్రీ భాగవతుల కుటుంబరావు "ధ్యానచంద్రిక లోని విషయములను వివరించారు. కృష్ణా జిల్లా అదనపు జడ్జి శ్రీ యస్. జయరామ రెడ్డి వందన సమర్పణతో సభ విజయవంత ముగా ముగిసింది.

సామూహిక అంజనేయపూజ

ప్రకాశంజిల్లా ఈతముక్కల గ్రామములో శ్రీ వేంకటేశ్వర భక్తసంఘం అనుబంధశాఖ వారిచే 27-11-82 న చిలుక ఏకాదశి సంద ర్భమున స్థానిక శ్రీ అనంత కోదండస్వామి దేవాలయములో "సామూహిక ఆంజనేయ" పూజ జరిగినది. ఈ పూజకు గ్రామం లోని అనేక మంది స్త్రీలు పాల్గొన్నారు. పూజలో పాల్గొన్న స్త్రీలకు కమిటీవారిచే శ్రీ బోధానంద ఆశ్రమము, శ్రీ మారుతీ సేవాధ్యాన మందిరము, రాజమండ్రి" వారి సౌజన్యంతో భక్తిజ్ఞాన పుస్తకములు ఉచితముగా పంచబడినవి. తదుపరి 30 తేది రాత్రి నుండి శ్రీ వేంకటేశ్వర భక్త బృందముచే భజనకాలక్షేపము జరిగినవి.

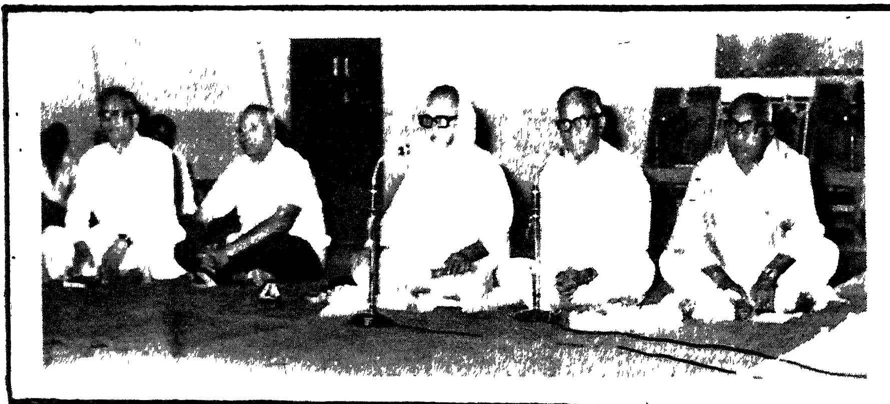
వార్తాలహరి

గ్రామప్రాంతాలలో ముమ్మర ధార్మికప్రచార నిమిత్తం తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల హిందూధర్మ రక్షణ సంస్థ చిత్తూరు జిల్లాలోని శ్రీ బొమ్మరాజపురం గ్రామాన్ని దత్తతకు స్వీకరించింది. డిసెంబర్ 12వ తేదిన ఆ గ్రామంలో జరిగిన ధార్మిక సదస్సులో శ్రీ డి సుబ్బరాయలు స్థానికగీతా సమాజానికి దేవస్థాన ప్రచురణలను అందజేస్తున్న దృశ్యం-ఫోటోలో గీతాసమాజస్థాపకులు, శ్రీ తోట రామచంద్రయ్య, గ్రామసర్పంచ్ శ్రీ ఏ. ఆర్. వెంకట్రాజు, శ్రీ సముద్రాల లక్ష్మణయ్యలను కూడా చూడవచ్చును.

గీతాజయంతి సప్తాహం

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల హిందూ ధర్మరక్షణ సంస్థ ఆధ్వర్యంలో డిసెంబర్ 20వ తేది నుండి 26తేది వరకు తిరుపతిలో గీతాజయంతి సప్తాహం నిర్వహించబడింది. స్థానిక అన్నమాచార్య కళామందిరంలో జరిగిన ఈకార్యక్రమంలో ఏర్పేడు శ్రీవ్యాసాశ్రమ పీఠాధిపతి శ్రీ విద్యానందగిరిస్వామి వారు ప్రతిదినం సాయంత్రం 6 గం॥ నుండి 8 గం॥ వరకు ప్రత్యేక గీతాప్రవచనంచేసారు. ఉదయవేళలలో శ్రీ ముదివర్తి కొండమాచార్యుల వారిచే గీతాపారాయణ, ప్రవచనాలు నిర్వహించబడినవి. డిసెంబర్ 26 వ తేదిన జరిగిన ముగింపు సమావేశంలో శ్రీ డి. సుబ్బరాయలు (డి. టి. డి. సంయుక్త కార్యనిర్వహణాధికారి) పాల్గొని మూడు అధ్యాయాలుగల ఒక లఘుగీతను ఆవిష్కరించారు. భగవద్గీతా బోధ అంతా మానవుని సత్ప్రవర్తన సదాచరణ గురించేనని శ్రీ సుబ్బరాయులు ఈ సందర్భంగాచెప్పారు. గీతం ఒక ఉపదేశ గ్రంథం మాత్రమే కాదనీ అది ఒక సదాచరణ సూత్రావళి అనీ ఆయన నొక్కిచెప్పారు. గీతాసప్తాహం నిర్వహించినందుకు ఆయన శ్రీ విద్యానంద గిరి స్వాములవారిని దేవస్థానం పక్షాన సముచితంగా సత్కరించారు. భగవద్గీతా సందేశాన్ని సామాన్యులకు అందుబాటులోకి తీసుకువచ్చేందుకు దేవస్థానం వారు చేస్తున్న ప్రయత్నాలను శ్రీ రావుల సూర్యనారాయణమూర్తి (దేవస్థాన ప్రజాసంబంధ శాఖాధికారి) వివరించారు. హిందూధర్మ రక్షణ సంస్థ కార్యదర్శి శ్రీ సముద్రాల లక్ష్మణయ్య తొలుత నివేదికను సమర్పిస్తూ గీతా సప్తాహం సందర్భంగా స్థానిక శ్రీమలయాళ సద్గురు సేవాసమాజంవారు టి. టి. డి. సహకారంతో పాఠశాల విద్యార్థులకు గీత పారాయణ పోటీలు నిర్వహించినట్లు వాటిలో 420 మంది పాల్గొన్నట్లు తెలియజేశారు. ఈ పోటీలలో విజేతలయిన విద్యార్థులు సభాంతంలో గంభీరంగా గీతాశ్లోకాలు వల్లించి ప్రేక్షకుల్ని ముగ్ధుల్ని చేశారు.

గీతాజయంతి ప్రారంభోత్సవ వేదికపై — శ్రీయుతులు కె. వీరారెడ్డి, (టి. టి. డి. బోర్డు సభ్యులు) డి. సుబ్బరాయలు, విద్యానందగిరిస్వామి, రావుల సూర్యనారాయణమూర్తి, సముద్రాల లక్ష్మణయ్య (కుడినుంచి)

శ్రీ వేంకటేశ్వర నాట్యకళాపరిషత్ నాటక పోటీలు

తిరుపతి శ్రీ వేంకటేశ్వర నాట్యకళాపరిషత్ (స్థానిక సాంస్కృతిక సంఘాల సమాఖ్య) తిరుమల, తిరుపతి దేవస్థానముల సహకారంతో సంస్థ 28 వ వార్షికోత్సవ కార్యక్రమాలు స్థానిక శ్రీ వేంకటేశ్వర నృత్యకళాశాలలో డిసెంబరు 10 నుండి 16 వరకూ జరిగాయి. సాంఘిక నాటకాలతోబాటు ఈ ఏడు అధిక సంఖ్యలో పౌరాణిక నాటకాలు ప్రదర్శింపబడినవి.

పౌరాణిక నాటకాలలో కడప సవేరాఆర్ట్సు ప్రదర్శించిన 'సతీ అహల్య' ఉత్తమ బహుమతిని, రేపల్లె దుర్గాకళా నికేతన్ ప్రదర్శించిన 'ఆండాళ్ కల్యాణం' ద్వితీయ బహుమతిని గెలుచుకొన్నాయి.

ఉత్తమ నటుడు (సతీ అహల్య) శ్రీ గువ్వల సుబ్బరాయుడు; ఉత్తమ

ద్వితీయ నటుడు (ఆండాళ్ కల్యాణం) శ్రీ ఆర్. ఎస్. భార్గవ, ఉత్తమనటి (సతీ అహల్య) శ్రీమతి గూడూరు సావిత్రి; ఉత్తమ ద్వితీయనటి (సతీసక్కుబాయి) శ్రీమతి జయానిర్మల్; ఉత్తమ దర్శకుడు (సతీఅహల్య) శ్రీ వల్లూరి బహుమతులను గెల్చుకొన్నారు.

చివరిరోజు జరిగిన బహుమతి ప్రదానోత్సవం సభకు జిల్లా అదనపు పోలీసుసూపరింటెండెంట్ శ్రీ ఆర్. సీతారామారావు అధ్యక్షత వహించారు. సినీనటుడు శ్రీ చిరంజీవి బహుమతులను ఆయానటీనటులకు అందజేశారు. సినీదర్శకుడు శ్రీ కోడిరామకృష్ణ ఉపన్యసించారు.

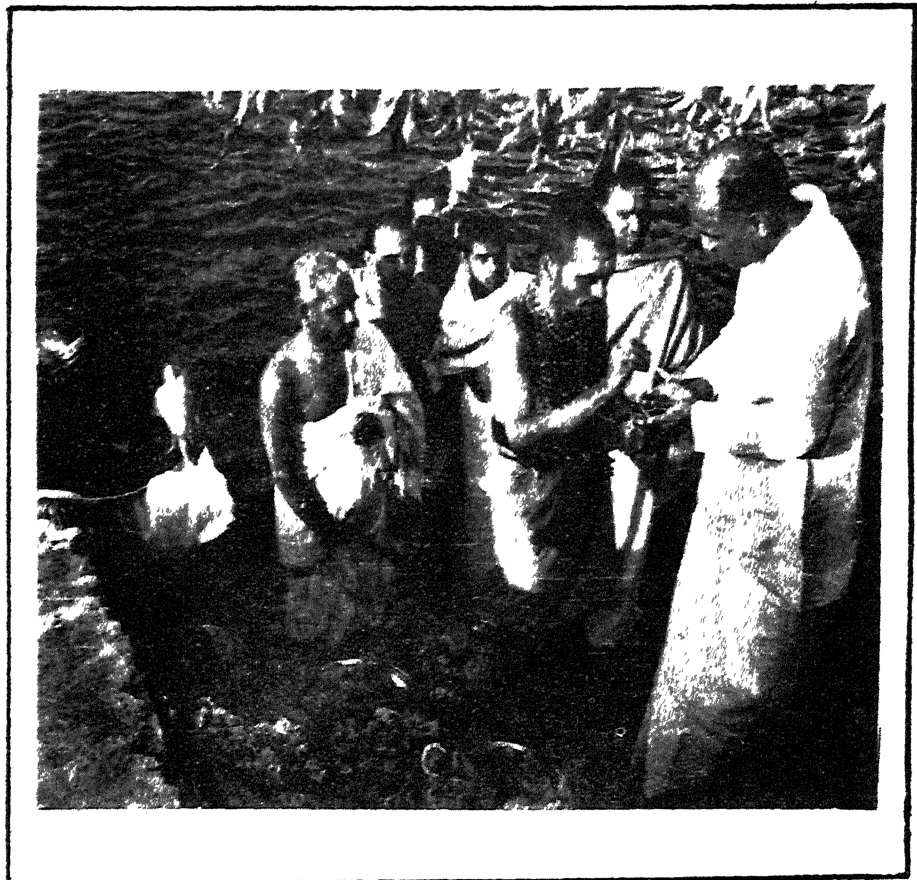
తొలుత శ్రీ వి. ఎస్. రాఘవాచారి అతిథులకు స్వాగతం చెప్పారు. సంస్థ కార్యదర్శి శ్రీ సి. మునిరత్నంరెడ్డి అతిథులను సభకు పరిచయం చేశారు. మరో కార్యదర్శి శ్రీ పి. బాలసుబ్రమణ్యం నివేదికను సమర్పించారు. సభాంతంలో శ్రీ ధర్మయ్య వందన సమర్పణ గావించారు.

వరదాచారి మరణం

ప్రసిద్ధ పుణ్యక్షేత్రమూ విద్యాకేంద్రమూ అయిన తిరుపతి పట్టణంలో చిరకాలంగా ఉన్నతశ్రేణి పత్రికారచయితగా సమాజాభ్యుదయానికి పాటుపడిన శ్రీ ఎన్. వరదాచారి డిసెంబర్ 5వ తేది మద్రాసులో ఆకస్మికంగా మరణించడంపట్ల 'సప్తగిరి' తన విచారం ప్రకటిస్తోంది.

తిరుపతిలో ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్, ఆంధ్ర ప్రభల ప్రతినిధిగా శ్రీ వరదాచారి జగమెరిగిన పాత్రికేయుడు. నాలుగు దశాబ్దాల నిర్విరామసేవ తరువాత ఇటీవలే ఆయన ఉద్యోగవిరమణ కావించారు. మరణించేనాటికి ఆకాశవాణి, పి. టి. ఐ. విలేఖరిగా వుంటున్నారు. వారి వయసు 63 సంవత్సరాలు.

శ్రీ వరదాచారికి తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన కార్యకలాపాలతో అత్యంత సన్నిహితత్వం వుంటూ వచ్చింది. అనేక విషయాలపై వారి నిర్మాణాత్మక సూచనలు దేవస్థానానికి ఎంతగానో ఉపకరించాయి. తిరుమల ఆలయ చరిత్రకు సంబంధించి వారు కొన్ని రచనలుకూడా చేశారు. వారికుటుంబానికి సానుభూతి ప్రకటిస్తూవారిఆత్మకు పరమాత్మ సాయుజ్యం కలగాలని ప్రార్థిస్తున్నాము. *

తిరుమల నీటిసరఫరా విభాగంవారు గోగర్భం ఆనకట్టవద్ద గంగపూజ జరిపిన సందర్భంలో పూజావిధిని నిర్వహిస్తున్న దేవస్థాన కార్యనిర్వహణాధికారి శ్రీ జి. కుమారస్వామిరెడ్డి.

తిరుపతిలో ఆరునెలలకు పైగా ఉచిత ఆయుర్వేద శిబిరాలను నిర్వహించి లక్షలాది రోగులకు చికిత్సలు చేసిన శ్రీ బాలరాజ్‌మహర్షిని శిబిరసమాపనోత్సవ సందర్భంగా దేవస్థాన పక్షాన సన్మానిస్తున్న శ్రీ డి. సుబ్బరాయలు (టి. టి. డి. సంయుక్త కార్యనిర్వహణాధికారి.)

నిర్వాహకమండలి నిర్ణయాలు

* తిరుపతి కపిలేశ్వరస్వామివారి ఆలయ ప్రాంగణంలోగల శ్రీవేణుగోపాలస్వామి ఆలయానికి రు. 33,500/ల వ్యయంతో జీర్ణోద్ధరణ జరిపేందుకు అంగీకరించటమైనది.

* రంగారెడ్డిజిల్లా మేడ్చల్‌తాలూకా కేశవరం గ్రామంలోగల శ్రీ బాలాజీ వేంకటేశ్వర స్వామి ఆలయానికి శ్రీ వేంకటేశ్వర స్వామి, శ్రీ పద్మావతిఅమ్మవారు, ద్వారపాలకులు, గరుడ విగ్రహాలను బలిపీఠం తయారుచేయించి ఉచితంగా సరఫరా చేసేందుకు నిర్ణయించటమైనది.

* కీసరగుట్టలోని శ్రీ రామలింగేశ్వర స్వామి ఆలయం వద్ద రూ. 2 లక్షల వ్యయంతో పుష్కరిణిని నిర్మించేందుకు తీర్మానించటమైనది.

* తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానము: రిటీ ఆఫీసర్‌గా శ్రీ మేజర్ ఎం. స్వామిని ఎన్నికచేయటమైన:

* కడపలో నిర్మించనున్న తిరు: పతి దేవస్థానముల కల్యాణమ మరియు సమాచార కేంద్రా కీర్తిశేషులు ముత్యాల చలమ ధర్మసంస్థవారు విరాళంగా స్థలాన్ని ఎన్నిక చేయటమై: స్థలంలో లక్షరూపాయల వ్యయ బైరాగి సత్రాన్నికూడా నిర్మిం తీర్మానించటమైనది. *

నవశక్తినిలయం నుండి భక్తులకు విశిష్టకానుక !

జగద్గురువులు శ్రీ కంచికామకోటి శ్రీ జయేంద్రసరస్వతి, శ్రీ శృంగేరి శారదాపీఠ మహాసన్నిధానం, శ్రీ ఆ: శ్రీ శరణతీర్థ మహరాజ్ (గొండాల్) మరియు ఇతర సాధువుల ఆశీస్సులు శ్రీముఖాలు గలిగిన దివ్యయంత్రాలు :

1. శ్రీ మహామేరు (పంచలోహం) 1 1/2"x1 1/2" — రు. 30(
2. శ్రీచక్రం, ఇతర చక్రాలు ఒక్కొక్కటి 8 సెం.x8 సెం. — రు. 115
3. శ్రీమహాలక్ష్మి యంత్రం 16 సెం.x16 సెం. — రు. 500
4. వెండిపూత గలిగిన స్టాండులతో ఈ క్రింది బంగారు పూజా ప్రతిమలు
   1. శ్రీ అష్టలక్ష్మి ఒక్కొక్కటి 5.8 గ్రాములు
   2. శ్రీ అంబాజీ ,,
   3. శ్రీ బద్రినాథ్ ,,

   ఒక్కొక్కటి — రు. 75
5. దృష్టి నివృత్తి యంత్రం (ఫ్రేముతో) (దృష్టిదోషాల నివారణకు, వాహన ప్రమాదాల నివారణకు పిశాచాలు పారద్రోలేందుకు, ఇంటిలో, ఫ్యాక్టరీలో, వ్యాపారంలో, ఐశ్వర్యసిద్ధికి) — రు. 50.
   దృష్టి నివృత్తి డాలరు — రు. 50.
6. వివాహప్రాప్తి డాలరు (మౌలికమైనది) (శీఘ్రంగా వివాహం జరిగేందుకు) — రు. 50.
7. వెండికవచంతో రుద్రాక్షమాల (54 పూసలతో) (పూజజరిపి పంపబడుతుంది. మధుమేహ, రక్త పోటు వ్యాధులనివారిణి) — రు. 250.
8. స్ఫటికమాల (మౌలికమైనది, 54 పూసలతో) — రు. 250.
9. వెండికవచంతో పద్మమాల (54 పూసలతో) — రు. 100.
10. ఎలక్ట్రానిక్ రాగికడియము (12 రాశులకు) ఒక్కొక్కరాశికి — రు. 20.

50% శాతం సొమ్ముముందుగా పంపి ఆర్డరు ఇవ్వండి.
వస్తువులు వి. పి. పి. ద్వారా పంపబడుతవి.

విశ్వకర్మజ్ఞ, శ్రీవిద్యోపాసక
స్వామీజి శ్రీ ఎస్. టి. మురుగభూషణ
నవశక్తినిలయం,
153-లాయడ్స్ రోడ్డు, గోపాలపురం, మద్రాసు-600086, ఫోన్: 8120!

Edited and Published on behalf of the T. T. Devasthanams by K. Subba Rao, M.A., and Printed at T.T.D. Press, by M. Vijayakumar Reddy, L.P.T., Manager, T.T.D. Press, Tirupati.

Regd. No. H/TRP/13.

మీరు హిందువులు – అందుకు గర్వించండి!

అతి శ్రేష్ఠపరంపరకు వారసులు - మరువవద్దు!

సుదృఢమైన ఆధ్యాత్మికపు పునాదులపైన నిర్మితమైన ఈ హిందూధర్మము - అన్నిటికి మూ ధర్మము. నిజమైన హిందువులు కండి - క్రింది సలహాలు పాటించండి!

* మీ మీ సంప్రదాయానుగుణమైన బొట్టు [తిలకం, గంధం, విభూతి] నుదుట ధరించ అలవర్చుకోండి.

* ప్రతిదినం ఒక్కపూటైనా స్నానానంతరం ఈ క్రింది నామజపం లేదా మీకిష్టమైన దైవధ్యా అలవర్చుకోండి.

ఓం శ్రీ వేంకటేశాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ
ఓం నమో నారాయణాయ
నమశ్శివాయ
హరేరామ హరేరామ
రామరామ హరే హరే
హరేకృష్ణ హరేకృష్ణ
కృష్ణకృష్ణ హరేహరే

* ప్రతి దినమూ శ్రీ వేంకటేశ్వర సుప్రభాతంలోని కనీసం పది శ్లోకాలను పఠించటం అలవా చేసుకోండి.

* మీ ఇంటి ముందు ఓంకారమును అతికించండి.

* భగవద్గీత నుండి రోజుకొక్క శ్లోకం పఠించండి.

* వారానికొకసారి ముఖ్యమైన పండుగలలో సకుటుంబంగా దగ్గరి దేవాలయాన్ని సందర్శి సేవించండి.

* హిందువుల సామాజిక ఉత్సవాలలో పాల్గొనండి, చేతనైనంత సహాయం చెయ్యండి!

* దేవునిపై విశ్వాసం - మన రక్షణకదే మూలం *

తి. తి. దేవస్థానములు, తిరుపతి.